

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §199B(2)

[雜集論 §199B(2): T31.766a26-766b17]

壞不壞門者。謂若處顯示失壞不失壞。彼二方便彼二差別。如善生經說。失壞者。謂染著內外依事。²⁹⁷內依事五取蘊為相。外依事四宅妻子等為相。不失壞者。謂遠離此二種染著。[Ch 766b]

失壞方便者。謂不出家雖復出家。而行放逸不得漏盡與此相違是無失壞方便。佛告善生。族姓子。有二種事俱為美妙。若落²⁹⁸鬚髮乃至趣於非家。若盡諸漏乃至自稱不受後有者。此正顯不失壞及彼方便。兼顯失壞及彼方便。由與此相相違故。不失壞差別者。如伽他中顯。謂諸比丘美妙寂靜離諸漏。此顯出家及漏盡。為顯漏盡復說餘句。謂離欲²⁹⁹離繫縛。無執受涅槃任持最後身。摧伏³⁰⁰魔所使者。此顯由世間道離欲。由出世道永斷順下分結。永斷順上分結。永斷內依事。此則略說因盡果盡。亦兼顯失壞差別。由與此相相違故。

安立數取趣門者。謂若處顯示依爾所補特伽羅說如是言。如水喻經中依二數取趣說三種四種差別言。何等為二。謂異生及見諦異生。差別有三。謂無白法少白法多白法。見諦差別有四。謂住四果三有學一無學」

²⁹⁷ 內 = 自 (三) (宮)

²⁹⁸ 鬚髮 = 髮鬚 (三) (宮)

²⁹⁹ [離] - (三) (宮)

³⁰⁰ 魔 = 摩 (聖)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(3)

[AS §199B(3): Gokhale]

[AS §199B(3): Pradhan]

[AS(Tib) §199B(3)]

[ASBh §199B(3): Tatia 144,1-13]

- p.144,1 (§199B) [Ta 144] (ix) prabhedavyavasthānamukhaṃ yatra catuṣkoṭikādibhiḥ praśnair artho varṇyate
p.144,2 (§199B) tadyathānityasūtre yaḥ sad idaṃ samanupaśyati sarvo 'sau rūpaṃ [T. 131B] samanupaśyati
p.144,3 (§199B) yo vā rūpaṃ samanupaśyati sarvaḥ sa sad idaṃ samanupaśyatīti catuṣkoṭikāḥ
p.144,4 (§199B) prathamā koṭir vedanādīṃś caturaḥ skandhān nityaśucisukhātmaṃ viparyāsair asamāropya pariṇīyaprahātavyāṃś
p.144,5 (§199B) ca samanupaśyataḥ dvitīyā koṭī rūpaṃ nityaśucisukhātmaṃ viparyāsaiḥ samāropya
p.144,6 (§199B) aparīṇīyāprahātavyaṃ ca samanupaśyataḥ tṛtīyā koṭī rūpaṃ nityaśucisukhātmaṃ viparyāsair
p.144,7 (§199B) asamāropya pariṇīyaprahātavyāṃś ca samanupaśyataḥ [Ms. 136A] caturthī
p.144,8 (§199B) koṭir vedanādīṃś caturaḥ skandhān nityaśucisukhātmaṃ viparyāsaiḥ samāropyāparīṇīyāprahātavyaṃ
p.144,9 (§199B) ca samanupaśyataḥ yathā rūpe catuṣkoṭika evaṃ vedanādaḥ sarvatra vistareṇa
p.144,10 (§199B) draṣṭavyaṃ yāvad yasya kṛtaṃ karaṇīyaṃ sarvaḥ sa nāparam asmād bhavaṃ prajānāti yāvan nāparam
p.144,11 (§199B) asmād bhavaṃ prajānāti sarvasya tasya kṛtaṃ karaṇīyaṃ āha [Ch 766C]
p.144,12 (§199B) catuṣkoṭikam prathamā koṭir yāvaj jīvaṃ sucaritacāriṇaḥ pṛthagjanasya dvitīyocchedaḥ tṛtīyādīnām
p.144,13 (§199B) tṛtīyā asaikṣasya caturthī tān ākārān sthāpayitvā

[ASVy(Tib) §199B(3): D 281b2-282a1; P 347a7-347b8]

rab tu dbye ba nram par gzhag pa'i sgo ni / gang du mu bzhi la sogs pa'i dri ba mams kyi don de brjod pa ste / dper na mi rtag pa'i mdo las / gang gis 'di legs par mthong ba des gzugs thams cad mthong ngam / gang gis gzugs thams cad mthong ba des 'di thams [P 347b] cad legs par mthong ngam zhes bya bar mu bzhi'o // mu dang po ni tshor ba la sogs pa phung po bzhi la rtag pa dang / gtsang ba dang / bde ba dang / bdag tu phyin ci log tu sgro ma btags par yongs su shes par bya ba dang spang bar bya ba ste yang dag par rjes su blta ba'o // mu gnyis pa ni gzugs la rtag pa dang / gtsang ba dang / bde ba dang / bdag tu phyin ci log tu sgro btags nas yongs su shes par bya ba dang / spang bar bya ba ma yin pa yang dag par rjes su blta ba'o // mu gsum pa ni gzugs la rtag pa dang / gtsang ba dang bde ba dang / bdag tu phyin ci log tu sgro ma btags par yongs su shes par bya ba dang spang bar bya ba yang dag par rjes su blta ba'o // mu bzhi pa ni tshor ba la sogs pa phung po bzhi la rtag pa dang / gtsang ba dang / bde ba dang / bdag tu phyin ci log tu sgro btags nas yongs su shes par bya ba ma yin pa dang / spang bar bya ba ma yin par yang dag par rjes su blta ba'o // gzugs la mu bzhi ji lta ba de bzhin du tshor ba la sogs pa thams cad la yang rgya cher blta bar bya'o // gang bya ba byas pa thams cad 'di las srid pa gzhan mi shes so zhes bya ba yin nam / gang 'di las srid pa gzhan mi shes pa de thams cad bya ba byas pa yin nam zhes bya ba'i bar du'o // smras pa / mu bzhi ste / mu dang po ni ji srid 'tsho'i bar du legs par spyad pa spyod pa'i so so'i skye bo'o // gnyis pa ni chad par lta ba la sogs pa'o // gsum pa ni mi slob pa'o // bzhi pa ni nram pa de dag ma [D 282a] gtogs so zhes 'byung ba lta bu'o //

[雜集論 §199B(3): T31.766b18-766c03]

安立差別門者。謂若處顯示四句等所問義。如無常經說。若正觀者一切觀色耶。設觀色者一切正觀耶。應作四句。初句。謂於受等四蘊無有常淨樂我顛倒增益。又觀彼為應知應斷。第二句。謂於色蘊有常淨樂我顛倒增益。又觀彼為不應知不應斷。第三句。謂於色蘊無有常淨樂我顛倒增益。又觀彼為應知應斷。第四句。謂於受等四蘊有常淨樂我顛倒增益。又觀彼為不應知不應斷。

如因色作四句。如是因受等一切處應廣說乃至說言。若所作已³⁰¹辦者。一切自謂不受後有耶。設自謂不受後有者。一切所作已*辦耶。此[Ch 766c]應作四句。初句。謂諸異生乃至命終恒行妙行。第二句。謂斷見者。第三句。謂無學。第四句。謂除上爾所相

301

= 辯 (聖) *

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(4)

[AS §199B(4): Gokhale]

[AS §199B(4): Pradhan]

[AS(Tib) §199B(4)]

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §199B(4)

[ASBh §199B(4): Tatia 144,14-29]

- p.144,14 (§199B) (x) nayamukhaṃ yatra ṣaḍbhir nayair artho varṇayate tattvārthanayena prāptinayena deśanāyena
- p.144,15 (§199B) antadvayavivarjanāyenanācintyanayenābhiprāyanayena [T. 132A] ca eṣāṃ ca
- p.144,16 (§199B) ṣaṇṇāṃ nayānāṃ pūrvakās trayo nayā uttarais tribhir nayair yathākramam anugantavyāḥ tadyathāsvādanasūtre
- p.144,17 (§199B) asti bhikṣavaḥ rūpe āsvāda ity evamādināpavādāntaṃ samāropāntaṃ ca
- p.144,18 (§199B) varjayitvā tattvārthanayo 'bhidyotitaḥ asty āsvāda ādīnavo niḥsaraṇam ity anenāpavādānto
- p.144,19 (§199B) varjitaḥ rūpe yāvad vijñāna ity anena [Ms. 136B] samāropāntaḥ skandhamātre
- p.144,20 (§199B) saṃkleśo vyavadānaṃ cānātmanīti pradarśayatā yāvac cāhaṃ bhikṣavaḥ yāvad anuttarāṃ
- p.144,21 (§199B) samyaksambodhim abhisambuddho 'smīty adhyajñāsiṣam ity anena prāptinayo 'cintyanayena paridīpitaḥ
- p.144,22 (§199B) pratyātmavedanīyādhiḡamasūcanāt sarvam evedaṃ sūtraṃ deśanāyayaḥ sa cābhiprāyeṇa
- p.144,23 (§199B) anugantavyaḥ sa pariññeyam vastu pariññeyam artham pariññāṃ pariññāphalam
- p.144,24 (§199B) tatpravedanāṃ cābhipretyedaṃ sūtraṃ bhāṣitam iti tatra pariññeyam vastu rūpādīkam pariññeyo
- p.144,25 (§199B) 'rtha āsvādādīkaḥ tena prakāreṇa tasya rūpādīkasya vastunaḥ pariññānāt
- p.144,26 (§199B) pariññāsiṣāṃ pañcānāṃ upādānaskandhānāṃ evaṃ triparivartena yathābhūtapariññānam pariññāphalam
- p.144,27 (§199B) [T. 132B] asmāt sadevakāl lokād yāvat sadevamānuṣāyāḥ prajñāyā vimuktir
- p.144,28 (§199B) yāvad vipramuktiḥ tatpravedanānuttarāṃ samyaksambodhim abhisambuddho 'smīty adhyajñāsiṣam
- p.144,29 (§199B) iti

[ASVy(Tib) §199B(4): D 282a1-282b1; P 347b8-348b2]

tshul gyi sgo ni gang du tshul drug gis don brjod pa ste / de kho na'i don gyi tshul dang / 'thob pa'i tshul dang bshad pa'i tshul dang / mtha' gnyis spangs pa'i tshul dang / [P 348a] bsam gyis mi khyab pa'i tshul dang / dgongs pa'i tshul gyis so // tshul drug po 'di dag las tshul gong ma gsum ni tshul 'og ma gsum gyis go rims bzhin du rig par bya ste / dper na ro myang nga'i mdo las dge slong dag gzugs la ro myang ba yod do zhe bya ba la sogs pas ni skur pa 'debs pa'i mtha' dang / sgro 'dogs pa'i mtha' spangs nas de kho na'i don gyi tshul ston to // ro myang ba dang / nyes dmigs dang / nges par 'byung ba yod do zhes bya ba 'dis ni skur pa 'debs pa'i mtha' spangs so // gzugs nas rnam par shes pa zhes bya ba'i bar 'dis ni sgro 'dogs pa'i mtha' spangs te / phung po tsam la kun nas nyon mongs pa'am / rnam par byang bar zad kyi bdag ni med do zhes rab tu bstan to // dge slong dag ji tsam du ngas bla na med pa yang dag par rdzogs pa'i byang chub tu mngon par rdzogs par sangs rgyas so zhes bya bar nang du shes so zhes bya ba 'dis ni / mthong ba'i tshul bsam gyis mi khyab pa'i tshul gyis yongs su bstan te / so so rang gis rig par bya ba mthong bar ston pa'o // mdo 'di thams cad ni bshad pa'i tshul lo // de yang dgongs pa'i tshul gyis khong du chud par bya ste / yongs su shes par bya ba'i dngos po dang / yongs su shes par bya ba'i don dang / yongs su shes pa dang / yongs su shes pa'i 'bras bu dang / de rab tu shes pa la dgongs nas mdo 'di bshad do // de la yongs su shes par bya ba'i dngos po ni gzugs la sogs pa'o // yongs su shes par bya ba'i don ni ro myang ba la sogs pa ste / rnam pa des gzugs la sogs pa'i dngos po yongs su shes pa'i phyir ro // yongs su shes pa de ni nye bar len pa'i phung po lnga po de dag de ltar gsum du [P 348b] bsgyur bas yang dag pa ji lta ba bzhin du rtogs pa'i shes pa'o // yongs su shes pa'i 'bras bu ni lha dang bcas pa'i 'jig rten 'di las zhes bya ba nas / lha dang mir bcas pa zhes bya ba'i bar las 'gro bas na rnam par rab tu grol zhes pa'i bar du'o // de rab tu shes pa ni bla na med pa yang dag par rdzogs pa'i byang chub tu mngon par rdzogs [D 282b] par sangs rgyas pa nang du shes bya ba'o //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(4)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §199B(4)

[雜集論 §199B(4): T31.766c04-22]

理趣門者。謂若處顯示六理趣義。何等爲六。一眞義理趣。二證得理趣。三教導理趣。四離二邊理趣。五不思議理趣。六意³⁰²樂理趣。

如是六種。前三如其次第應隨後三決了。如愛味經中。佛告諸比丘。於色有味乃至廣說此中顯示。由遠離增益損減二邊理趣。決了眞義理趣有味有患有出離者。顯離損減邊。於色乃至於識者顯離增益邊由顯示染污清淨唯依諸蘊不依我故。乃至告諸比丘。我自證知由此故。乃至已證覺無上正等菩提者。顯由不思議理趣決了證得理趣。此顯眞證內自所受故。如是一切經皆是教導理趣。應隨意樂理趣決了。

謂依所遍知事。所遍知義。遍知。遍知果。彼證受。意³⁰³樂說此經。所遍知事者。謂色等。所遍知義者。謂有味等。由此差別義遍知色等事故。遍知者。謂於五取蘊由如是三轉如實遍³⁰⁴知。遍知果者。謂從此諸天世間乃至并天人皆得解脫乃至極解脫。彼證受者。謂自證知我已證覺無上正等菩提」

³⁰² 樂 = 趣 (宮) (聖) *

³⁰³ 樂 = 趣 (聖)

³⁰⁴ 知 = 智 (三) (宮) (聖) *

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(5)

[AS §199B(5): Gokhale]

[AS §199B(5): Pradhan]

[AS(Tib) §199B(5)]

[ASBh §199B(5): Tatia 145,1-17]

- p.145,1 (§199B) [Ta 145] (xi) pariññādimukhaṃ yatra tattvalakṣaṇam ārabhya pariññālakṣaṇena prahāṇalakṣaṇena
- p.145,2 (§199B) sāksātkriyālakṣaṇena bhāvanālakṣaṇena eṣāṃ eva tattvalakṣaṇādīnāṃ prakārabhedalakṣaṇena āśrayāśritasambandhalakṣaṇena
- p.145,3 (§199B) [Ms. 137A] pariññādīnāṃ āntarāyikadharmalakṣaṇena ānulomikadharmalakṣaṇena
- p.145,4 (§199B) aperiññādiṣu cādīnavānuśamsālakṣaṇena cārtho nirdiśyate tadyathāraiva
- p.145,5 (§199B) āsvādanasūtre tatra (a) tattvalakṣaṇam upādānaskandhasaṃgrhītaḥkhasatyam
- p.145,6 (§199B) (b) pariññālakṣaṇam tasyaivāsvādādīnā yathābhūtaṃ pariññānam [Ch 767A]
- p.145,7 (§199B) (c) prahāṇalakṣaṇam (d) sāksātkriyālakṣaṇam ca sarvasmāl lokād vimuktiḥ āvaraṇaprahāṇena
- p.145,8 (§199B) āśrayaparivṛttisāksātkaraṇāt (e) bhāvanālakṣaṇam viparyāsāpagatena cetasā bahulavihārah
- p.145,9 (§199B) (f) prakārabhedalakṣaṇam tattvalakṣaṇasya pañcadhā bhedo rūpaṃ yāvad vijñānam
- p.145,10 (§199B) iti pariññālakṣaṇasya tridhā bheda āsvādam cāsvādayato yāvan niḥsaraṇam ca
- p.145,11 (§199B) [T. 133A] niḥsarato yathābhūtaṃ prajānāti prahāṇalakṣaṇasya sāksātkriyālakṣaṇasya
- p.145,12 (§199B) dvidhā bhedaḥ kleśavimuktir duḥkhavimuktiś ca tatra sadevakāl lokād yāvat sadevamānuṣāyāḥ
- p.145,13 (§199B) prajāyā vimuktiḥ kleśebhyo vimokṣād ata eva tadviśeṣaṇārtham āha niḥṣṛta
- p.145,14 (§199B) iti tadyathā hy anyatra sūtre niḥsaraṇam katamadbhyaḥ chandarāgavinayaḥ chandarāgaprahāṇam
- p.145,15 (§199B) chandarāgasamatikrama [Ms. 137B] ity uktam evam anāgataduḥkhābhinirvartakakleśavisamyoḃe
- p.145,16 (§199B) sati duḥkhād api vipramukto bhavatīti viśeṣaṇārtham āha visamyoḃukto
- p.145,17 (§199B) vipramukta iti

[ASVy(Tib) §199B(5): D 282b1-283a1; P 348b2-349a6]

yongs su shes pa la sogs pa'i sgo ni / gang du de kho na'i mtshan nyid las brtsams nas yongs su shes pa'i mtshan nyid dang / spong ba'i mtshan nyid dang / mngon sum du byed pa'i mtshan nyid dang / bsgom pa'i mtshan nyid dang / de kho na'i mtshan nyid la sogs pa 'di dag gi nram pa rab tu dbye ba'i mtshan nyid dang / gnas dang gnas pa 'brel ba'i mtshan nyid dang / yongs su shes pa la sogs pa'i bar du gcod pa'i chos kyi mtshan nyid dang / rjes su mthun pa'i mtshan nyid dang / yongs su ma shes pa la sogs pa dang / yongs su shes pa la sogs pa la nyes dmigs dang phan yon gyi mtshan nyid kyi don ston pa ste / dper na ro myang ba'i mdo de nyid las 'byung ba de la de kho na'i mtshan nyid nye bar len pa'i phung po lngas bsdu pa sdug bsngal gyi bden pa'o // yongs su shes pa'i mtshan nyid ni ro myang ba la sogs pas de nyid yang dag pa ji ltar bzhin du shes pa'o // spong ba'i mtshan nyid dang / mngon sum du byed pa'i mtshan nyid ni / 'jig rten thams cad las nram par grol ba ste / sgrib pa spong ba dang / gnas su gyur pa mngon sum du byed pa'i phyir ro // bsgom pa'i mtshan nyid ni phyin ci log dang bral ba'i sems kyi lan mang du gnas pa'o // nram pa rab tu dbye ba'i mtshan nyid ni / de kho na'i mtshan nyid nram pa lngar dbye ba ste / [P 349a] gzugs nas nram par shes pa'i bar du ste yongs su shes pa'i mtshan nyid ni mam pa gsum du dbye ba ste / ro myang ba la ro myang ba dang / nyes dmigs la nyes dmigs dang / nges par 'byung ba'i bar la nges par 'byung ba'i bar yang dag pa ji lta ba bzhin du rab tu shes so // spong ba'i mtshan nyid dang / mngon sum du byed pa'i mtshan nyid ni mam pa gnyis su dbye ste / nyon mongs pa las nram par grol ba dang / sdug bsngal las nram par grol ba'o // de la lha dang bcas pa'i 'jig rten zhes bya ba nas / lha dang mir bcas pa'i skye dgu'i bar las grol ba ni nyon mongs pa rnams las nram par thar pa'i phyir ro // de bas na de bye brag tu byed pa'i phyir nges par 'byung ba zhes bya ba gsungs te / 'di ltar mdo gzhan las nges par 'byung ba gang zhe na gang 'dir 'dun pa dang / 'dod chags 'dul ba dang / 'dun pa dang / 'dod chags spong ba dang / 'dun pa dang 'dod chags las yang [D 283a] dag par 'das pa'o zhes gsungs so // de ltar ma 'ongs pa'i sdug bsngal mngon par 'grub par byed pa'i nyon mongs pa dang bral na / sdug bsngal las kyang nram par grol bar 'gyur ro zhes bye brag tu bya ba'i phyir / bral ba dang nram par rab tu grol zhes bya ba gsungs so //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(5)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §199B(5)

[雜集論 §199B(5): T31.766c23-767a12]

遍知等門者。謂若處顯示依真實相宣說遍知相義。永斷相義。作證相義。修習相義。³⁰⁵即此真實相等品類差別相義。能依所依相³⁰⁶屬相義。遍知等障礙法相義。遍知等隨順法相義。於不遍知等及遍知等過失功德相義。此亦如愛味經廣說。

真實相者。謂取蘊所攝苦諦相。遍知相者。謂即於此有味等如實*知。[Ch 767a]

永斷相作證相者。謂從一切世間得解脫。由永斷諸障證得轉依故。

修習相者。謂離顛倒心多修習住。品類差別相者真實相有五種差別。謂色乃至識。遍知相有三種差別。謂味由味故。乃至出離由出離故。如實知

永斷相作³⁰⁷證相。各有二種差別。謂煩惱解脫。³⁰⁸苦解脫。從此諸天世間乃至并天人皆得解脫者。顯煩惱解脫。為顯此差別義故。次說出離言。何以故。由餘經言。出離云何。謂若於是處貪欲永滅貪欲永斷。超過貪欲故。如是由能生未來苦煩惱得離繫故。*苦亦解脫。為顯此差別義故。次說離繫縛極解脫。

³⁰⁵ 即 = 屬 (元) (明)

³⁰⁶ 屬 = 即 (元) (明)

³⁰⁷ 證相 = 相證 (三) (宮)

³⁰⁸ 苦 = 若 (元) (明) *

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(6)

[AS §199B(6): Gokhale]

[AS §199B(6): Pradhan]

[AS(Tib) §199B(6)]

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §199B(6)

[ASBh §199B(6): Tatia 145,17-28]

- p.145,17 (§199B) bhāvanālakṣaṇasya dvidhā bhedo darśanamārgo bhāvanāmārgaś ca tatra
p.145,18 (§199B) viparyāsāpagatena cetaseti darśanamārgaṃ darśayati bahulaṃ vyahāraṃ ity anena
bhāvanāmārgam
p.145,19 (§199B) (g) āsrayāśritasambandhalakṣaṇaṃ tattvalakṣaṇādīnām uttarottarāṇām āsrayatvasūcanāt
p.145,20 (§199B) (h) pariññādīnām āntarāyikalakṣaṇam evaṃ triparivartena yathābhūtam apariññānam
p.145,21 (§199B) (i) anulomikalakṣaṇaṃ yathāvyavasthānam eṣāṃ eva rūpādīnām āsvādādito
p.145,22 (§199B) vicāraṇā (j) apariññānādīnavalakṣaṇam [T. 133B] avimuktir yāvad anuttarāyāḥ
p.145,23 (§199B) samyaksambodher asaṃbodhaḥ viparyayād anuśaṃsalakṣaṇaṃ veditavyam iti
p.145,24 (§199B) (xii) balābalamukhaṃ yatraikena padenānucyamānenāyam artho na gamitaḥ syād iti
p.145,25 (§199B) pratyekaṃ sarveṣāṃ padānāṃ sāmārthyaṃ pradarśyate tadyathā pratītyotpādasūtre 'smin
satīdaṃ
p.145,26 (§199B) bhavaty asyotpādād idam utpadyate yadutāvidyāpratyayāḥ [Ms. 138A] saṃskārā ity
evamādi
p.145,27 (§199B) eṣāṃ ca padānāṃ pratyekaṃ sāmārthyaṃ pūrvavad veditavyaṃ yathā pratītyasamutpādasya
p.145,28 (§199B) lakṣaṇanirdeśe

[ASVy(Tib) §199B(6): D 283a1-6; P 349a6-349b5]

bsdom pa'i mtshan nyid mnam pa gnyis su dbye ste / mthong ba'i lam dang / bsgom pa'i lam mo // de la phyin ci log dang bral
ba'i sems kyi zhes bya bas ni mthong ba'i lam ston to // lan mang du gnas par 'gyur ro zhes bya ba 'dis ni bsgom pa'i lam ston to //
gnas dang gnas pa 'brel ba'i mtshan nyid ni / de kho na'i mtshan nyid la sogs pa 'og ma gong ma'i gnas yin par ston pa'i phyir ro //
yongs su shes pa la sogs pa'i bar du gcod pa'i mtshan nyid ni / de ltar gsum du sbyar ba [P 349b] yang dag pa ji lta ba bzhin du
mnam par mi shes pa'o // rjes su mthun pa'i mtshan nyid la gzugs la sogs pa 'di dag ji ltar gnas pa bzhin du nyes dmigs la sogs par
mnam par dpyod pa'o // yongs su mi shes pa las nyes dmigs kyi mtshan nyid ni mi grol ba na bla na med pa yang dag par rdzogs
pa'i byang chub mngon par rdzogs par 'tshang mi rgya ba'i bar du'o // de las bzlog pa ni phan yon gyi mtshan nyid du rig par bya'o
// stobs dang stobs ma yin pa'i sgo ni / gang du tshig gcig ma brjod na don 'di go bar mi 'gyur bas tshigs so so thams cad kyi nus
pa ston pa ste / dper na rten cing 'brel par 'byung ba'i mdo las 'di yod pas 'di 'byung / 'di skyes pa'i phyir 'di skyes te / 'di ltar ma rig
pa'i rkyen gyis 'du byed mnam par shes zhes bya ba la sogs pa lta bu'o // tshig 'di dag gis so so'i nus pa ni / ji ltar gong du rten cing
'brel bar 'byung ba'i mtshan nyid bshad pa bzhin du rig par bya'o //

[雜集論 §199B(6): T31.767a12-24]

修習相有二種差別。謂見道修道。離顛倒心者顯示見道。多修習住者顯示修道。能依所依相屬相者謂顯示真實相等。為後後所依性。

遍知等障礙法相者。謂如三轉不如實知。遍知等隨順法相者。謂觀察如所安立色等法中味等相。於不遍知等過失相者。謂不解脫乃至不證覺無上正等菩提。與此相違名於遍知等功德相

力無力門者。謂若處顯示諸一一皆皆皆有功能。若不說一句義即不了。如緣起經說。此有故彼有。此生故彼生。所謂無明緣行等。如是諸句一一皆有功能。如前緣起相中說

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(7)

[AS §199B(7): Gokhale]

[AS §199B(7): Pradhan]

[AS(Tib) §199B(7)]

Chapter V
Abhidharmasamuccayahāṣya & vyākhyā §199B(7)

[ASBh §199B(7): Tatia 146,1-16]

- p.146,1 (§199B) [Ta 146] (xiii) pratyāhāramukhaṃ yatra sūtrasyaikam padam grhītvā vistareṇārthaḥ
pratīnirdīśyate
- p.146,2 (§199B) tadyathā ṣaḍbhir dharmaiḥ samanvāgato bhikṣur himavantam api parvatarājam
mukhavāyunā
- p.146,3 (§199B) cālayet kaḥ punar vādaḥ savāsanāyā avidyā[yā]ḥ katamaiḥ ṣaḍbhiḥ iha
- p.146,4 (§199B) bhikṣavo bhikṣuś cittasyotpādakuśalo bhavati iha bhikṣur viviktaṃ kāmair [Ch 767B]
- p.146,5 (§199B) yāvac caturthadhyānam upasaṃpadya viharati evaṃ hi bhikṣuś cittasyotpādakuśalo bhavati
- p.146,6 (§199B) (b) kathaṃ ca bhikṣuś cittasya sthītikūśalo bhavati iha bhikṣur āsevanānvayād yad
- p.146,7 (§199B) dhānabhāgīyaṃ dhyānaṃ tat sthītibhāgīyaṃ karoti evaṃ bhikṣuḥ sthītikūśalo bhavati
- p.146,8 (§199B) (c) kathaṃ ca bhikṣur vyutthānakuśalo bhavati iha bhikṣur āsevanānvayād yat [T. 134A]
- p.146,9 (§199B) sthītibhāgīyaṃ dhyānaṃ tad viśeṣabhāgīyaṃ karoti evaṃ hi bhikṣur vyutthānakuśalo
- p.146,10 (§199B) bhavati (d) kathaṃ ca bhikṣur āyakuśalo [Ms. 138B] bhavati iha bhikṣur anutpannānām
- p.146,11 (§199B) kuśalānām dharmānām iti vistareṇa dve samyakprahāṇe evaṃ hi bhikṣur āyakuśalo
- p.146,12 (§199B) bhavati (e) kathaṃ ca bhikṣur apāyakuśalo bhavati iha hi bhikṣur utpannānām pāpakānām
- p.146,13 (§199B) akuśalānām iti vistareṇa dve samyakprahāṇe evaṃ hi bhikṣur apāyakuśalo bhavati
- p.146,14 (§199B) (f) kathaṃ hi bhikṣur upāyakuśalo bhavati iha hi bhikṣuś
chandasaṃādhipradhānasamṣkārasamanvāgatam
- p.146,15 (§199B) ṛddhipādam bhāvayatīti vistareṇa catvāra ṛddhipādāḥ evaṃ hi bhikṣur upāyakuśalo
- p.146,16 (§199B) bhavatīti

[ASVy(Tib) §199B(7): D 283a6-283b6; P 349b5-350a7]

bzlas te brjod pa'i sgo ni gang du mdo'i tshig gcig bzung nas rgya cher don yang dag par ston pa ste / dper na chos drug dang ldan pa'i dge slong ni kha'i dbugs kyis ri'i rgyal po gangs ri yab 'thor na / ma rig pa bag chags dang bcas pa'i rtsod pa lta smos kyang ci dgos / drug gang zhe na dge slong dag 'di la dge slong sems bskyed pa la mkhas pa yin pa nas thabs la mkhas pa yin no zhes bya ba'i bar du gsungs pa lta bu'o // mdo 'di las bskyed pa dang / gnas pa dang / ldang bar byed pa dang / 'phel ba dang / 'bri [D 283b] ba dang / thabs zhes gsungs so // ji ltar na dge slong sems bskyed la mkhas pa yin zhe na / 'di la dge slong ni 'dod pa las dben pa nas / bsam gtan bzhi pa'i bar du rdzogs par byas nas gnas te / [P 350a] de ltar na dge slong sems bskyed pa la mkhas pa yin no // ji ltar na dge slong sems gnas pa la / mkhas pa yin zhe na / 'di la dge slong ni kun du brten pa'i rgyu'i bar gyis gang nyams pa'i cha dang mthun pa'i bsam gtan de gnas pa'i cha dang mthun par byed de / de ltar na dge slong gnas pa la mkhas pa yin no // ji ltar na dge slong ldang bar byed pa la mkhas pa yin zhe na / 'di la dge slong ni kun du rten rgyus gnas pa'i cha dang mthun pa'i bsam gtan te / khyad par du gyur pa'i cha dang mthun par byed de / de ltar na dge slong ldang bar byed pa la mkhas pa yin no // ji ltar na dge slong 'phel ba la mkhas pa yin zhe na / 'di la dge slong ni / dge ba'i chos ma skyes pa mams zhes bya ba yang dag par spong ba gnyis rgya cher byas te / de ltar na dge slong 'phel ba la mkhas pa yin no // ji ltar na dge slong 'bri ba la mkhas pa yin zhe na / 'di la dge slong ni sdig pa mi dge ba'i chos ma skyes pa mams zhes bya ba yang dag par spong ba gnyis rgyas par byas te / de ltar na dge slong 'bri ba la mkhas pa yin no // ji ltar na dge slong thabs la mkhas pa yin zhe na / 'di la dge slong ni 'dun pa'i ting nge 'dzin spong ba'i 'du byed dang ldan pa'i rdzu 'phrul gyi rkang pa bsgom mo zhes bya ba la sogs pa rdzu 'phrul gyi rkang pa bzhi rgya cher sbyar te / de ltar na dge slong thabs la mkhas pa yin no zhes 'byung ngo //

[雜集論 §199B(7): T31.767a25-767b12]

別別引門者。謂若處顯示先標經一句。後以無量義門廣釋。如經言。若比丘成就六法。尚能口風吹碎高廣大雪山王。況無明死屍。何等爲六。若諸比丘心生善巧乃至方便善巧。

云何比丘心生善巧。所謂比丘離欲惡不善[Ch 767b]法。乃至第四靜慮具足住。如是比丘心生善巧。

云何比丘心住善巧。所謂比丘善修習故。所有順退分靜慮轉爲順住分。如是比丘心住善巧。

云何比丘心起善巧。所謂比丘善修習故。所有順住分靜慮轉爲順勝進分。如是比丘心起善巧。

云何比丘生長善巧。所謂比丘未生善法方便令生。乃至廣說二正斷。如是比丘生長善巧。

云何比丘損減善巧。所謂比丘已生惡法方便令斷。乃至廣說二正斷。如是比丘損減善巧。

云何比丘方便善巧。所謂比丘欲三摩地。斷行成就修如如意足。乃至廣說四如意足。如是比丘方便善巧

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(8)

[AS §199B(8): Gokhale]

[AS §199B(8): Pradhan]

[AS(Tib) §199B(8)]

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §199B(8)

[ASBh §199B(8): Tatia 146,17-147,7]

- p.146,17 (§199B) (xiv) abhinirhāramukhaṃ yatra pratipadaṃ catuṣkādibhir nirdiśyate teṣv api
p.146,18 (§199B) catuṣkādīṣv ekaikaṃ padam aparaiś catuṣkādibhir aparyanto hi nirhāro veditavyaḥ tadyathā
p.146,19 (§199B) buddhākṣepasūtre catvāra ime bodhisattvānāṃ bodhipariśodhakā dharmāḥ sūnyatābhāvanā
p.146,20 (§199B) sarvasattveṣv apratihatacittatā bodhisattvānāṃ nityaṃ hitopasaṃharaṇatā nirāmiṣeṇa
p.146,21 (§199B) cittena dharmadānaṃprakāśanatā ceti catuṣkaḥ svārthaṃ paramārthaṃ cārabhya
bodhipariśodhanāya
p.146,22 (§199B) caturvipakṣapratipakṣeṇa veditavyaḥ [Ms. 139A] catvāro vipakṣāḥ
p.146,23 (§199B) (a) samāpattyāsvādanā [T. 134B] (b) vyāpādaḥ (c) mānaḥ (d) tṛṣṇā
p.146,24 (§199B) ca lābhasatkāre
p.146,25 (§199B) aparāḥ paryāyaḥ prathamena dharmeṇa kleśaprahāṇapratipakṣaḥ śeṣair
hīnayānaparivarjanāḥ
p.146,26 (§199B) paridīpitās tribhiḥ kāraṇaiḥ bodhicittena sarvasattvopādānataḥ avatīrṇaparipācanataḥ
p.146,27 (§199B) anavatīrṇāvatāraṇataś ca
p.146,28 (§199B) aparāḥ paryāyaḥ prathamena jñānaṃbhāras tribhiḥ puṇyasambhāraḥ paridīpitaḥ
upādānaparipācanāvatāraṇaiḥ
p.146,29 (§199B) pratyekaṃ puṇyaviśeṣaprasavanataḥ
p.147,1 (§199B) [Ta 147] punar dvābhyāṃ kāraṇābhyāṃ āśayataś ca maitracittatayā pratipattitaś
cādhigamāgamopadeśābhyāṃ
p.147,2 (§199B)
p.147,3 (§199B) (a) caturbhir dharmaiḥ samanvāgatā bodhisattvāḥ sūnyatāṃ bhāvayanti adhyātmaṃ
p.147,4 (§199B) cittāvikampanatayādhimuktipravacayabalādhānatayā sarvadharmāṇāṃ
yathātmyaprativedhataḥ
p.147,5 (§199B) sarvāvaraṇavimokṣataś ca [Ch 767C] yad āśritya yathā ca bhāvayanti tad etena
p.147,6 (§199B) paridīpitam kim āśritya dhyānapāramitāṃ kathaṃ bhāvayanti pṛthagjanamārgeṇa
p.147,7 (§199B) śrutacintābalādhānataḥ śaikṣamārgeṇāśaikṣamārgeṇa ca

[ASVy(Tib) §199B(8): D 283b6-284a7; P 350a7-351a2]

mngon par sgrub pa'i sgo ni / gang du tshig re re la yang mu bzhi sogs par ston pa ste / bzhi pa la sogs pa de dag gi tshig re re
la yang / gzhan bzhi pa la sogs pas thug pa med par mngon par sgrub par rig par bya ste // dper na sangs rgyas rtsom pa'i mdo las /
bzhi po 'di dag ni byang chub sems dpa' sems dpa' chen po rnams kyis byang chub yongs [P 350b] su sbyong bar byed pa'i chos
rnams te / stong pa nyid bsgom pa dang / sems can thams cad la zhe 'gras pa med pa'i sems dang / byang chub sems dpa' rnams la
rtag tu [D 284a] phan pa nye bar bsgrub pa dang / zang zing med pa'i sems kyis sbyin pa yang dag par rab tu ston pa'o zhes bya ba
'di ni bdag gi don dang gzhan gyi don las brtsams te byang chub yongs su sbyong ba'i phyir / mi mthun pa'i phyogs bzhi'i gnyen
por rig par bya'o // mi mthun pa'i phyogs bzhi ni snyoms par 'jug pa'i ro myang ba dang / gnod sems dang / nga rgyal dang / rnyed
pa dang / bkur sti la sred pa'o // mam grangs gzhan du na chos dang pos ni nyon mongs pa spong ba'i gnyen po bstan to // lhag ma
rnams kyis ni rgyu gsum gyi theg pa dman pa yongs su spong ba bstan te / byang chub kyi sems kyis sems can thams cad nye bar
'dzin pa dang / zhugs pa yongs su smin par byed pa dang / ma zhugs pa 'jug par byed pas so // nam grangs gzhan du gcig gis ni ye
shes kyi tshogs yongs su bstan to // gsum gyis ni bsod nams kyi tshogs yongs su bstan te / nye bar len pa dang / yongs su smin par
byed pa dang / 'jug pa rnams re res bsod nams kyi khyad par skyed pa'i phyir ro // yang rgyu gnyis kyis rig par bya ste / bsam pas
ni byams pa'i sems su'o // sgrub pas ni thob pa dang lung du nye bar ston par rig par bya'o // chos bzhi dang ldan na byang chub
soms dpa' stong pa nyid bsgom ste / nang du sems mnam par mi rtog pa dang / mos pa la rab tu mnam par 'byed pa'i stobs skyed pa
dang chos thams cad ji lta ba bzhin du rtog par byed pa dang / sgrub pa thams cad las mnam par thar pa ste / 'di dag gis ni gang la
brten nas 'jig rten bsgom pa sta yongs su brten to // [P 351a] gang la brten nas zhe na / bsam gtan gyi pha rol tu phyin pa'o // ji lta
bsgom zhe na / so so'i sbye bo'i lam gyis thos pa dang / bsam pa'i stobs bskyed pa dang / slob pa'i lam dang / mi slob pa'i lam gyis
so //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(8)

[雜集論 §199B(8): T31.767b13-767c04]

引發門者。謂若處顯示一一句中宣說四句。是一一句復分四句。如是展轉無邊引發。如引³⁰⁹佛經言。諸菩薩有四種淨修菩提法。一者善修空性。二者於諸衆生心無罣礙。三者常攝利益諸菩薩衆。四者以無染心廣開法施。如是四法於自利利他門淨修菩提。爲欲對治四種所治障故。何等爲四。一貪著定味。二瞋恚。三慢。四愛著利養。

又有差別。初顯煩惱斷對治。餘顯遠離下劣乘。由諸菩薩三種因緣遠下劣乘。一攝受一切有情。二已入法者令成熟。三未入法者令入正法。

又有差別。初顯智資糧。餘顯福資糧。此三差別者。攝受成熟令入三門。各能生長勝品福故。又由二緣差別。一由意樂。謂慈心俱。二由正行。謂說證教二行。

又諸菩薩成就四法能修空性。一者於內心無動搖。二者信解擇力所持。三者於一切法如實通達。四者解脫一切障。如是四[Ch 767c]法顯修所依及修差別。以何爲依。謂靜慮波羅蜜多。云何修差別。一由異生道。謂聞思力所持。二由學道。謂達諸法實性。三由無學道。謂脫一切障。

³⁰⁹ [佛] - (聖)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(9)

[AS §199B(9): Gokhale]

[AS §199B(9): Pradhan]

[AS(Tib) §199B(9)]

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §199B(9)

[ASBh §199B(9): Tatia 147,8-26]

- p.147,8 (§199B) (b) caturbhir dharmaiḥ samanvāgatā bodhisattvāḥ sarvasattveṣv apratihatacittā [Ms. 139B]
p.147,9 (§199B) bhavanti maitrībhāvanayā pratipattyavikopanatayā nimittāvikalpanatayā
p.147,10 (§199B) khedasahiṣṇutayā ca atrāpi yad āśritya yathā cāpratihatacittā bhavanti tat paridīpitam
p.147,11 (§199B) [T. 135A] bhavati kim āśritya paurvajanmikīm maitrībhāvanām katham apratihatacittā
p.147,12 (§199B) bhavanti mithyāpratipattisthiteṣu svacittāvikopanataḥ apakāriṣv apakāranimittāvikalpanataḥ
p.147,13 (§199B) parahitārthaṃ vyāyāmāparikhedatāś ca
p.147,14 (§199B) (c) caturbhir dharmaiḥ samanvāgatā bodhisattvā bodhisattvānām nityam hitam
upasaṃharanti
p.147,15 (§199B) ātmanaḥ paritulanatayā samyagavavādapravartanatayā saurabhyasukhasaṃvāsanatayā
p.147,16 (§199B) pūjālābhasatkāraparicaryopasaṃharaṇatayā ca atrāpi yad āśritya yathā copasaṃharati
p.147,17 (§199B) tat paridīpitam kim āśritya nihataṃānatām katham upasaṃharati yathoktaṃ
p.147,18 (§199B) tribhiḥ prakārair hīnasamaśiṣṭānām bodhisattvānām yathākramam
p.147,19 (§199B) (d) caturbhir dharmaiḥ samanvāgatā bodhisattvā nirāmiṣeṇa cītena dharmadānam
p.147,20 (§199B) saṃprakāśayanti antarāyasukhaprativedhatayā mohalayāpanayanakauśalyatayā [Ms. 140A]
p.147,21 (§199B) nāthakaradharmāmatayā ca atrāpi yad āśritya yathā ca saṃprakāśayanti
p.147,22 (§199B) tat paridīpitam kim āśritya lābhasatkārasyāntarāyakaravaprativedhatām
p.147,23 (§199B) katham saṃprakāśayanti saṃdarśanato mūḍhānām samādāpanataḥ [T. 135B] samuttejanatāś
p.147,24 (§199B) ca pramādasanātmāparibhavana vā līnānām saṃpraharṣanataḥ samyakpratipannānām
p.147,25 (§199B) prakṛtyaiva ca dharmāmatayā prathamasyānyacatuṣkaḥ padaprabhedādibhir nirhāro
veditavyaḥ
p.147,26 (§199B)

[ASVy(Tib) §199B(9): D 284a7-284b7; P 351a2-351b5]

byang chub sems dpa' chos bzhi dang ldan na / sems can thams cad la zhe 'gras pa med pa'i sems dang ldan pa yin / byams pa bsgom pa dang / sgrub pa la nam par mi 'khrug pa dang / mtshan ma la nam par mi rtog pa dang / skyo ba bzod pa'o // 'dir yang gang la [D 284b] brten nas ji ltar zhe 'gras pa med pa'i sems dang ldan pa yin pa de yongs su bstan to // gang la brten nas shes she na / tshe rabs snga ma'i byams pa bsgoms pa sgom pa las so // ji ltar zhe 'gras pa med pa'i sems dang ldan pa yin zhe na // log par bsgrub pa la gnas pa mams la sems nam par mi 'khrugs pa dang / gnod par byed pa mams la gnod par byed pa'i mtshan mar mi rtog pa dang / gzhan la phan pa'i don du rtsol ba la yongs su mi skyo ba'o // byang chub sems dpa' chos bzhi dang ldan na / byang chub sems dpa' mams la rtog tu phan pa nye bar bsgrub pa yin te / bdag yongs su 'jal ba dang / yang dag pa'i gdams pa la 'jug pa dang / des shing 'grog na bde ba dang / mchod pa dang / rnyed pa dang / bkur sti dang / bsnyen bkur byas pa nye bar bsgrub pa'o // 'dir yang gang la brten nas ji ltar bsgrub pa de yongs su bstan to // gang la brten nas she na / nga rgyal bcag pa la'o // ji ltar nye bar bsgrub ce na / ji skad bstan pa mams la gsum gyis dman pa dang / 'bring po dang / khyad par du 'phags pa'i byang chub sems dpa' mams la go rims bzhin no // byang chub sems dpa' chos bzhi dang ldan na / zang zing med pa'i [P 351b] sems kyi chos kyi sbyin pa yang dag par rab tu ston to // bar du gcod pas legs par rab tu rtog pa dang / rmongs pa dang / bying bsel ba la mkhas pa dang / yid bde ba nye bar sgrub pa dang / mgon med pa'i chos la dga' ba'o // 'dir yang gang la brten nas / ji ltar yang dag par rab tu ston pa de yongs su bstan to / gang la brten nas she na / rnyed pa dang / bkur stis bar du gcod par byed pa nyid du legs par rtogs pa la'o // ji ltar yang dag par rab tu ston ce na / rmongs pa med pa mams la yang dag par rab tu ston pa dang / bag med pa la chags pa dang / bdag dman par 'dzin pas zhum pa mams las yang dag par 'dzin du 'jug pa dang / yang dag par gzengs bstod pa dang yang dag par zhugs pa mams la yang dag par rab tu dga' bar byed pa dang / rang bzhin gyis chos la dga' bas so // de ltar bzhi pa gzhan ni bzhi pa dang po'i tshig rab tu dbye ba la mngon par bsgrub par rig par bya'o //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §199B(9)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §199B(9)

[雜集論 §199B(9): T31.767c04-24]

又諸菩薩成就四法。於諸有情心無罣礙。一者修慈。二者不毀正行。三者不分別相。四者堪忍³¹⁰劬勞。如是四法顯所依及無罣礙心差別。誰為所依。謂過去生所修慈。云何無罣礙心差別。謂於住邪行所心無違毀。於怨家所不分別怨相。為利益他精勤無懈。

又諸菩薩成就四法。常能攝益諸菩薩眾。一者不自稱量。二者正教誨轉。三者柔和易可共住。四者精勤承事供養。如是四法顯示所依及攝益差別。何等為依。謂摧伏憍慢云何攝益差別。謂後所說三句。於劣等勝三種菩薩³¹¹所如其次第

又諸菩薩成就四法。能無染心廣開法施。一者善達障難。二者善能除遣愚癡沈沒。三者歡喜攝受。四者愛樂為依怙法。如是四法顯示所依及廣開法施差別。何等為依。謂善通達利養恭敬是障難法。云何廣開法施差別。謂示現教導讚勵慶喜。示現者於愚癡沈沒。教導讚勵者於著放逸自輕下劣。慶喜者於正行圓滿。由性愛樂法故。如是前四句中。一一句復引發四句差別。如是等名引發門

³¹⁰ 劬 = 助 (元)

³¹¹ 所 + (知) (三) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §200

[AS §200: Gokhale]

[AS §200: Pradhan 103,16-18]

p.103,16 prabhidyasaṃdarśanaviniścayaḥ katamaḥ / yathānirdiṣṭeṣu skandhādiṣu dharmeṣu yathāyogam

p.103,17 ekāvācarakaḥ⁽¹⁴⁺⁾ pūrvapadakaḥ⁽¹⁵⁺⁾ paścātpadakaḥ dvikoṭikaḥ trikoṭikaḥ catuṣkoṭikaḥ

p.103,18 oṃkāritaḥ prātikṣepika ityevamādayaḥ /

[AS(Tib) §200: D 118a1-2; P 139a3-4]

rab tu phyen nas kun tu bstan pa gtan la dbab pa gang zhe na / ji skad du bstan pa'i chos rnams la ci rigs su sbyar te / gcig nas rtogs pa dang / tshig gong ma dang sbyor ba dang / tshig 'og ma dang sbyor ba dang / mu gnyis pa dang / mu gsum pa dang / mu bzhi pa dang / de bzhin no zhes bya ba dang / spong ba'o /

[集論 §200: T31.693b01-03]

何等分別顯示決擇。謂於如所說蘊等諸法中隨其所應。作一行順前句順後句二句三句四句述可句遮止句等。

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §200

[ASBh §200: Tatia 148,1-22]

- p.148,1 (§200) [Ta 148] §200. prabhidyasaṃdarśana[vi]niścayo yathānirdiṣṭeṣu skandhādiṣu dharmeṣu yathāyogam
- p.148,2 (§200) ekāvācārakādīni tatra
- p.148,3 (§200) (i) ekāvācārako nāma praśno yenaikaṃ dharmam pariśiṣṭaiḥ saha pratyekaṃ praśnayitvā
- p.148,4 (§200) tam apahāya dvitīyaṃ tenānyaiś ca saha praśnayaty evam ekaikasyaiiva sarvān praśnayati
- p.148,5 (§200) [Ch 768A] tadyathā yaś cakṣurāyatanena samanvāgato rūpāyatanenāpi saḥ yo vā
- p.148,6 (§200) rūpāyatanena cakṣurāyatanenāpi sa iti pūrvapādakaḥ yaś cakṣurāyatanena samanvāgataḥ
- p.148,7 (§200) śrotrāyatanenāpi sa ity atra catuṣkoṭikam evaṃ yāvan manaāyatanenāpi sa ity atra
- p.148,8 (§200) yathāyogaṃ [Ms. 140B] yojayitavyam dharmāyatanenāpi sa ity atra pūrvapādakaḥ
- p.148,9 (§200) yo rūpāyatanena samanvāgataś cakṣurāyatanenāpi saḥ yo vā cakṣurāyatanena rūpāyatanena
- p.148,10 (§200) api sa iti paścātpādakaḥ yo rūpāyatanena samanvāgataḥ śrotrāyatanenāpi sa
- p.148,11 (§200) ity atra cāpi paścātpādakaḥ evaṃ yāvad dharmāyatanena yathāyogaṃ yojayitavyam yaḥ
- p.148,12 (§200) śrotrāyatanena samanvāgataś cakṣurāyatanenāpi sa ity atra catuṣkoṭikam evaṃ yāvad dharmāyatanena
- p.148,13 (§200) [T. 136A] a[pi] yojyam evam ekaikāpa[ka]rṣeṇānukramaśaḥ sarvāny āyatanāni
- p.148,14 (§200) parasparaṃ yojayitavyāni
- p.148,15 (§200) (ii) pūrvapādakaṃ dvayor dharmayoḥ kathaṃcid eva dharmam ārabhya parasparaṃ prṣṭayoḥ pūrvadharmam
- p.148,16 (§200) adhiṣṭhāya yad vyākriyate tadyathā yaj jñānaṃ jñeyam api tad yad vā jñeyam jñānam api
- p.148,17 (§200) tad iti pūrvapādakaṃ yat tāvaj jñānaṃ jñeyam api tad iti syāj jñeyam na jñānam
- p.148,18 (§200) tad anye dharmā iti
- p.148,19 (§200) (iii) paścātpādakaṃ tathaiva dvayor dharmayoḥ parasparaṃ prṣṭayor yat paścimam adhiṣṭhāya
- p.148,20 (§200) vyākriyate tadyathā yad grāhyaṃ grāhakaṃ api tad yad vā grāhakaṃ grāhyam api tad iti
- p.148,21 (§200) paścātpādakaṃ [Ms. 141A] yat tāvad grāhakaṃ grāhyam api tat syād grāhyaṃ na
- p.148,22 (§200) grāhakaṃ rūpādayaḥ pañca viṣayā dharmāyatanam ca samprayuktakavarjyam

[ASVy(Tib) §200: D 284b7-285b3; P 351b5-352b3]

rab tu [D 285a] phyé nas kun du bstan pa mam nges gang / ji skad du bstan pa'i chos rnams la ci rigs su sbyar te / gcig nas rtog pa dang / tshig gong ma dang sbyor ba dang / tshig 'og ma dang sbyor ba dang / mu gnyis pa dang / mu gsum pa dang / mu bzhi pa dang / de de bzhin no zhes bya ba dang spong ba'o // rab tu phyé nas kun du bstan pa mam par nges pa ni / ji skad du bstan pa'i phung po la sogs pa'i chos rnams la gcig nas rtog pa la sogs pa ci rigs su sbyar ro // de la gcig nas rtog pa zhes bya ba'i dri ba ni gang gis chos gcig chos lhag ma gzhan rnams dang lhan cig tu re re nas dris nas de por te / des gnyis pa yang gzhan rnams dang lhan cig tu 'dri ba'o // de bzhin du re re nas thams cad dri ba ste / dper na gang mig gi [P 352a] skyé mched dang ldan pa ste / gzugs kyi skyé mched dang yang ldan nam / gang gzugs kyi skyé mched dang ldan pa de mig gi skyé mched dang yang ldan nam zhes bya ba ni tshig gong ma dang sbyor ba'o // gang mig gi skyé mched dang ldan pa de ma ba'i skyé mched dang yang ldan nam zhes bya ba 'di la mu bzhi'o // de bzhin du yid kyi skyé mched dang yang ldan zhes bya ba'i bar du 'di ci rigs su sbyar bar bya'o // de chos kyi skyé mched dang yang ldan nam zhes bya ba 'di tshig gong ma dang sbyor ba'o // gzugs kyi skyé mched dang yang ldan pa gang yin pa ste / mig gi skyé mched dang yang ldan nam / gang mig gi skyé mched dang ldan pa de gzugs kyi skyé mched dang yang ldan nam zhes bya ba 'di ni tshig 'og ma dang sbyar ro // gang gzugs kyi skyé mched dang ldan pa de ni rna ba'i skyé mched dang yang ldan nam zhes bya ba 'di yang tshig 'og ma dang sbyar ba'o // de bzhin du chos kyi skyé mched dang yang ldan nam zhes ci rigs su sbyar bar bya'o // gang ma ba'i skyé mched dang ldan pa de mig gi skyé mched dang ldan nam zhes bya ba 'di la mu bzhi'o // de bzhin du chos kyi skyé mched kyi bar du yang sbyar bar bya'o // de ltar re re nas brtsams pa'i tshul gyis skyé mched thams cad phan tshun du sbyar bar bya'o // tshig 'og ma dang sbyar ba gnyis po ni / chos 'ga' zhig la brtsams nas phan tshun 'dri na / chos gong ma la brten nas gang lung ston pa ste / dper na shes pa gang [D 285b] yin pa shes bya de'am zhes bya ba gang yin pa shes pa'ang de'am zhes bya ba de tshig gong ma dang sbyor ba ste / shes pa gang yin pa shes bya'ang de yin no // shes bya yid la shes pa ma yin pa'ang yod de / de las gzhan pa'i chos rnams so // [P 352b] tshig 'og ma dang sbyor ba ni de bzhin du gnyis gnyis dris pa la gang phyi ma la brten nas gang du lung ston pa ste / dper na gzung ba gang yin pa 'dzin pa'ang de'am / 'dzin pa gang yin pa gzung ba'am zhes bya ba ni tshig 'og ma dang sbyor ba ste / 'dzin pa gang yin pa gzung ba'ang de'o // gzung ba yin pa la 'dzin pa ma yin pa'ang yod de / gzugs la sogs pa yul lnga po de dang mtshungs par ldan pa ma gtogs pa'i chos kyi skyé mched do //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §200

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §200

[雜集論 §200: T31.767c25-768a18]

分別顯示決擇者。謂於如所說蘊等法中。隨其所應作一行順前句順後句二句三句四句述可句遮止句等。

一行者即問論法。謂以一法與餘法。一一互相問已除此法。更以第二法與餘法互相³¹²問。如是一一問一切法。如有[Ch 768a]問言。若成就眼處亦色處耶。設成就色處亦眼處耶。此應作順前句答。若成就眼處亦耳處耶。此應作四句答。如是乃至對意處如理應說。若成就眼處亦法處耶。此亦應作順前句答。若成就色處亦眼處耶。設成就眼處亦色處耶。此應作順後句答。若成就色處亦耳處耶。此亦應作順後句答。如是乃至對³¹³法處如理應說。若成就耳處亦眼處耶。此應作四句答。如是乃至對法處如理應說。如是一一次第漸減。諸處更互如理應說

順前句者。謂於諸法中隨取二法更互相問。依止前法以答所問。如有問言。若智亦所知耶。設所知亦智耶。此應作順前句答。諸智亦所知。有所知非智。謂餘法

順後句者。謂即二法展轉相問。依止後法以答所問。如有問言。若所取亦能取耶。設能取亦所取耶。此應作順後句答。諸能取亦所取。有所取非能取。謂色等五境及法處。除相應

³¹² 問 + (耶) (三)

³¹³ 法 = 治 (宋) (元)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §200(1)

[AS §200(1): Gokhale]

[AS §200(1): Pradhan]

[AS(Tib) §200(1)]

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §200(1)

[ASBh §200(1): Tatia 148,23-149,16]

- p.148,23 (§200) (iv) dvikoṭikam yatra dve koṭi vyākriyete tadanyāsaṃbhavāt tadyathā skandhasya
p.148,24 (§200) vyavasthānaṃ dhātuvyavasthānaṃ ca nigamayyocye yā skandhasaṃkhyā dhātusaṃkhyāpi
sā
p.148,25 (§200) yā vā dhātusaṃkhyā skandhasaṃkhyāpi seti dvikoṭikam syāt skandhasaṃkhyā na
p.148,26 (§200) dhātusaṃkhyā rūpaskandho vijñānaskandhaś ca tathāhi naiko dhātur asti yaḥ
sakalarūpaskandhalakṣaṇo
p.148,27 (§200) vā syāt sakalavijñānaskandhalakṣaṇo vā dhātusaṃkhyā na skandhasaṃkhyā
p.148,28 (§200) dharmadhātur iti
p.149,1 (§200) [Ta 149] (v) trikoṭikam yatra tisra eva koṭayo vyākriyante tadyathā yā skandhasaṃkhyā
p.149,2 (§200) [T. 136B] 'yatanasaṃkhyāpi sā yā vāyatanasaṃkhyā skandhasaṃkhyāpi seti
p.149,3 (§200) trikoṭikam syāt skandhasaṃkhyā nāyatanasaṃkhyā rūpaskandhaḥ syād āyatanasaṃkhyā
p.149,4 (§200) na skandhasaṃkhyā dharmāyatanam syāt skandhasaṃkhyāyatanasaṃkhyā ca
vijñānaskandho
p.149,5 (§200) manaāyatanam ca anubhayasaṃkhyāyāḥ skandhāyatanesv asaṃbhava eveti
p.149,6 (§200) (vi) [Ch 768B] catuṣkoṭikam yatra catsro 'pi [Ms. 141B] koṭayo
p.149,7 (§200) vyākriyante tadyathā yaś cakṣurindriyena samanvāgataḥ śrotrendriyenāpi saḥ yo vā
p.149,8 (§200) śrotrendriyeṇa samanvāgataś cakṣurindriyenāpi sa iti catuṣkoṭikam prathamā
p.149,9 (§200) koṭir utpannāvihīnacakṣurbadhiraḥ dviṭiyotpannāvihīnaśrotro 'ndhaḥ
ṭṭiyotpannāvihīnacakṣuḥśrotraḥ
p.149,10 (§200) caturthī tān ākārān sthāpayitvā
p.149,11 (§200) (vii) oṃkāritam yatra praśne vyākaraṇam om iti kriyate evam etad ity abhyupagamyata
p.149,12 (§200) ity arthaḥ tadyathā ye 'nityāḥ sarve te saṃskārāḥ ye vā saṃskārāḥ sarve te 'nityā
p.149,13 (§200) iti pṛṣṭena om iti vyākartavyam
p.149,14 (§200) (viii) prātikṣepikam yatra neti pratikṣipyate tadyathā skandhavinirmuktāḥ
p.149,15 (§200) saṃskārāḥ katibhiḥ satyaiḥ saṃgrhītā iti prātikṣepikam na santi skandhavinirmuktāḥ
p.149,16 (§200) saṃskārāḥ iti

[ASVy(Tib) §200(1): D 285b3-286a3; P 352b3-353a5]

mu gnyis pa ni gang du mu gnyis ston pa ste / de bas gzhan pa med pa'i phyir ro // dper na phung po rnam par gzhas pa dang /
kham rnam par gzhas pa la brten nas brjod pa ste / phung po'i grangs gang yin pa de kham kyang de'am / kham kyi grangs
gang yin pa phung po'i grangs kyang de'am zhes bya ba ni mu gnyis te / phung po'i grangs yin la kham kyi grangs ma yin pa'ang
yod de / gzugs kyi phung po dang / rnam par shes pa'i phung po'o // 'di ltar gzugs kyi phung po'i mtshan nyid mtha' dag gam /
rnam par shes pa'i phung po'i mtshan nyid mtha' dag kham gcig tu gyur pa med do // kham kyi grangs yin la / phung po'i grangs
ma yin pa'ang yod de / chos kyi kham so // mu gsum pa ni gang du mu gsum kho na ston pa ste / dper na phung po'i grangs gang
yin pa skye mched kyi grangs kyang de'am zhes bya ba ni mu gsum pa ste / phung po'i grangs yin la skye mched kyi grangs ma
yin pa yang yod de / gzugs kyi phung po'o // skye mched kyi grangs yin la phung po'i grangs ma yin pa'ang yod de // chos kyi
skye mched do // phung po'i grangs kyang yin la skye mched kyi grangs kyang yin pa'ang yod de / rnam par shes pa'i phung po
dang yid kyi skye mched do // de gnyi ga ma yin pa'i grangs ni phung po dang skye mched [P 353a] la med do // mu bzhi pa ni
gang du mu bzhi ston pa ste / mig gi dbang po dang ldan pa de'am / rna ba'i dbang po dang ldan pa mig gi dbang po dang ldan pa
[D 286a] de'am zhes bya ba mu bzhi pa ste / mu dang po ni mig skyes shing mnyams pa la 'on pa'o // mu gnyis pa ni rna ba skyes
shing mnyams pa la long ba'o // mu gsum pa ni mig dang rna ba skyes pa la ma nyams pa'o // mu bzhi pa'i ni rnam pa de dag ma
gtogs pa'o // de de bzhi no zhes bya ba ni gang du dris pa lung bstan pa la de de bzhi no zhes brjod pa ste / de de bzhi no zhes
khas len zhes bya ba'i tha tshig go // dper na gang dag mi rtag pa de thams cad 'du byed yin nam / 'du byed gang yin pa de thams
cad mi rtag pa'am zhes dris pa la de bzhi no zhes bstan par bya'o // spang ba ni gang du ma yin zhes spangs pa ste / dper na
phung po la ma gtogs pa'i 'du byed mams bden pa gang dag gis bsdu zhes zer ba ba la / phung po las ma gtogs pa'i 'du byed dag
med do zhes spong ba'o //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §200(1)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §200(1)

[雜集論 §200(1): T31.768a19-768b11]

二句者。謂於所問應二³¹⁴句答。不得有餘。如有依蘊建立依界建立。而發問言。若蘊數亦界數耶。設界數亦蘊數耶。此應作二句答。或蘊數非界數。謂色蘊識蘊何以故。無有一界全攝色蘊相。或全攝識蘊相故。或界數非蘊數謂法界

三句者。謂於所問唯三句答。如有問言。若蘊數亦處數耶。設處數亦蘊數耶。此應三句答。或蘊數非處數。謂色蘊或處數非蘊數。謂法處。或蘊數亦處數。謂識蘊意處。俱非數者。於蘊處中決定不有[Ch 768b]

四句者。謂於所問作四句答。如有問言。若成就眼根亦耳根耶。設成就耳根亦眼根耶。應四句答。初句。謂聾者眼根已生不捨。第二句。謂盲者耳根已生不捨。第三句。謂眼耳根已生不捨。第四句除上爾所相

述可句者。謂於所問順爾而答。以如是言述可所問。如有問言。諸無常者皆是行耶。設當是行皆無常耶。應述可答所問如是

遮止句者。謂於所問不爾而答。以不爾言遮止所問。如有問言。蘊外諸行幾諦攝耶。應遮止答蘊外無行

³¹⁴ 句 + (者謂於所問應二句) (三) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §201A

[AS §201A: Gokhale]

[AS §201A: Pradhan 103,19-104,1]

p.103,19 sampraśnaviniścayaḥ katamaḥ / aṣṭākārakāyadeśena aṣṭākārayāyadeśena⁽¹⁺⁾ ca [Pr 104]

p.104,1 praśnavyākaraṇena sarvasatyamithyā⁽²⁺⁾ viniścayaḥ⁽³⁺⁾ /

[AS(Tib) §201A: D 118a2-3; P 139a4-5]

yang dag par 'dri³¹⁵ ba rnam par nges pa gang zhe na / rnam pa brgyad de / ci zhes bstan pa yang dag par 'dri ba rnam par nges pa dang / ci zhes bstan pa la ji lta bar gang zhes bstan pa la yang de bzhin no //

[集論 §201A: T31.693b04-05]

何等等論決擇。謂依八。何八。若³¹⁶之詞問答決擇一切真偽。

³¹⁵ P: dri.

³¹⁶ 之 = 文 (明)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §201A

[ASBh §201A: Tatia 149,17-150,2]

- p.149,17 (§201A) §201A. sampraśnaviniścayaḥ aṣṭākāraḥ kāpadeśas tadyathā (i) ko nopalabhate
p.149,18 (§201A) prajñāpāramitālābhī bodhisattvaḥ (ii) kiṃ nopalabhate grāhyalakṣaṇam
p.149,19 (§201A) [T. 137A] grāhakalakṣaṇam ca (iii) kena nopalabhate prajñāpāramitayā
p.149,20 (§201A) (iv) kasmai nopalabhate [Ms. 142A] sarvasattvaparitrāṇārtham anuttarāyāi
samyaksambodhaye
p.149,21 (§201A) (v) kuto nopalabhate buddhotpādārāgaṇataḥ saddharmaśravaṇato yoniśomanaskārato
p.149,22 (§201A) dharmānudharmapratipattitāś ca (vi) kasya nopalabhate sarvadharmāṇām (vii) kutra
nopalabhate
p.149,23 (§201A) adhimukticyābhūmau yāvad daśamyāṃ bodhisattvabhūmau (viii) katividhaś
cānupalambhaḥ
p.149,24 (§201A) ekādaśavidhaḥ (a) utpannaniruddhaḥ (b) anutpannaḥ (c) saṃmukhībhūtaḥ
p.149,25 (§201A) (d) hetubalotpannaḥ (e) mitrabalotpannaḥ (f) sarvadharmānupalambhaḥ (g)
śūnyatānupalambhaḥ
p.149,26 (§201A) (h) sāmimānaḥ (i) nirasmimānaḥ (j) asaṃbhṛtasambhārasya
p.149,27 (§201A) (k) [saṃbhṛtasambhārasya] ca ete cānupalambhā yat kiṃcid atītānāgatapratyutpannam
p.149,28 (§201A) yāvad yad vā dūre yad vāntika ity etad anukramānusāreṇa draṣṭavyāḥ
p.150,1 (§201A) [Ta 150] yathā kāpadeśa evaṃ yāpadeśaḥ yo nopalabhate yad yena yasmai yato yasya
yatra
p.150,2 (§201A) nopalabhate yāvad vividhaś cānupalambha itī

[ASVy(Tib) §201A: D 286a3-286b2; P 353a5-353b6]

yang dag par dri ba mnam nges gang / mnam pa brgyad de / ci zhes brjod pa yang dag par dri ba mnam nges dang / 'di lta ste / su
zhig mi dmigs she na / shes rab kyi pha rol tu phyin pa thob pa'i byang chub sems dpa'o // ci mi dmigs she na gzung ba'i mtshan
nyid dang / 'dzin pa'i mtshan nyid do // gang gis ni mi dmigs she na / shes rab kyi pha rol tu phyin pas so // ci'i phyir mi dmigs she
na / sems can thams cad yongs su bskyab pa dang / bla na med pa yang dag par rdzogs par byang chub par bya ba'i phyir ro //
gang las mi dmigs she na / sangs rgyas 'byung ba mnyes par byed pa dang / dam pa'i chos nyan pa dang / tshul bzhin yid la byed
pa dang / [P 353b] chos kyi rjes su mthun pa'i chos bsgrub pa las so // gang gis mi dmigs she na / chos thams cad kyi'o // gang du
mi dmigs she na / mos pa spyad pa'i sa nas sa bcu'i bar du'o // mnam pa du zhig gis mi dmigs she na / rnam pa bcu gcig ste / skyes
nas 'gag pa dang / ma skyes pa dang / mngon du gyur pa dang / rgyu'i stobs las byung ba dang / mdza' bo'i stobs las byung ba
dang / chos thams cad mi dmigs pa dang / stong pa nyid mi dmigs pa dang / nga'o snyam pa'i nga rgyal dang bcas pa dang / nga'o
snyam pa'i nga rgyal med pa dang / tshogs ma bsags pa dang / tshogs [D 286b] bsags pa'o // mi dmigs pa 'di dag ni gang ci yang
rung ste / 'das pa dang ma 'ongs pa dang / da ltar byung ba dang / nang dang / phyi'i dang / rags pa dang / phra ba dang / ngan pa
dang / bzung po dang / rgyang ring ba dang / tha gnye ba zhes bya ba 'di dag gi go rims kyi tshul gyis blta bar bya'o // ci brjod pa
la ji lta bar gang brjod pa la'ang de bzhin no zhes bya ba ni / gang zhig mi dmigs pa dang / gang dang gang gis dang / gang gi
phyir dang / gang las dang gang gi dang / gang du mi dmigs pa dang / ji snyed cig mi dmigs pa'o //

[雜集論 §201A: T31.768b12-768c01]

等論決擇者。謂依八何八若之詞。問答決擇一切真偽。

八何詞者。且如問言。何誰無所得。謂已得般若波羅蜜多菩薩摩訶薩。何所無所得。謂所取相能取相。用何無所得。謂用般若波羅蜜多。為何無所得。謂為救脫一切有情令住無上正等菩提。由何無所得。謂由遇佛出世聽聞正法。如理作意法隨法行。何之無所得。謂一切法之無所得。於何無所得。謂於勝解行地乃至第十菩薩地。

幾何無所得。謂十一種。一已生已滅。二未生。三現前。四因力所生。五善友力所生。六一切法無所得。七空性無所得。八有我慢。九無我慢。十未具資糧。十一已具資糧。如是十一無所得。隨所有過去未來現在。若內若外若麤若細若劣若勝若遠若近次第應知。如何詞若詞亦爾。謂若能無所得。若所無所得。若用無所得。若為無所得。若由無所得。若彼無所得³¹⁷。若於無所得。若爾所無所得。如是一切[Ch 768c]處盡當知。

³¹⁷ 得 + (若為無所得若由無所得若波無所得) (明)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §201B

[AS §201B: Gokhale]

[AS §201B: Pradhan 104,1-2]

p.104,1 api khalu catvāraḥ saṃpraśnaviniścayamārgāḥ⁽⁴⁺⁾

p.104,2 / dūṣakaḥ pratiṣṭhāpakaḥ chedakaḥ bodhakaś ca //

[AS(Tib) §201B: D 118a3-4; P 139a5-6]

yang mam par nges pa'i lam bzhi ste / sun 'byin par byed pa dang / sgrub par byed pa dang / gcod par byed pa dang / khong du chud par byed pa'o //

[集論 §201B: T31.693b05-06]

復有四種等論決擇道理。一能破。二能立。三能斷。四能覺

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §201B

[ASBh §201B: Tatia 150,3-7]

p.150,3 (§201B) §201B. [Ch 768C] [As. P. 104] api khalu catvāro viniścayamārgā

p.150,4 (§201B) dūṣakādayaḥ tatra (i) dūṣakaḥ durākhyātasya parapakṣasyāsādhūr ayam iti pratiṣedhakaḥ

p.150,5 (§201B) (ii) [T. 137B] sādhaḥ svākhyātasya svapakṣasya [Ms. 142B]

p.150,6 (§201B) sādhur ayam iti pratiṣṭhāpakaḥ (iii) chedakaḥ pareṣām utpannotpanneṣu saṃśayeṣu
niścayadāyakaḥ

p.150,7 (§201B) (iv) bodhakaḥ teṣv artheṣu samūdhānām tadarthavyutpādakaḥ

[ASVy(Tib) §201B: D 286b2-4; P 353b6-354a1]

yang mam³¹⁸ nges kyi lam bzhi ste / sun 'byin par byed pa la sogs pa'o // sun 'byin par byed pa dang / sgrub par byed pa dang /
gcod par byed pa dang / khong du chud par byed pa'o // de la sun 'byin par byed pa ni / gzhan gyi phyogs nyes par smras pa'ang 'di
legs pa ma yin no zhes rnam par 'byed pa'o // sgrub par byed pa ni rang gi phyogs legs par smras pa la 'di ni legs pa'o zhes rjod par
byed pa'o // gcod par byed pa ni gzhan dag gis the tshom skyes pa'am ma skyes [P 354a] pa la rnam par nges par 'byin par byed
pa'o // kong du chud par byed pa ni / don de dang de dag la rmongs pa mams la don de ston par byed pa'o //

[雜集論 §201B: T31.768c01-768c15]

復有四種等論決擇道理。謂能破能立能斷能覺。

能破者。謂遮破他宗言。彼惡說非爲善事。能立者。謂建立自宗言。此善說眞爲善事。

能斷者。謂能決種種他所生疑。能覺者。謂開曉愚情令解妙義

復有五種等論決擇道理。謂如頌言

自性所依識 清淨方便等

當知五各六 觀所知諸法

自性等六者一自性二因三境界四行相五等無間六增上。所依等六者。一所依二依三攝四相應五成就六雜染。識等
六者。一識二受三想四作意五智六遍知。清淨等六者。一清淨二詞三出離四甚深五解脫門六入一切法。方便等六者。
一方便二通達三修³¹⁹四圓證五³²⁰究竟六引發

³¹⁸ P: mams.

³¹⁹ 四 + (修) (三) (宮)

³²⁰ 究 = 空 (明)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §201B(1)-(9)

[AS §201B(1)-(9): Gokhale]

[AS §201B(1)-(9): Pradhan]

[AS(Tib) §201B(1)-(9)]

[ASBh §201B(1)-(9): Tatia]

[ASVy(Tib) §201B(1)-(9)]

[雜集論 §201B(1): T31.768c16-769a07]

自性有四種。謂實自性假自性世俗自性勝義自性。因有四種。謂生因成因而轉因還因。境界有七種。謂有³²¹相境有分別境對治境安住境增益境損減境自在境。行相有五種。謂分³²²析行相差別行相正解行相觀察行相作隨作行相。等無間有九種。謂自類等無間。異類等無間。三摩鉢底等無間。退等無間。生等無間。隣次等無間。隔越等無間。起等無間。滅等無間。增上有七種。謂取增上生增上住增上受用雜染增上清淨增上田增上執受增上。

所依有八種。謂界所依趣所依洲渚所依村田所依補特伽羅所依無病所依尸羅所依莊嚴所依。依有五種。謂眾具依善友依法依作意依三摩鉢底依。攝有十一種。謂界攝[Ch 769a]攝種類攝分位攝助伴攝時攝方攝具攝一分攝更互攝勝義攝。相應有十種。謂他性相應不相達相應遍行相應不遍行相應所治相應能治相應曾習相應未曾習相應下劣相應廣大相應。成就有三種。謂種子成就自在成就現行成就。雜染有四種。謂煩惱雜染業雜染生雜染障雜染

[雜集論 §201B(2): T31.769a08-22]

識有六種。謂眼識耳鼻舌身意識。受有三種。謂苦樂不苦不樂。

想有二十種。謂無常想無常苦想苦無我想厭離食想一切世間不可樂想過思想斷想離欲想滅想死想不淨想青瘀想膿爛想破壞想臃脹想食噉想血塗想離散想骨鎖想空觀想。

作意有七種。謂了³²³相作意勝解作意遠離作意攝樂作意觀察作意方便究竟作意方便究竟果作意。

智有十種。謂法智類智世俗智他心智苦智集智滅智道智盡智無生智。

遍知有九種。謂欲繫見苦集所斷斷遍知。色無色繫見苦集所斷斷遍知。欲繫見滅所斷斷遍知。色無色繫見滅所斷斷遍知。欲繫見道所斷斷遍知。色無色繫見道所斷斷遍知。順下分結³²⁴斷遍知。色愛盡遍知。無色愛盡遍知

[雜集論 §201B(3): T31.769a23-769b14]

清淨有七種。謂戒清淨心清淨見清淨度疑清淨道非道智見清淨行智見清淨行斷智見清淨。詞有八種。謂八何詞八若詞。

出離有六種。謂世間出離聲聞出離獨覺出離大乘出離不畢竟出離畢竟出離。甚深有十種。謂相甚深雜染甚深清淨甚深緣起甚深業甚深智甚深生甚深苦甚深佛甚深教甚深。

解[Ch 769b]脫門有三種。謂空無願無相。入一切法有八種。謂一切法欲為根本。作意所生觸所集起。受所引攝定為上首。慧為最勝。解脫為堅固。出離為後邊

方便有七種。謂³²⁵任持方便³²⁶伽方便相方便決擇方便隔越方便隣次方便隣次隔越方便。通達有五種。謂有相文字通達所攝能攝通達遲通達速通達法性通達。修有四種。謂得修習修除去修對治修。圓證有四種。謂果圓證離欲圓證根滿足圓證功德圓證。

究竟有六種。謂智究竟斷究竟畢竟究竟不畢竟究竟下劣究竟廣大究竟。引發有二十種。謂無量引發乃至一切種妙智引發

大乘³²⁷阿毘達磨雜集論卷第十五

³²¹ (四) + 相 (三) (宮)

³²² 析 = 折 (聖)

³²³ 相 = 想 (三) (宮)

³²⁴ 斷 + (斷) (三) (宮)

³²⁵ 任 = 作 (三) (宮)

³²⁶ 伽 = 伽 (宋) (元) (宮)

³²⁷ 阿毘達磨雜集論 = 雜集阿毘達磨論 (聖)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §201B(1)-(9)

[雜集論 §201B(4): T31.769b18-769c06]

大乘阿毘達磨雜集論卷第十六

安慧菩薩糝 * 釋上集論

³²⁸大唐三藏法師玄奘 * 奉 詔譯

³²⁹決擇分中論品第四之二

實自性者。謂諸法實有性。假自性者。謂諸法假有性。世俗自性者。謂諸法世俗有性。勝義自性者。謂諸法勝義有性。

生因者。謂因等四緣。成因者。謂三量。一現量二比量三譬量。轉因者。謂順緣起。還因者。謂逆緣起。

有相境者。謂眼等五識所緣色等五境。由緣此所生唯有無分別相故。有分別境者。謂意識所緣境。由緣此境有分別生故。對治境者。謂緣[Ch 769c]此境棄捨雜染。由能對治故。安住境者。謂緣此境能生聖³³⁰天梵住。由眾聖所住故。增益境者。謂緣此境能轉勝進。是增勝因故。損減境者。謂緣此境能入無想定滅盡定。是損減心心法因故。自在境者。謂緣此境發神通等勝品功德。是自在因故。

[雜集論 §201B(5): T31.769c06-770a02]

分析行相者。謂種種種類分析諸法。如有色無色有見無見。如是等。差別行相者。謂諸法差別義。如一信相或名心淨。或名喜樂。或名忍可。如是等。正解行相者。謂以種種行相正解所緣境。如了別行相名識。取像行相名想。領納行相名受。如是等。觀察行相者。謂十六行。即無常等四因等四滅等四道等四。或世俗六行。謂應行障行苦行靜行妙行離行。作隨作行相者。謂作所作已復更隨作。如由此行善守護已。復更起餘隨守護行。

自類等無間者。謂貪無間還復生貪。瞋等亦爾。各別種類等無間生故。異類等無間者。謂貪無間瞋等生。欲界無間色界生。色界無間無色界生。如是等。三摩鉢底等無間者。謂三摩鉢底無間相生。³³¹如欲界善無間入初靜慮。初靜慮無間還生欲界。如是於第二靜慮等及無色定如理應知。退等無間者。謂從靜慮等退時無間所生起。生³³²等無間者。謂受生時無間所生。如從欲界無間生色界等。隣次等無間者。謂諸心心法無間次第生。於其中間心無斷絕故。隔越等無間者。謂起滅定等時。前生心心法望後生心心法。中間隔越故。起等無間者。謂若此法無間彼法次第生。滅等無間者。謂此法無間彼[Ch 770a]法次第滅。如心心法無間滅已。或入滅盡定。或入無想定等。或入無餘涅槃界。

[雜集論 §201B(6): T31.770a02-25]

取增上者。謂眼等根望能取境界。有增上力故。生增上者。謂男女根望生胎孕。有增上力故。住增上者。謂命根望身等住。有增上力故。受用雜染增上者。謂五受根望所受用。有增上力故。又為貪等所隨眠故。謂樂貪所隨眠。苦瞋所隨眠。不苦不樂癡所隨眠。清淨增上者。謂信等五根未知欲知等三根望世出世清淨法。有增上力故。³³³田增上者。謂共業望器世間³³⁴生。有增上力故。執受增上者。謂四大種望所造色

界所依者。謂欲界等所攝身。趣所依者。謂五趣所攝身。洲渚所依者。³³⁵謂瞻部洲等。村田所依者。謂若依此村田而有即用此為所依。補特伽羅所依者。謂若依此補特伽羅而有即用此為所依。無病所依者。謂若依³³⁶無病而有即用此為所依。尸羅所依者。謂若依尸羅而有即用此為所依。莊嚴所依者。謂若依彼³³⁷彼沙門莊嚴諸功德生。即用彼為所依。

眾具³³⁸依者。謂四依即衣服等。善友依者。謂若依此善等生起。法依者。謂契經等十二分教。作意依者。謂七種作意即了相作意等。三摩鉢底依者。謂七依定如經言。我說依初靜慮能盡諸漏。乃至依無所有處亦爾。

³²⁸ [大] - (明)

³²⁹ 品目次行明本有等論決擇之餘六字

³³⁰ 天梵 = 梵天 (三) (宮)

³³¹ 如 + (是) (三) (宮)

³³² [等] - (三) (宮)

³³³ 田 = 由 (宋) (明) (宮)

³³⁴ 生 + (於有增上)

³³⁵ [謂] - (三) (宮)

³³⁶ 無 + (漏) (三) (宮)

³³⁷ [彼] - (三) (宮)

³³⁸ (所) + 依 (三) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §201B(1)-(9)

[雜集論 §201B(7): T31.770a25-770b18]

界攝者。謂諸界種子。由此能攝種所生法。相攝者。謂諸法自相還能自攝。種類攝者。謂約色種類有十色處色蘊所攝。如是等。分位攝者。謂順樂受等分位所攝。助伴攝者。謂色五蘊所攝。彼眷[Ch 770b]屬故。如是等。時攝者。謂過去等攝過去等。方攝者。謂於此方所有蘊等即此方攝。具分攝者。謂欲色無色無漏諸色攝一切色。一分攝者。謂眼根攝色蘊。如是等。更互攝者。謂蘊界處更互相攝。勝義攝者。謂諸法無常苦不淨空無我真如所攝。

他性相應者。謂與他性相應非己性。不相違相應者。謂雖與他性相應然不相違非相違。如貪與瞋樂與苦。如是等。遍行相應者。謂觸受想思作意於一切心。無明我慢我愛薩迦耶見。此四煩惱於染污意。不遍行相應³³⁹者。謂除遍行所餘貪等信等。所治相應者。謂諸煩惱更互相應。能治相應者。謂對治道所攝善法更互相應。曾習相應者。謂除出世間及出世後所得法。餘相應法。未曾習相應者。謂前所除諸相應法。下劣相應者。謂聲聞獨覺乘所攝諸相應法。廣大相應者。謂諸佛菩薩所有相應法。成就雜染識等乃至七種清淨。已說其相。不復重釋」

[雜集論 §201B(8): T31.770b19-770c11]

八何詞者。謂何³⁴⁰誰信。何所信。用何信。為何信。由何信。何之信。於何信。幾何信。八若詞者。謂若能信。若所信。若用信。若為信。若由信。若彼信。若於信。若爾所信。如是等無量法門皆有八種。

不畢竟出離者。謂由世間道。畢竟出離者。謂由出世間道。前四易解故不重釋。

相甚深者。謂三自性。雜染甚深者。謂真如云何染而不染。清淨甚深者。謂即真如云何淨而不淨。緣起甚深者。謂無有法於所生起有實作用。然彼諸法種種生起。如是等又實無我似我顯現。業甚深者。謂有業有果[Ch 770c]報而作者不可得。智甚深者。謂無分別智。云何此智無有分別。而能分明觀真如性。生甚深者。謂諸菩薩不由業煩惱力而示現受生。菩提甚深者。謂於無漏界中諸佛菩提不可建立。一性無量相續所證故。不可建立種種性。所依無差別故。諸佛甚深者。謂於³⁴¹大集會中。有無量無邊諸佛世尊種種身種種意樂。然不謂有自他差別。又化身佛不住佛相。而能造作種種佛事。教甚深者。謂於大乘教中有種種秘密意樂差別三解脫門及一切法。欲為根本等。已說其相。不復重釋

[雜集論 §201B(9): T31.770c12-26]

任持方便者。謂於資糧所有方便。瑜伽方便者。謂奢摩他毘鉢舍那。相方便者。謂於止舉捨相中所有方便。決擇方便者。謂於順決擇分中所有方便。隔越方便者。謂即任持方便。隣次方便者謂即決擇方便。隣次隔越方便者。謂即瑜伽及相二種方便。於³⁴²順決擇分中名隣次於任持方便中名隔越。去聖道遠故。通達修圓證。餘處已說故不重釋。

智究竟者。謂盡無生智。斷究竟者。謂一切煩惱無餘永斷。畢竟究竟者。謂由出世間道。不畢竟究竟者。謂由世間道。下劣究竟者。謂聲聞獨覺。廣大究竟者。謂諸佛菩薩。菩薩究竟者。謂於最後位。諸佛究竟者。謂無障智生時。猶如百千俱胝等日一時出現。二十種引發前已廣說。

³³⁹ [者] - (三) (宮)

³⁴⁰ 誰 = 能 (明)

³⁴¹ 大 = 人 (明)

³⁴² (任) + 順 (三) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §202

[AS §202: Gokhale]

[AS §202: Pradhan 104,3-7]

- p.104,3 samgrahaviniścayaḥ katamaḥ / daśabhiḥ sthānaiḥ samgrhīto viniścayaḥ⁽⁵⁺⁾ // katamāni
p.104,4 daśa sthānāni / kṛtyānuṣṭhānaviniścayasthānam⁽⁶⁺⁾ avatāraviniścayasthānam
adhimuktiviniścayasthānam
p.104,5 yuktiviniścayasthānam sāmkaṭhyaviniścayasthānam prativedhaviniścayasthānam
p.104,6 viśuddhiviniścayasthānam abhinirhārapadaprabhedaviniścayasthānam
anābhogābhogamātrasarvārthasiddhiviniścayasthānam
p.104,7 ca /

[AS(Tib) §202: D 118a4-6; P 139a6-139b1]

bsdu ba rnam par nges pa gang zhe na / gnas bcus rnam par nges pa bsdu par 'gyur te / gnas bcu gang zhe na / bya ba bsgrub pa rnam par nges pa nag / 'jug pa rnam par nges pa dang / mos pa rnam par nges pa dang / rigs pas rnam par nges pa dang / 'phel ba'i gtam gyis rnam par nges pa dang / rab tu rtogs pas rnam par nges pa dang / rnam par dag pas rnam par nges pa dang / mngon par bsgrubs pas rnam par nges pa dang / tshig rab tu dbye bas rnam par nges pa dang / lhun gyis grub pa dang rtsol ba tsam gyis don thams cad bsgrub [P 139b] pa rnam par nges pa'o //

[集論 §202: T31.693b07-12]

何等攝決擇。謂由十處攝諸決擇。何等十處。一成所作決擇處。二趣入決擇處。三勝解決擇處。四道理決擇處。五論決擇處。六通達決擇處。七清淨決擇處。八引發決擇處。九句差別決擇處。十不由功用暫作意時一切義成決擇處

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §202

[ASBh §202: Tatia 150,8-19]

- p.150,8 (§202) §202. *[Ch 771A]³⁴³ (i) kṛtyānuṣṭhānaviniścayo laukikānām anyonyam
p.150,9 (§202) jīvikopāyādisamarthanaprayojanam (ii) avatāraviniścayas trayāṇām yānānām katamasmin
p.150,10 (§202) yāne 'vatareyam avatārayeyam ceti vicāraṇā (iii) adhimuktiviniścayaḥ śrutamayyā
p.150,11 (§202) prajñayā yathādeśanam sampratyayaḥ (iv) yuktiviniścayaḥ cittamayyā prajñayā
p.150,12 (§202) paurvāparyeṇābhiprāyaparitulānam (v) sām̐kathyaviniścayo yathāśrutacintitānām
praśnapratipraśnakriyāyogena
p.150,13 (§202) anyonyam dharmasambhogam (vi) prativedhavinīścayo darśanamārgas
p.150,14 (§202) tena satyaprativedhāt (vii) viśuddhiviniścayo bhāvanāmārgas tenāvaśeṣakleśaviśodhanāt
p.150,15 (§202) (viii) abhinirhāraviniścayo viśeṣamārgas tena vaiśeṣikaguṇābhinirhārāt
p.150,16 (§202) (ix) padaprabhedavinīścayo dvikatrikacatuṣkādi prakārābhinirhāramukhenāparyantā
p.150,17 (§202) dharmadeśanā (x) anābhogābhogamātrasarvārthasiddhiviniścayas tathāgatam jñānam
p.150,18 (§202) vinā pūrvābhogena sarveṣv artheṣv ābhogasahakālam [Ms. 143A]
asamgāpratihatājñānadarśanapravṛtteḥ
p.150,19 (§202)

[ASVy(Tib) §202: D 286b4-287a4; P 354a1-354b3]

bsdu ba rnam nges gang / gnas bcu'i mam nges bsdu par 'gyur te / gnas bcu gang bya ba bsgrub pa rnam nges dang / 'jug pa'i rnam nges dang / mos pa rnam nges dang / rig pa rnam nges dang / yang dag pa'i gtam rnam nges dang / rab tu rtogs pas mam nges dang / rnam par dag pas rnam nges dang / mngon par bsgrub pas mam nges dang / tshig rab tu dbye bas rnam nges dang / lhun gyis grub pa dang rtol ba tsam gyis don thams cad 'grub pa rnam nges so // de la bya ba bsgrub pa rnam nges gang zhe na / 'jig rten phan tshun du 'tsho ba'i thabs la sogs pa'i dgos pa bsgrub pa'o // 'jug pa rnam nges gang zhe na / theg pa gsum po dag las shes pa gang la 'jug par bya zhing gzhug par bya zhes mam par dpyad pa'o // mos pa rnam par nges pa gang zhe na / thos pa las byung ba'i shes rab kyis ji ltar thob pa bzhin du yid ches pa'o // rig pa rnam par [D 287a] nges pa gang zhe na / bsams pa las byung ba'i shes rab kyis snga phyi'i dgongs pa yongs su 'jal ba'o // yang dag pa'i gtam gyi rnam nges gang zhe na / ji ltar thos pa dang bsam pa rnams dri ba dang / phyir 'dri bar bya ba'i tshul gyis phan tshun chos la rdzogs par longs spyod pa'o // rab tu rtogs pas rnam nges gang zhe na / mthong ba'i lam ste des bden par rab tu rtogs pa'i phyir ro // rnam par dag pas rnam par nges pa gang zhe na / bsgom pa'i lam ste / de nyon mongs pa ma lus par spong ba'i phyir ro // mngon par bsgrub pas rnam par nges pa ni khyad par can gyi lam ste des yon tan khyad par can mngon par bsgrub pa'i phyir [P 354b] ro // tshig rab tu dbye bas mam nges gang zhe na / gnyis pa dang gsum pa dang / bzhi pa la sogs pa'i mam pa mngon par bsgrub pa'i sgo nas chos ston pa mtha' yas so // lhun gyis grub pa dang rtol ba tsam gyis don thams cad 'grub pa rnam nges gang zhe na / de bzhin gshegs pa'i ye shes te / sngon gyi rtol ba med par yang don thams cad la rtol ba med la chags pa med pa dang thogs pa med pa'i ye shes mthong ba la 'jug pa'i phyir ro //

[雜集論 §202: T31.770c26-771a13]

攝決擇者。謂由十處攝諸決擇。何等十處。謂成所作決擇。趣³⁴⁴入決擇。勝解決擇。道理決擇。論決擇。通達決擇。清淨決擇。引發決擇。句差別決擇。不由功用暫作意時一切義[Ch 771a]成決擇。

成所作決擇者。謂能決擇成辦世間種種養命方便等。趣入決擇者。謂能觀察我於三乘當入何乘。云何令他亦得趣入。

勝解決擇者。謂由聞慧如所聞教起勝信解。道理決擇者。謂由思慧稱量前後所說意趣。

論決擇者。謂如所聞思建立問論道理。為令展轉受用法樂。通達決擇者。謂見道能通達諦理故。

清淨決擇者。謂修道以能無餘淨諸煩惱故。引發決擇者。謂勝進道以能引發勝功德故。

句差別決擇者。謂以二三四句等差別引發門。演說無邊法義差別故。不由功用暫作意時一切義成決擇者。謂如來智離先功用。於一切義暫作意時。無著無礙智見轉故

³⁴³ [Ch 769A] [Ch 769B] [Ch 769C] [Ch 770A] [Ch 770B] [Ch 770C] が欠ける。

³⁴⁴ 入 = 人 (明)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203-203B

[AS §203-203B: Gokhale]

[AS §203-203B: Pradhan 104,8-17]

- p.104,8 vādviniścayaḥ katamaḥ / saṃkṣepataḥ saptavidhaḥ⁽⁷⁺⁾ / vādaḥ vādādhikaraṇam
p.104,9 vādādhīṣṭhānaṃ vādālamkāraḥ vādanigrahaḥ vādaniḥsaraṇam vāde bahukarā dharmāś ca //
p.104,10 prathamo⁽⁸⁺⁾ vādaḥ punaḥ ṣaḍvidhaḥ / vādaḥ pravādaḥ vivādaḥ apavādaḥ anuvādaḥ
p.104,11 avavādaś³⁴⁵ ca // vādaḥ sarvalokavacanam // pravādaḥ lokānuśruto vādaḥ / lokajñānapravādataḥ⁽⁹⁺⁾
p.104,12 // [T. 128a] vivādaḥ parasparaṃ viruddhayaḥ vāde 'vasthānam // apavādaḥ
p.104,13 parasparaṃ kopasaṃrambhapāruṣyanacanam⁽¹⁰⁺⁾ // anuvādaḥ viśuddhajñānadarśanānukūlaḥ
sāṃkathyaviniścayaḥ
p.104,14 // avavādaḥ sattvānām⁽¹¹⁺⁾ asamāhitacittānām cittasamādhānāya
p.104,15 samāhitacittānām vimokṣalābhāya⁽¹²⁺⁾ deśanāvādaḥ //⁽¹³⁺⁾
p.104,16 dvitīyaṃ vādādhikaraṇam rājakulaṃ⁽¹⁴⁺⁾ prajākulaṃ⁽¹⁵⁺⁾ vā prāmāṇikānām
p.104,17 saḥāyakānām dharmārthakuśalānām śramaṇabrāhmaṇānām nādasabhā⁽¹⁶⁺⁾ vā / [Pr 105]

[AS(Tib) §203-203B: D 118a6-118b3; P 139b1-6]

smra ba rnam par nges pa gang zhe na / smra ba dang / smar ba'i zhal che ba dang / smra ba'i gzhi dang / smra ba'i rgyan dang / smra ba chad pas bcad pa dang smra ba las 'byung ba dang / smra ba la gces spras byad pa'i chos rnam so // smra ba gang zhe na / smra ba dang / rmad khyer ba smra ba dang / rtsod pa smra ba dang / tshig dan smra ba dang / mthun par smra ba dang / gdams pa smra ba'o // smra ba ni tshig brjod pa thams cad do // [D 118b] rmad khyer ba smra ba ni 'jig rten grags pa'o // rtsod pa smra ba ni phan tshun mi mthun par gnas pa'o // tshig ngan smra ba ni phan tshun tshig brlang pos nye bar gnas pa'o // mthun par smra ba ni ye shes mthong ba rnam par dag pa dang mthun pa'i 'bel ba'i gdam rnam par ji lta ba'o // gdams pa smra ba ni sems mnyam par ma bzhag pa mnyam par gzhag par bya ba dang / sems mnyam par gzhag pa rnam par thar pa bya ba'i phyir bstan pa'o // smra ba'i gzhal che ba ni rgyal po bzhugs pa dang / bskos pa 'dus pa'i sa dang / 'dus pa dang / tad mar rung ba'i zla grogs rnam dang / dge sbyong dang bram ze chos dang don la mkhas pa rnam so //

[集論 §203-203B: T31.693b13-26]

何等論軌決擇。略有七種。一論體。二論處。三論依。四論莊嚴。五論負。六論出離。七論多所作法
第一論體復有六種。一言論。二尚論。三諍論。四毀論。五順論。六教論。言論者。謂一切世間語言。尚論者。謂諸世間所隨聞論。世智所尚故。諍論者。謂互相違返所立言論。毀論者。謂更相憤怒發露惡言。順論者。謂隨順清淨智見所有決擇言論。教論者。謂教導有情心未定者令其心定。心已定者令得解脫所有言論
第二論處。謂或於王家。或於執理家。或對淳質堪為量者。或對善伴。或對善解法義沙門婆羅門等而起論端。

³⁴⁵ Pr: avavāś.

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203-203B

[ASBh §203-203B: Tatia 150,20-151,5]

- p.150,20 (§203) §203. vādaviniścayo [T. 138A] vādavādādhikaraṇādiṣu kauśalyam
p.150,21 (§203) tatra
p.150,22 (§203A) §203A. (i) sarvaṃ vacanaṃ vādaḥ (ii) prakāraśo loka vādaḥ pravādaḥ
p.150,23 (§203A) (iii) viruddhayor vādo vivādaḥ (iv) apavādo kutsito vādaḥ (v) anukūlo
p.150,24 (§203A) vādo 'nuvādaḥ sām̐kathyaviniścayaḥ (vi) avagamāya vādo 'vavādaḥ
p.151,1 (§203B) [Ta 151] §203B. [vādādhikaraṇam] atra vādaḥ kriyata iti kṛtvā (i) rājakulaṃ
p.151,2 (§203B) yatra rājā svayaṃ saṃnihitaḥ (ii) yuktakulaṃ yatra rājñādhīyuktāḥ (iii) sabhā
p.151,3 (§203B) vaṅkīksabhādi (iv) prāmāṇikāḥ sahāyakāḥ yeṣāṃ vacanaṃ vādiḥprativādinau na
p.151,4 (§203B) saṃśayataḥ (v) dharmārthakuśalāś ca [Ch 771B] śramaṇabrāhmaṇā ye teṣu śāstreṣu
p.151,5 (§203B) granthataś cārthataś ca vyutpannabuddhayaḥ

[ASVy(Tib) §203-203B: D 287a4-287b4; P 354b3-355a3]

smra ba mam nges dang³⁴⁶ / smra ba dang / smra ba'i zhal ce ba dang / smra ba'i gzhi dang / smra ba'i rgyan dang / smra ba la chad pas bcad pa dang / smra ba las byung ba dang / smra ba las gces spras byed pa'i chos rnam so // smra ba'i zhal ce ba la sogs pa la mkhas pa ni / smra ba rnam par nges par brjod do // de la smra ba gang / smra ba dang / rmad khyer ba smra ba dang / rtsod pa smra ba dang / tshig ngan pa smra ba dang / mthun par smra ba dang / gdams par smra'o // de la smra ba ni tshig brjod pa thams cad do // rmad khyer ba smra ba ni 'jig rten na grags pa'o // 'jig rten na rnam par smra ba ni rmad khyer bar smra ba'o // rtsod pas smra ba ni phan tshun mi mthun par gnas pa'o // gang zhig 'gal ba dag la rtsod pa ni rtsod pa smra ba'o // tshig ngan smra ba ni phan tshun tshig brlang pos nye bar gnas pa'o // gang dag ngan pa smra ba'o // mthun par smra ba ni ye shes mthong ba rnam par dag pa dang rjes su mthun pa'i yang dag pa'i gtam rnam nges so // rjes su mthun [D 287b] par smra ba ni / rjes su mthun pa'i yang dag pa'i gtam gyis gtan la 'bebs pa'o // gdams pa smra ba ni / sems mnyam par ma gzhag pa mnyam par gzhag par bya ba dang / sems mnyam par gzhag pa rnam par thar bar bya ba'i phyir bstan pa'o // dbang du bya ba'i phyir gdams ngag brjod pa ni gdams par smra ba'o // smra ba'i zhal [P 355a] ce ba ni rgyal po bzhugs pa dang / bskos pa 'du ba'i sa dang / 'dus pa dang / tshad mar rung ba'i zla grogs rnam dang / dge sbyong dang / bram ze chos dang don la mkhas pa rnam so // 'di lta ste / rgyal po'i pho brang gang na rgyal po nyid bzhugs pa'o // bskos pa 'du ba'i sa ni / gang du rgyal pos bskos pa rnam 'dus pa'o // 'dus pa ni tshong pa 'dus pa la sogs pa'o // tshad mar rung ba'i zla grogs ni gang dag gi tshig rgol ba dang / phyir rgol ba gnyi gas mi gcag pa'o // dge sbyong dang bram ze chos dang don la mkhas pa ni / gang dag bstan bcos de dang de dag gi tshig dang don la blo byang ba'o // smra ba'i bzhi bsgrub pa dang sgrub pa'o //

[雜集論 §203-203B: T31.771a14-771b02]

論軌決擇者略有七種。一論體。二論處。三論依。四論莊嚴。五論負。六論出離。七論多所作法。於此七門方便善巧名論軌決擇

論體者復有六種。一言論。二尚論。三諍論。四毀論。五順論。六教論。言論者。謂一切世間語言。尚論者。謂諸世間所隨聞論。世智所尚故。諍論者。謂互相違反所立言論。毀論者。謂更相憤怒發廢惡言。順論者。謂隨順清淨智見所有決擇言論。教論者。謂教導有情心未定者令其心定。心已定者令得解脫。所有言論。

論處者。或於王家。或於執理家。或對淳質堪為量者。或對善伴。或對善解法義沙門婆羅門等而起論端。於王家者。謂若於是處王自降臨。執理家者。謂若是處處斷王事。淳質堪為量者。謂商人等。善伴者。謂於伴侶中立論者。敵論者不越其言。善解法義[Ch 771b]沙門婆羅門等者。謂於彼彼論中善通達文義。

³⁴⁶ P: rnam nges gang.

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203C

[AS §203C: Gokhale]

[AS §203C: Pradhan 105,1-5]

- p.105,1 tṛtīyaṃ vādādhiṣṭhānaṃ yadadhiṣṭhāya vādaḥ kriyate / saṃkṣepato dvividham / sādhyam
p.105,2 sādhanam ca / sādhyam dvividham / svabhāvo viśeṣaś ca // sādhanāni aṣṭau⁽¹⁺⁾ /
p.105,3 pratijñā hetuḥ dṛṣṭāntaḥ upanayaḥ nigamaṇam pratyakṣam anumānam āptāgamaś ca // sādhyasya
p.105,4 svabhāvaḥ ātmavabhāvo dharmavabhāvo vā / viśeṣaḥ ātmaviśeṣo dharmaviśeṣo vā //
p.105,5 pratijñā sādhyasya svarucitārthasya parasamprāṇaviññāpanā //

[AS(Tib) §203C: D 118b3-5; P 139b6-8]

smra ba'i gzhi ni bsgrub pa dang / sgrub pa'o // bsgrub pa ni ngo bo nyid dang / khyad par ro // sgrub pa ni dam bca' ba dang / gtan tshig dang / dpe dang / nye bar sbyar ba dang / mjug sdud pa dang / mngon sum dang / rjes su dpag pa dang / yid ches pa'i lung ngo // ngo bo nyid bsgrub pa ni bdag gi ngo bo nyid dang / chos kyi ngo bo nyid do // khyad par ni bdag gi khyad par dang / chos kyi khyad par ro // dam bca' ba ni bdag 'dod pa bsgrub pa'i don gzhan la go bar ston pa'o //

[集論 §203C: T31.693b26-693c03]

第三論依。謂依此立論略有二種。一所成立。二能成立。所成立有二種。一自性。二差別。能成立有八種。一立宗二立因。三立喻四合。五結六現量。[Ch 693c]七比量八聖教量。所成立自性者。謂我自性或法自性。差別者。謂我差別或法差別。立宗者。謂以所應成自所許義。宣示於他令彼解了。

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203C

[ASBh §203C: Tatia 151,6-18]

p.151,6 (§203C) §203C. [As. P. 105] vādādhiṣṭhānaṃ yad adhiṣṭhāya vādaḥ kriyate tadyathā

p.151,7 (§203C) (i) sādhyam (ii) sādhanam ca

p.151,8 (§203C) tatra (ia) svabhāvaḥ sādhyā ātmasvabhāvo dharmasvabhāvaś ca nāstīti

p.151,9 (§203C) vāstīti vā

p.151,10 (§203C) (ib) viśeṣaḥ sādhyā ātmaviśeṣo dharmaviśeṣaś ca sarvagato na sarvagato

p.151,11 (§203C) nityānityo rūpyarūpīty evamādibhiḥ prakāraiḥ

p.151,12 (§203C) (ia) pratijñā sādhyasya svarucitārthasya parasamprāṇavijñāpanā sādhyagrahaṇam

p.151,13 (§203C) yadi na kriyeta siddhasyāpi svapakṣasya pareṣāṃ deśanā pratijñā prasajyeta
svarucitārthagrahaṇam

p.151,14 (§203C) na kriyeta parapakṣasyāpi sādhyasya vacanam pratijñā prasajyeta paragrahaṇam na kriyeta

p.151,15 (§203C) ekākinō 'pi tadvacanam pratijñā prasajyeta samprāṇagrahaṇam na kriyeta kāyenāpi

p.151,16 (§203C) tadarthābhinayanam pratijñā prasajyeta [T. 138B] vijñāpanāgrahaṇam na kriyeta vijñāte 'pi

p.151,17 (§203C) tadarthe śrotṛbhiḥ [Ms. 143B] pratijñā prasajyeta yathokte tu vyavasthāne sarva ete

p.151,18 (§203C) doṣā na bhavanti tasmād evam asyā vyavasthānam veditavyam

[ASVy(Tib) §203C: D 287b4-288a2; P 355a3-355b2]

smra ba'i gzhi ni gang smra ba'i gnas su byed pa ste / 'di lta ste / bsgrub pa dang / sgrub pa'o // bsgrub pa ni ngo bo nyid dang
khyad par ro // sgrub pa ni dam bca' dang / gtan tshigs dang / dpe dang / nye bar sbyor ba dang / mjug sdud dang / mngon sum
dang / rjes su dpag pa dang / yid ches pa'i lung ngo // de la ngo bo nyid sgrub pa ni / bdag gi ngo bo nyid dang / chos kyi ngo bo
nyid ang / yod do zhe'am / med do zhes pa'o // khyad par ni bdag gi khyad par dang / chos kyi khyad par ro // thams cad du song
pa'am / thams cad du song ba ma yin pa'am / rtags pa'am / mi rtag pa'am / gzugs can nam / gzugs can ma yin pa zhes bya ba la
sogs pa'i mam pa mams kyi so // dam bca' ba ni bdag 'dod pa sgrub pa'i don gzhan la go bar ston pa'o // gal te sgrub pa ma smos
na bdag gi phyogs grub zin pa yang gzhan dag la bstan pas dam bca' bar 'gyur ro // gal te bdag 'dod pa'i don ma smos na ni / gzhan
gyi phyogs sgrub pa'i tshig kyang dam bca' bar 'gyur ro // gal te gzhan ma smos na ni gcig pu yang tshig de dag dam bca' bar 'gyur
ro // gal te go ba ma smos na ni lus kyi don de [D 288a] brda sproda pa yang dam bca' bar 'gyur ro // gal te [P 355b] ston pa la smos
na ni nyan pa mams kyi don de ma shes pa yang dam bca' bar 'gyur ro // ji ltar bstan pa bzhin du rnam par gzhas pa la nyes pa 'di
dag thams cad med par 'gyur te / de lta bas na 'di mam par gzhas par rig par bya'o //

[雜集論 §203C: T31.771b02-18]

論依者。謂依此立論略有二種。一所成立二能成立。所成立有二。一自性二差別。能成立有八種。一立宗二立因
三立喻四合五結六現量七比量八聖教量所成立。

自性者。謂我自性法自性。若有若無所成立

差別者。謂我差別法差別。若一切遍若非一切遍。若常若無常。若有色若無色。如是等無量差別

立宗者。謂以所應成自所許義。宣示於他令彼解了。所以者何。若不言以所應成者自宗已成而說示他應名立宗。
若不言自所許義者。說示他宗所應成義應名立宗。若不言他者。獨唱此言應名立宗。若不言宣示者。以身表示此義
應名立宗。若不言令他解了者。聽者未解此義應名立宗。若如所安立無一切過量故。建立我法自性若有若無。我法
差別遍不遍等具足前相。是名立宗

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203C(1)

[AS §203C(1): Gokhale]

[AS §203C(1): Pradhan 105,5-8]

p.105,5 hetuḥ tasminn eva sādhye

p.105,6 apratīṭasyārthasya saṃpratyayanimittam pratyakṣopalambhānupalambhasamākhyānam // dṛṣṭāntaḥ
dṛṣṭena

p.105,7 antena adṛṣṭasya antasya⁽²⁺⁾ samīkaraṇasamākhyānam // upanayaḥ śiṣṭatajjāṭīyataddharmāpagamāya

p.105,8 nayatvasamākhyānam //

[AS(Tib) §203C(1): D 118b5-6; P 139b8-140a2]

gtan tshigs ni bsgrub pa de nyid lam grags pa'i don yid ches par byed pa'i rgyu mngon sum du dmigs pa dang / mi dmigs pa
bsnyad [P 140a] pa'o // mngon mtha' mthong ba dang / mtha' mthong ba mtshungs par spyir zhing pa snyad pa'o // nye bar sbyar ba
ni de'i rigs kyi chos lhag ma de dang 'dra ba la de'i chos sbyar ba'i tshul gyis mthun par bsnyad pa'o //

[集論 §203C(1): T31.693c03-07]

立因者。謂即於所成未顯了義。正說現量可得不可得等信解之相。

立喻者。謂以所見邊與未所見邊和會正說。

合者。為引所餘此種類義。令就此法正說理趣。

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203C(1)

[ASBh §203C(1): Tatia 151,19-28]

- p.151,19 (§203C) (iib) hetus tasminn eva sādhye 'pratītyasādhyaḥ saṃpratyayanimittaṃ
pratyakṣopalaṃbhānupalambhasamākhyānam
p.151,20 (§203C) saṃpratyayanimittārtha iha hetvartha iti darśayati tathāhi pratyakṣopalaṃbhād
p.151,21 (§203C) upalaṃbhād vety anena samākhyānena tasmin sādhye 'pratītyasādhyaḥ saṃpratyaya
p.151,22 (§203C) utpadyate tena tatsamākhyānaṃ tan nimittatvād dhetur ity ucyate
pratyakṣopalaṃbhānupalambhau
p.151,23 (§203C) punaḥ svabhāvaṃ līṅgaṃ cādhiprītya veditavyau
p.151,24 (§203C) (iic) dṛṣṭānto dṛṣṭenāntenādṛṣṭasyāntasya samikaraṇasamākhyānam pratītena
p.151,25 (§203C) bhāgenāpratītyasya bhāgasya pratyāyanāya samākhyānam ity arthaḥ
p.151,26 (§203C) (iid) upanayaḥ śiṣṭatajjātīyataddharmopagamāya nayatvasamākhyānam [Ch 771C]
p.151,27 (§203C) yathā sādhyo 'rthas tribhir avayavaiḥ sādhitas tathā śiṣṭānām api tajjātīyānām
p.151,28 (§203C) sādhyānām sādhitārthaddharmopagamāya nayatvena samākhyānaṃ yuktyādeśa upanayaḥ

[ASVy(Tib) §203C(1): D 288a2-4; P 355b2-6]

gtan tshigs ni sgrub pa po de nyid la ma grags pa'i don yid ches par byed pa'i rgyu mngon sum du dmigs pa dang / mi dmigs pa bsnad pa'o // yid ches par byed pa'i rgyu'i don ni 'dir gtan tshigs kyi don zhes bya bar ston te / 'di ltar mngon sum dmigs pa dang / ma dmigs pa zhes bstan pa 'dis bsgrub pa de nyid la ma grags pa'i don la yid ches pa bskyed pa ste / des na bsnad pa'i rgyur gyur pa'i phyir gtan tshigs zhes brjod do // mngon sum du dmigs pa dang mi dmigs pa ni / ngo bo nyid dang tshul gyis dbang du bya bar rig par bya'o // dpe ni mtha' mthong ba dang mtha' ma mthong ba mtshungs par sbyar zhing bsnad pa'o // grags pa'i chas ma grags pa'i cha rtogs par bya ba'i phyir bsnad ces bya ba'i tha tshig go // nye bar sbyor ba ni lhag ma de dang 'dra ba yang de'i chos sbyar ba'i phyir tshul gyis mthong par bsnad pa'o //

[雜集論 §203C(1): T31.771b19-771c03]

立因者。謂即於所成未顯了義。正說現量可得不可得等信解之相。信解相者。是信解因義。所以者何。由正宣說現量可得不可得等相故。於所應成未顯了義信解得生。是故正說彼³⁴⁷相名立因。現量可得不可得者。謂依自體及相貌說

立喻者。謂以所見邊與未所見邊和會正說。所見邊者。謂已顯了分。未所見邊者。謂未顯了分。以顯了分顯未了分令義平等。所有正說名立喻

合者。為引所餘此種類義。令就此法正說理[Ch 771c]趣。謂由三分成立如前所成義已。復為成立餘此種類所成義故。遂引彼義令就此法。正說道理是名合

³⁴⁷ 相 + (若) (宋) (宮)、(乃) (元) (明)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203C(2)

[AS §203C(2): Gokhale]

[AS §203C(2): Pradhan 105,8]
p.105,8 nigamaṇaṃ niṣṭhāgamaṇasamākhyānam //

[AS(Tib) §203C(2): D 118b6-6; P 140a2-2]
mjug sdud pa ni mthar phyin par bsnyad pa'o //

[集論 §203C(2): T31.693c07]
結者。謂到究竟趣所有正說。

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203C(2)

[ASBh §203C(2): Tatia 152,1-12]

- p.152,1 (§203C) [Ta 152] (iie) nigamanam niṣṭhāgamanasamākhyānam yasmād evaṃ [Ms. 144A]
p.152,2 (§203C) yuktyā sūpapannaṃ tasmād ittham evedam ity etan nigamanam veditavyam
p.152,3 (§203C) eṣāṃ pratijñādīnām idam udāharaṇamātraṃ pradarsyate tadyathā
p.152,4 (§203C) nairātmyavādināṃ tadrūpe 'dhikaraṇe saprativādike [T. 139A] nāsty ātmeti
p.152,5 (§203C) vacanaṃ pratijñā
p.152,6 (§203C) skandhaprajñaptau caturvidhadoṣopalambhād iti hetuḥ sa hy ātmā prajñapyamānaḥ
p.152,7 (§203C) skandhalakṣaṇo vā prajñapyeta skandheṣu vā anyatra vā skandhebhyaḥ askandhako vā
p.152,8 (§203C) tad yadi skandhalakṣaṇas tenāsvatantrāḥ skandhāḥ pratīyasamutpannā
udayavyayadharmāṇas
p.152,9 (§203C) tallakṣaṇa ātmā nopapadyata iti doṣaḥ atha skandheṣu tenānityaskandhāsrīta
p.152,10 (§203C) ātmānityaḥ prāpnotīti doṣaḥ athānyatra skandhebhyas tena nirdehaka ātmā
p.152,11 (§203C) niṣprajyana iti doṣaḥ athāskandhakas tena prakṛtyaiva muktasya kevalino mokṣārthaṃ
p.152,12 (§203C) prayatnavaiyarthyaṃ iti doṣaḥ

[ASVy(Tib) §203C(2): D 288a4-288b2; P 355b6-356a4]

ji ltar bsgrub pa'i don yan lag gsum gyis bsgrub pa de bzhin du / lhag ma de dang 'dra ba bsgrub pa mams la yang grub pa'i don gyi chos sbyar ba'i phyir / tshul gyis mthun par bsnad par ci rigs pas 'dra bar ston pa ni nye bar sbyor ba'o // mjug sdud ni mthar phyin par bsnad pa'o // gang gi phyir de ltar rigs legs par 'thad pa de'i phyir 'di ni de bzhin no zhes bya ba 'di ni mjug sdud du rig par bya'o // dam bca' ba la sogs pa 'di dag ni dpe mrjod pa tsam 'di rab tu bstan par bya ste / dper na rtsod pa'i phyir rgol ba dang bcas pa de la bdag med par smra bas bdag med do zhes bya ba'i tshig gis ni dam bca' ba'o // phung po la 'dogs pa zhes pa mnam pa bzhi dmigs pa'o zhes bya ba ni gtan [P 356a] tshigs te / bdag de la 'dogs na phung po la mtshan nyid du'am / phung po mams la'am / phung po mams las gzhan pa'am / phung po med pa zhig tu gdags grang na / de la gal te phung po'i mtshan nyid ces bya bar ni phung po de dag rang [D 288b] dbang med par rten cing 'brel bar 'byung ba dang / 'jig pa'i chos can te / bdag gi mtshan nyid du mi 'thad pas nyes par 'gyur ro // ji ste phung po mams la 'dogs na ni / des na phung po mi rtag pa la brten nas bdag mi rtag par gyur pa'i phyir nyes par 'gyur ro // ji ste phung po dag las gzhan du 'dogs na ni / des na bdag lus med cing mi 'dogs pa'i phyir nyes par 'gyur ro // gal te phung po med par 'dogs na ni / rang bzhin gyis grol ba ma 'dres pa yin pas thar par bya ba'i 'bad pa don med pa'i nyes par 'gyur ro //

[雜集論 §203C(2): T31.771c04-17]

結者。謂到究竟趣所有正說。

由此道理極善成就。是故此事決定無異。結會究竟。是名結。已說立宗等相。今當就事略顯。如無我論者。即於此事對我論者先說諸法無我。此言是立宗。

次說若於蘊施設四過可得故。此言是立因。所以者何。若於諸蘊施設實我者。此所計我為即蘊相。為於蘊中。為於餘處。為不屬蘊而施設耶。若即蘊相而施設者。蘊不自在從眾緣生是生滅法。若即彼相我不成就是名初過。

若於蘊中而施設者所依諸蘊既是無常。能依之我亦應無常是第二過。

若離蘊於餘處施設者。我無所因我亦無用。是第三過。

若不屬蘊而施設者。我應獨存自性解脫。更求解脫唐捐其功。是第四過。

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203C(3)

[AS §203C(3): Gokhale]

[AS §203C(3): Pradhan]

[AS(Tib) §203C(3)]

[ASBh §203C(3): Tatia 152,13-26]

p.152,13 (§203C) vartamāne 'tītaprajñaptivad iti dṛṣṭāntaḥ tad dhy atītaṃ vidyamānalakṣaṇatvena

p.152,14 (§203C) prajñāpyamānaṃ vartamānalakṣaṇaṃ vā prajñāpyeta vartamāne vā anyatra vā vartamānāt
[Ms. 144B]

p.152,15 (§203C) vartamānanirapekṣaṃ vā tad yadi vartamānalakṣaṇaṃ tena vartamānaṃ
utpannāniruddhatallakṣaṇaṃ

p.152,16 (§203C) atītaṃ utpannāniruddhātmakam iti doṣaḥ atha vartamāne tenāniruddhe niruddhātmakasya

p.152,17 (§203C) saṃbandho na yujyata iti doṣaḥ athānyatra vartamānāt tena vartamānaṃ hitvā

p.152,18 (§203C) na kiṃcit tadvastūpalabhyate yatra tat prajñāpyata iti doṣaḥ atha vartamānanirapekṣaṃ
tenāsamskr̥tam

p.152,19 (§203C) apy atītaṃ prāpnotīti doṣaḥ [T. 139B] tac cātītaṃ bhraṣṭalakṣaṇatvāl

p.152,20 (§203C) lakṣaṇato nāstīti siddham ato 'nena vartamānaprajñaptau caturdoṣeṇa siddhenāsiddha

p.152,21 (§203C) [Ch 772A] ātmā nāstīti skandhaprajñaptau caturvidhadosopalaṃbhāt

p.152,22 (§203C) prasādhyate nāstīti

p.152,23 (§203C) evam ātmaviparyāsaṃ pratiśidhyaitayaiva yuktyā nityādayo 'pi na santīty atideśa

p.152,24 (§203C) upanayaḥ

p.152,25 (§203C) yasmād etad evaṃ tasmād anityāḥ pañca skandhāḥ yāvad anātmāna iti

p.152,26 (§203C) nigamanam iti

[ASVy(Tib) §203C(3): D 288b2-7; P 356a4-356b2]

da ltar na³⁴⁸ 'das pa 'dogs pa bzhin no zhes bya ba ni dpe'o // 'das pa de yod pa'i mtshan nyid kho nar 'dogs pa na da ltar gyi mtshan nyid du 'am / da ltar byung ba la'am / da ltar byung ba las gzhan du'am / da ltar byung ba la mi ltos pa zhig tu gdags grang na / de gal te da ltar gyi mtshan nyid du 'dogs na ni / des na da ltar gyi byung ba ma 'gags pa yin pas de'i mtshan nyid 'das pa yang byung ba ma 'gags pa'i bdag nyid kyi nyes par 'gyur ro // ji ltar da ltar la 'dogs na des na ma 'gags pa ni 'gag pa'i bdag nyid dang 'brel bar mi rung bas nyes par 'gyur ro // ji ste da ltar las gzhan du 'dogs na ni / des na da ltar bor na dngos po de ci yang mi dmigs te / de la de 'dogs pa nyes par 'gyur ro // ji ste de da ltar la mi ltos na ni des na 'dus ma byas kyang 'das par 'gyur bas nyes par 'gyur ro // 'das pa de ni mtshan nyid nyams pa'i phyir mtshan nyid kyi nyes par 'gyur ro // de'i phyir da ltar la 'dogs pa la nyes pa ba ni 'grub pa [P 356b] 'dis bdag med pa ma grub pa yang phung po la 'dogs pa la nyes pa mnam pa bzhi dmigs pa'i phyir med par rab tu grub bo // de ltar bdag tu phyin ci log pa bkag nas rigs pa 'dis rtag pa la sogs pa yang med do zhes 'dra bar ston pa ni nye bar sbyar ba'o // gang gi phyir de de ltar ma yin pa de'i phyir phung po lnga ni mi rtag pa nas bdag med do zhes bya ba ni mjug sdud pa'o //

[雜集論 §203C(3): T31.771c17-772a04]

次說如於現在施設過去。此言是立喻所以者何。若同現在相施設實有過去者。此所計過去為即現在相。為於現在中。為於餘處。為不待現在而施設耶。若即現在相而施設者。已生未滅是現在相。過去法體亦應已生未滅為相。是初過。

若於現在中施設者。於未滅中施設滅體不相應故不應道理。是第二過。

若離現在於餘處施設者。除現在外餘實有為事少分亦不可得。云何於彼施設。是第三過。

若不待現在而施設者。亦應施設無為為過去世。是第四過。

然過去世相滅壞故。無相義成。若同現在施設即成四過。是故過去相不成就諸[Ch 772a]法。無我亦爾。若於蘊施設即四過可得故無我義成。次說如是遮破我顛倒已。即由此道理常等亦無。此言是合。後說由此道理是故五蘊皆是無常乃至無我。此言是³⁴⁹結

³⁴⁸ P: la.

³⁴⁹ 結 = 經 (宋)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203C(4)-203D

[AS §203C(4)-203D: Gokhale]

[AS §203C(4)-203D: Pradhan 105,8-13]

- p.105,8 pratyakṣam
p.105,9 svasatprakāśābhrānto 'rthaḥ // anumānam pratyakṣaśiṣṭasampratyayaḥ // āptāgamah
 tadubhayāvīruddhopadeśaḥ
p.105,10 //
p.105,11 caturtho vādālamkāraḥ⁽³⁺⁾ vādādhiṣṭhāne samyagyuktibhiḥ vādasabhāyām gambhīro
p.105,12 nipuṇaś ca bhavatīti vādālamkāra ity ucyate / sa punaḥ ṣaḍvidhaḥ⁽³⁺⁾ / svaparasamayajñatā
p.105,13 vākaraṇasampad vaiśaradyam pratibhānam sthairyam dākṣiṇyam ca //

[AS(Tib) §203C(4)-203D: D 118b6-119a1; P 140a2-3]

mngon sum ni rang gi don yod cing snang la ma nor ba'o // rjes su dpag pa ni mngon sum gyi lhag ma la yid ches pa'o / yid ches pa'i lung ni de gnyi ga dang mi 'gal bar ston pa'o // smra ba'i rgyan ni bdag dang gzhan gyi gzhung lugs shes pa dang / tshig [D 119a] zur phyin pa phun sum tshogs pa dang / mi 'jigs pa dang / brtan pa dang / mthun³⁵⁰ par byed pa'o //

[集論 §203C(4)-203D: T31.693c08-12]

現量者。謂自正明了無迷亂義。

比量者。謂現餘信解。

聖教量者。謂不違二量之教。

第四論莊嚴。謂依論正理而發論端。深為善美名論莊嚴。此復六種。一善自他宗。二言音圓滿。三無畏。四辯才。五敦肅。六應供

³⁵⁰ P: 'thun.

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203C(4)-203D

[ASBh §203C(4)-203D: Tatia 152,27-153,13]

- p.152,27 (§203C) (iif) pratyakṣam svasatprakāśābhrānto 'rthaḥ tatra svo 'rthas [Ms. 145A] tadyathā
p.152,28 (§203C) cakṣuṣo rūpam sadgrahaṇam ghaṭādidravayāṇaṃ loke pratyakṣasammatānāṃ
pratyakṣatvavyudāsārtham
p.152,29 (§203C) prajñaptimātratvāt prakāśagrahaṇam āvṛtatvādibhir anupalabdihikāraṇair
anābhāsagataviśayavyudāsārtham
p.152,30 (§203C) abhrāntagrahaṇam alātacakramāyāmarīcikādivyudāsārtham iti
p.153,1 (§203C) [Ta 153] (iig) anumānam pratyakṣaśiṣṭasampratyayaḥ pratyakṣād yad anyac chiṣṭam
apratyakṣam
p.153,2 (§203C) niyamaṇa tatsahavarti prasiddham draṣṭuḥ pūrvaṃ tasya tatpratyakṣam ikṣamāṇasya
tadanyasmin
p.153,3 (§203C) śiṣṭasampratyaya utpadyate tenāpy atra bhavitavyam etat sahavartineti
tatpratyakṣapūrvakam anumānam
p.153,4 (§203C) tadyathā dhūmaṃ paśyato 'gnāv iti
p.153,5 (§203C) (iih) āptāgamas tadubhayāvīruddhopadeśaḥ yatropadeśe tatpratyakṣam anumānam ca
p.153,6 (§203C) sarvathā na virudhyete na vyabhicarataḥ sa āptāgamaḥ sampratyayivāt
p.153,7 (§203D) §203D. [T. 140A] vādālamkāro yena yukto vādī vādam kurvāno 'tyarthaṃ
p.153,8 (§203D) śobhate sa punaḥ svaparasamayajñatādih [Ms. 145B] tatra (i) svaparasamayajñatā
p.153,9 (§203D) svasiddhāntam parasiddhāntam cārabhya granthataś cārthataś ca paurvāparyeṇa niranṭaram
vyutpattiparipākāḥ
p.153,10 (§203D) (ii) vākkaraṇasampat śabdavādīno vakṣyamāṇakathādoṣaviparyayeṇānākulādivādītā
p.153,11 (§203D) (iii) vaiśāradyam anekodāhārābhiniṣṭavidvajanāsamāvarte 'pi bruvato
p.153,12 (§203D) nirāsthatā gatavyathatā (v) sthairyam prativādīno vacanāvasānam āgamayyāt
varamāṇabhāṣitā
p.153,13 (§203D) (vi) dākṣiṇyam prakṛtibhadratā prāśnikāpratīvādicittānuvartitā

[ASVy(Tib) §203C(4)-203D: D 288b7-289a7; P 356b2-357a5]

mngon sum ni rang gi don yod cing snang la ma nor ba'o // de la rang gi don ni 'di lta ste / mig gi gzugs so // yod pa smos pa ni
/ bum pa la sogs pa'i rdzas 'jig rten na mngon sum du grags pa rnams mngon sum ma yin par bsal ba'i phyir te btags [D 289a] pa
tsam gyi phyir ro // snang ba smos pa ni bsgribs pa la sogs pa mi dmigs pa'i rgyu mams kyis mi snang bar 'gyur ba'i yul bsal ba'i
phyir ro // ma nor ba smos pa ni mgal me bskor ba dang / sgyu ma dang smig rgyu la sogs pa bsal ba'i phyir ro // rjes su dpag pa ni
mngon sum gyi lhag ma la yid ches pa'o // mngon sum las gzhan pa gang yin pa ni lhag ma mngon sum ma yin pa ste / nges pa de
dang lhan cig gnas par mngon par mthong ba po la sngar rab tu grub pa'o // mngon sum du de la de lta bas na de las gzhan pa lhag
ma la 'dir ni 'di de dang lhan cig gnas pa yin no zhes yid ches pa las byung ba de mngon sum mngon du song ba'i rjes su dpag pa
ste / dper na du ba mthong ba la me lta bu'o // yid ches pa'i lung ni de gnyi ga dang mi 'gal bar ston pa'o // nye bar bstan pa gang la
mngon sum dang rjes su dpag pa ste / rnam pa thams cad du 'gal ba med cing 'khrul pa med pa ste / yid ches par byed pa'i lung de
ni yid ches par byed pa'i phyir ro // smra ba'i rgyan ni / gang dang ldan na smra bar byed pa'i rtsod pa'i tshig shin tu mdzes pa'o //
dpes [P 357a] bdag dang gzhan gyi gzhung lugs shes pa dang / tshig zur phyin pa phun sum tshogs pa gang / mi 'jigs pa dang /
bstan pa dang / mthun par byed pa dang / smra ba chad pas bcad pa ni / de la bdag dang gzhan gyi gzhung lugs shes pa ni / rang gi
grub pa'i mtha' dang / gzhan gyi grub pa'i mtha' las brtsams te / tshig dang don snga phyi rgyun chags par mam par ston par lcogs
pa'o // tshig zur phyin pa phun sum tshogs pa ni sgra smra ba 'og nas 'byung ba'i gtam gyis nyes pa las bzlog ste cal col la sogs
med pa'i phyir ro // mi 'jigs pa ni dper brjod du ma la mngon par zhen pa can mkhas pa 'dus par yang smra zhing bag tsha ba med
la zhum pa med pa'o // brtan pa ni phyir rgol ba'i tshig mjug tu phyin par bsdad nas yid dal du smra ba'o // mthun par byed pa ni
rang bzhin gyis bzang bas gzu bo dang phyir rgol ba'i sems dang mthun pa'o //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203C(4)-203D

[雜集論 §203C(4)-203D: T31.772a05-29]

現量者。謂自正明了無迷亂義。自正義言顯自正取義。如由眼正取色等。此言爲簡世間現所得瓶等事共許爲現量所得性。由彼是假故非現量所得。明了言爲簡由有障等不可得因故。不現前境。無迷亂言爲簡旋火爲³⁵¹輪幻陽焰等比量者。謂現餘信解。此云何。謂除現量所得餘不現事決定俱轉。先見成就³⁵²今現見彼一分時。於所餘分正信解生。謂彼於此決定當有由俱轉故。如遠見烟知彼有火。是名現量爲先比量

聖教量者。謂不違二量之教。此云何。謂所有教現量比量皆不相違決無移轉定可信受。故名聖教量

論莊嚴者。謂依論正理而發論端深爲善美。名論莊嚴。此復六種。一善自他宗。二言音圓滿。三無畏。四辯才。五敦肅。六應供。善自他宗者。謂於自宗他宗若文若義前後無間淳熟明解。言音圓滿者。謂善解聲論方起論端。離當所說言音過失。所發言音無雜亂等。無畏者。謂處大³⁵³衆雖爲無量僻執英俊結謀圍繞。所發言詞坦然無畏。辯才者謂言詞無滯。敦肅者。謂言無卒暴。觀敵論者。言詞究竟方乃發言。應供者。謂立性賢和發言温善方便隨順。敵論者心

³⁵¹ 輪 = 轉 (宮)

³⁵² 今 = 令 (三) (宮)

³⁵³ 衆 + (中) (三) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203E

[AS §203E: Gokhale]

[AS §203E: Pradhan 105,14-19]

- p.105,14 pañcama [T. 128b] vādanigrahaḥ kathātyāgaḥ kathāsādaḥ kathādoṣaś ca //
- p.105,15 kathātyāgaḥ svavādadoṣābhyupagamaḥ paravādaguṇābhyupagamaś ca⁽⁴⁺⁾ // kathāsādaḥ⁽⁵⁺⁾
anyavastupratisaraṇena
- p.105,16 vyāvṛttiḥ bāhyavastuvacanena mūlapratijñāparityāgaḥ krodhamadamānamrakṣādi
- p.105,17 pradārśanaṃ ca⁽⁵⁺⁾ // yathoktaṃ sūtre / kathādoṣaḥ saṃkṣepaṇa navavidhaḥ / ākulaṃ saṃrabdham
- p.105,18 agamakam amitam anarthakam [Ch 28b] akālam asthiram apradīptam
- p.105,19 aprabaddhaṃ ca //

[AS(Tib) §203E: D 119a1-4; P 140a3-6]

smra ba chad pas gad pa ni gtam rjes gcad pa dang / gtam 'phro lus pa dang / gtam gyi nyes pa'o // gtam rjes gcad pa ni rang gi smra bar skyon khas blang ba dang / gzhan gyi smra ba'i yon tan khas blang pa'o // gtam 'phro lus pa ni 'di lta st / e gzhan nas gzhan du brgyud pa'am / gtam gzhan smra ba ste / mdo sde las ji skad 'byung ba lta bu'o // gtam gyi nyes pa ni cal col dang / 'khrugs pa dang / brda phrad du mi rung ba dang / ran pa ma yin pa dang / don dang ldan pa ma yin pa dang / dus tshigs ma yin par smra ba dang / mi brtan pa dang / mi gsal ba dang / tshig rgyun chags pa ma yin pa'o //

[集論 §203E: T31.693c13-19]

第五論負。謂捨言言屈言過。捨言者。謂自發言稱己論失稱他論德。

言屈者。謂假託餘事方便而退。或說外事而捨本宗。或現忿怒憍慢覆藏等。如經廣說。

言過者。略有九種。一雜亂。二麤癩。三不辯了。四無限量。五非義相應。六不應時。七不決定。八不顯了。九不相續

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203E

[ASBh §203E: Tatia 153,14-154,4]

- p.153,14 (§203E) §203E. [Ch 772B] vādanigraho yena vādī nigrhīta ity ucyate sa
p.153,15 (§203E) punaḥ kathātyāgādibhiḥ tatra (i) kathātyāgo 'sādhu mama sādhu tavety evamādibhiḥ
p.153,16 (§203E) prakāraṇiḥ svaparavādadoṣaguṇābhyupagamaḥ (ii) kathāsādo 'nyenānyapratīsarāṇādibhiḥ
p.153,17 (§203E) vikṣepa ity arthaḥ yathoktaṃ sūtre āyusmāś cundikas tīrthikaiḥ saha vādaṃ kurvann
avajānitvā
p.153,18 (§203E) pratijānāti pratijānitvāvajānātīti (iii) kathādoṣa ākulādivacanam
p.153,19 (§203E) tatra (a) ākulaṃ yad adhikāram utsṛjya vicitrakathāpratānanam
p.153,20 (§203E) (b) saṃrabdhaṃ yat kopoddhavaṃ dravodbhavam (c) agamakam yad dharmato 'rthataś ca
parśadvādibhyām agrhītam
p.153,21 (§203E) (d) amitam yad adhikam punaruktārtham nyūnārtham ca (e) anartham anarthayuktam
p.153,22 (§203E) tat pañcākāram draṣṭavyam [Ms. 146A] nirarthakam apārthakam yuktibhinnaṃ
p.153,23 (§203E) [T. 140B] sādhyasamam jāticchalopasaṃhitam arthānupalabdhitō 'saṃbaddhārthato
p.153,24 (§203E) 'naikānti[ka]taḥ sādhanasyāpi sādhyato 'yonīśo 'sabhyasarvavādānugamataś ca
p.153,25 (§203E) (f) akālayuktavacanam yat pūrvakam vaktavyam paścād abhihitam paścād vaktavyam
pūrvam abhihitam
p.154,1 (§203E) [Ta 154] (g) asthiraṃ yat pratijñāyāvajñātam avajñāya pratijñātam atitvaramāṇayā vācā hi
p.154,2 (§203E) tūṃparāmṛṣṭaḥ (h) [a]pradiptavacanam yac chandalakṣaṇasamatikrāntam
apratyanubhāsyottaravihitam
p.154,3 (§203E) saṃskṛtenārabhya prākṛtenāvasitam prākṛtenārabhya saṃskṛtena paryavasitam
p.154,4 (§203E) ca (i) aprabaddhaṃ yad antarādhiṣṭhitavicchinnaṃ vākpratibhānam iti

[ASVy(Tib) §203E: D 289a7-290a1; P 357a5-358a1]

smra ba chad pas gcad pa ni / gtam rjes gcad pa dang / gtam la 'phro lus pa dang / gtam gyi nyes pa'o // de mams ni smra ba chad pas gcod pa rnam pa gsum mo // de mams kyi smra ba chad pas gcad par bya'o // de la gtam rjes [D 289b] gcad pa ni / rang gi smra ba'i skyon khas blangs pa dang / gzhan gyi smra ba'i yon tan khas blangs pa'o // bdag gis ma legs so zhes khyod kyi legs so zhes bya ba la sogs pa'i mam pa mams kyi rang dang gzhan gyi smra ba'i skyon dang yon tan khas blangs pa'o // gtam 'phro lus pa ni 'di lta ste / gzhan nas gzhan du bryud pa'am / gtam gzhan smra ba ste mdo las ji skad 'byung ba bzhi no // gzhan nas gzhan du 'phros pa ni / phyi rol gyi gtam gyi tshul te ji lta mdo las gzhan nas gzhan du bryud pa la sogs pas g-yeng bar byed pa'i tha tshig go / mdo las tshe dang ldan pa [P 357b] cchandika³⁵⁴ mu stegs mams dang lhan cig rtsod par mi bya'o // rtsod pa mi shes pa shes par bya ba'i phyir te mi shes pa dang mi rtsod do zhes gang gsungs so // gtam gyis nyes pa ni / cal col dang / 'khrugs pa dag brda phrad du mi rung ba dang / ran pa ma yin pa dang / don dang ldan pa ma yin pa dang / dus tshigs ma yin par smra ba gang / mi brten pa dang / mi gsal ba dang / tshig rgyun chags pa ma yin pa'o // de la cal col ni gang skabs bor te gtam sna tshogs rgyas par byed pa'o // 'khrugs pa ni gang / khros pas g-yengs pa dang / dpa' bas g-yengs pa'o // brda phrad du mi rung ba ni / gang chos dang don 'khor dang phyir rgol ba mams kyi ma zin pa'o // ran pa ma yin pa ni / gang lhag pa dang zlos pa dang nyung ba'o // don dang ldan pa ma yin pa ni / de mam pa bcur blta bar bya ste / don med pa dang / don dang bral ba dang / rigs dang bral ba dang / bsgrub par mtshungs pa dang / lhag chod dang ldan pa ste don mi dmigs pa'i phyir ro // don dang mi 'brel ba'i phyir ro // ma nges pa'i phyir ro // sgrub pa yang bsgrub dgos pa'i phyir ro // tshul bzhi ma yin pa dang / tshogs par byung ba ma yin pa dang / smra ba thams cad dang ldan pa'i phyir ro // dus tshigs ma yin par smra ba ni / gang sngar smras pa ste phyis smra ba dang / phyis smra ba de sngar smra ba'o // mi brtan pa ni / gang dam bcas nas smod pa dang / smad nas dam bca' ba dang / myur ches pas ha cang rtab rtab bor gyur te mi gsal ba'o // tshig mi gsal ba ni gang sgra'i mtshan nyid 'gal ba dang / phyi ma bzlas par lan smra ba dang / legs par sbyar ba la brtsams te tha mal pas mthar byung ba dang / tha mal pas brtsams te legs par [D 290a] sbyar bas mthar phyung ba'o // tshig rgyun chags pa ma yin pa ni / gang bar skabs su tshig dang spobs pa thogs [P 358a] pa dang / rgyun chad pa'o //

³⁵⁴ P: cchandinika.

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203E

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203E

[雜集論 §203E: T31.772b01-22]

[Ch 772b]論負者。謂捨言言屈言過。由此三種諸立論者墮在負處受他屈伏。捨言者。謂自發言稱己論失。稱他論德。謂我不善汝為善等。

言屈者。謂假託餘事方便而退。或說外事而捨本宗。或現忿怒憍慢覆藏等。如經廣說假託餘事方便退者。謂託餘事亂所說義。如經說。長老闍鐸迦與諸外道共論。或毀已立宗。或立宗已毀。

言過者略有九種。一雜亂。二麤獷。三不辯了。四無限量。五非義相應。六不應時。七不決定。八不顯了。九不相續。雜亂者。謂捨所論事廣說異言。麤獷者。謂憤發卒暴言詞躁急。不辯了者。謂所說法義眾及敵論所不領悟。無限量者。謂言詞重疊所說義理。或增或減。非義相應者。略有五種。一無義。二違義。三³⁵⁵損理。四與所成等。五招集過難義。不可得故。義不相應故不決定故。能成道理。復須成故。一切言論非理非諦所隨逐故。不應時者。謂所應說前後不次。不決定者。謂立已復毀。毀而復立。速疾轉換難可了知。不顯了者。謂越闍陀論相不領而答。或典或俗言詞雜亂。不相續者謂於中間言詞斷絕

³⁵⁵ 損 + (益) (三) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203F-203G

[AS §203F-203G: Gokhale]

[AS §203F-203G: Pradhan 105,20-106,3]

- p.105,20 śaṣṭhaṃ vādaniḥsaraṇaṃ⁽⁶⁺⁾guṇadoṣau vicārya vādān niḥsaraty akaraṇena vā prativādinī
abhājanatām
p.105,21 paśado vaiguṇyam ātmano 'kauśalyaṃ ca jñātvā vādaṃ na karoti / prativādinī
p.105,22 bhājanatām paśado guṇavattvam ātmanaḥ kauśalyaṃ ca jñātvā vādaṃ karoti // [Pr 106]
p.106,1 vāde bahukarā dharmāḥ samāsatas trayāḥ⁽¹⁺⁾ / svaparasaṃyajñatā yayā sarvatra nipuṇo⁽²⁺⁾
p.106,2 vādaṃ karoti / vaiśārdyaṃ yena nipuṇaḥ⁽²⁺⁾ samagrapaśadivādaṃ karoti / pratimānaṃ yena
p.106,3 nipuṇaḥ⁽²⁺⁾ sarvān kaṭhinān praśnān vyākaroṭi //

[AS(Tib) §203F-203G: D 119a4-6; P 140a6-140b1]

smra ba las 'byung ba ni phyir rgol ba snod ma yin pa dang / 'khor yon tan med pa dang / bdag kyang mi mkhas par rig nas smra
bar mi bya ba dang / phyir rgol ba snod du gyur pa zhig gam / 'khor yon tan dang ldan nam / bdag kyang mkhas par rig nas smra bar
bya'o // smra ba la gcig spras byed pa'i chos rnam ni bdag dang gzhan gyi gzhung lugs la mkhas pa ste / des thams cad du smra bar
byed do // mi 'jigs pa ni gang gis 'khor thams cad du smra bar byed pa'o // [P 140b] spobs pa ni gang gis thams cad du lan gdab pa
shes pa'o //

[集論 §203F-203G: T31.693c20-27]

第六論出離。謂觀察德失令論出離或復不作。
若知敵論非正法器時衆無德自無善巧不應興論。若知敵論是正法器時衆有德自有善巧方可興論
第七論多所作法。略有三種。一善達自他宗由此堪能遍興談論。二無畏由此堪能處一切衆而興論端。三辯才由此
堪能於諸問難皆善辯答

[ASBh §203F-203G: Tatia 154,5-13]

- p.154,5 (§203F) §203F. vādaniḥsaraṇaṃ yena vādān niḥsarati akaraṇena vā guṇadoṣau vicārya
p.154,6 (§203F) vādasya nigrasthānānāsādanāt karaṇena vā nirvahanād iti tatra prativādinī abhājanatā
p.154,7 (§203F) 'kuśalāt sthānād vyyutthāpya kuśale sthāne pratiṣṭhāpayitum aśakyatā parśado
p.154,8 (§203F) vaiguṇyam asabhyābhiniṣṭapākṣapātītādinā ātmano 'kauśalyaṃ vāde yāvad vādālaṅkāre
p.154,9 (§203F) [Ch 772C] 'vyutpattih [Ms. 146B] viparyayāt prativādiḥbhājanatādīni
p.154,10 (§203F) veditavyāni
p.154,11 (§203G) §203G. [As. P. 106] vāde bahukarā dharmā ye vāde 'vaśyam upayujyante
p.154,12 (§203G) tadyathā svaparasamayajñatā vāde bahukaro dharmo yena sarvatra kathāvastuni [T. 141A]
p.154,13 (§203G) vādaṃ karoti śeṣaṃ sugamam

[ASVy(Tib) §203F-203G: D 290a1-5; P 358a1-7]

smra ba las byung ba ni / gang gis smra ba las byung ba ste / smra ba'i yon tan dang nyes pa brtags nas mi phyed pas 'byung ba ni chad pa'i gnas su mi 'gyur ba'i phyir ro // byed pas 'byung ba ni / mi gzhol ba'i phyir ro // de la phyir rgol ba snod ma yin pa dang / 'khor yon tan med pa dang / bdag kyang mi mkhas par rig nas smra bar mi bya ba dang / phyir rgol ba snod du gyur pa zhig gam / 'khor yon tan dang ldan nam / bdag kyang mkhas par rig nas smra bar byed do // de la phyir rgol ba snod ma yin pa ni / mi dge ba'i gnas nas blangs te dge ba'i gnas su gzhag par mi nus pa'o // 'khor yon tan med pa ni cho gas pa rung ba ma yin pa dang / mngon par zhen pa can dang phyogs su lung ba la sogs pa'o // bdag kyang mi mkhas pa ni / smra ba nas smra ba'i rgyan gyi bar la ma byang ba'o // de las bzlog pa ni 'khor snod du gyur pa la sogs par rig par bya'o // smra ba la gces spras byed pa'i chos rnam ni / gang dag smra ba rnam la ni gdon mi za bar dgos pa ste / 'di lta ste / bdag dang gzhan gyi gzhung lugs la mkhas pa ste / bdag dang gzhan gyi gzhung lugs la mkhas pa ni smra ba la gces spras byed pa'i chos so // des thams cad du smra bar byed do // des gtam gyi gzhi thams cad smra bar byed do // mi 'jigs pa ni gang gis 'khor thams cad smra bar byed do // spobs pa ni gang gis thams cad lan gdab pa shes pa'o // gang gi³⁵⁶ 'khor thams cad lan 'debs pa'o //

[雜集論 §203F-203G: T31.772b23-772c06]

論出離者。謂觀察德失令論出離。或復不作。恐墮負處故不興論。設復興起能善究竟。

又若知敵論非法器。時眾無德自無善巧不應興論。若知敵論是法器。時眾有德自有善巧方可興論。敵論非法器者。謂彼不能出不善處安置善處。時眾無德者。謂不淳質樂僻執有偏黨等。自無善巧者。謂於論體乃至論莊嚴[Ch 772c]中不善通達。與此相違名敵論者是法器等」

論多所作法者。謂略有三種。將興論端定所須法。何等為三。一善達自他宗。由此堪能遍興談論遍於言事而興論故。二無畏。由此堪能處一切眾而興論端。三辯才。由此堪能於諸問難皆善辯答

³⁵⁶ P: gis.

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203G(1)

[AS §203G(1): Gokhale]

[AS §203G(1): Pradhan 106,4-18]

- p.106,4 api khalu svahitasukhakāmena⁽⁴⁺⁾ vādeṣu abhijñātum pravarttitavyaṃ na paraiḥ⁽⁵⁺⁾
p.106,5 vivādaṃ karttum / taduktaṃ bhagavatā mahāyānābhidharmasūtre⁽⁶⁺⁾ / bodhisattvena
vīryamārabhamāṇena
p.106,6 kuśalapakṣaprayuktena pratipattisārakeṇa dharmānudharmacāriṇā⁽⁷⁺⁾ sarvasattvasaṃgrāhakena⁽⁸⁺⁾
p.106,7 kṣipram anuttarāṃ samyakaṃ sambodhim abhisambudhyatā dvādaśasthānadharmān⁽⁹⁺⁾
p.106,8 samanupaśyatā na paraiḥ saha vivādaḥ kāryaḥ // katame dvādaśa /
anuttarārthaparamadharmadeśanāyāṃ
p.106,9 saṃpratīyayo durlabhaḥ / prāśnikānāṃ avavādagrāhakaṃ cittam durlabham⁽¹⁰⁺⁾ / sabhyā
p.106,10 guṇadoṣavicārikāś ca durlabhā / vāde prayuktānāṃ⁽¹²⁺⁾ ṣaḍdoṣaviraho durlabhaḥ⁽¹⁸⁺⁾ / katame
p.106,11 ṣaṭ⁽¹²⁺⁾ / [T. 129a] asatpakṣābhīniveśadoṣaḥ kṣīṭivacanadoṣaḥ akālikavākkaraṇadoṣaḥ
p.106,12 kathāsādadoṣaḥ pāruṣyavacanadoṣaḥ cittaghātadoṣaḥ ca / vāde saṃrambhābhāvo
p.106,13 durlabhaḥ / vāde paracittānurakṣaṇam durlabham / vāde anurakṣaṇe 'pi cittasamādhidurlabhaḥ
p.106,14 / vāde cittasya nikaṣaparotkarṣakāmātā⁽¹⁵⁺⁾ durlabhā / nikaṣaparotkarṣayor api
p.106,15 cittasyāsaṃkleśo durlabhaḥ / saṃkliṣṭe tu citte⁽¹⁶⁺⁾ sparśavihāro durlabhaḥ / asparśavihāre
p.106,16 tu kuśaladharmabhāvanā durlabhā / nirantaram kuśaladharme 'bhāvite tu asamāhicittasya
p.106,17 kṣipram samādhilābhā⁽¹⁷⁺⁾ samāhitacittasya vā kṣipram vimokṣalābho⁽¹⁸⁺⁾
p.106,18 durlabhaḥ //

[AS(Tib) §203G(1): D 119a6-119b5; P 140b1-141a1]

yang bdag legs su 'dod pas smra ba'i tshul shes par bya ba rtsad cing smra bar ni ma bya ste / bcom ldan 'das kyis chos mngon pa'i mdo las ji skad du gsungs pa lta bu ste / gnas bcu gnyis mthong ba'i byang chub sems dpa' dge ba'i phyigs la brton pa nan tan snying por byed pa sems can sdud pa myur du bla na med pa yang dag par rdzogs pa'i byang chub mngon par rdzogs par 'tshang rgya bar 'dod pas / gzhan dag dang rtsod pas smra bar mi bya'o // bcu gnyis gang zhe na / dam [D 119b] pa'i chos kyi don gyi mchog dang ldan pa bshad pa kun shes pa dkon pa dang / kun shes par bya ba'i bsams pa smra ba dkon pa dang / tshogs pa mkhas pa dang rtogs pa dang ldan pa mams dkon pa dang / phyogs ngan pa yongs su 'dzin cing mngon par zhe na / pa'i nyes pa dang / ngan g-yo smra ba'i nyes pa dang / dus ma yin par gtan la sbyor ba'i nyes pa dang / gtan khyad du gdos pa'i nyes pa dang / tshig brlang po'i nyes pa dang / yid 'khrugs pa'i nyes pa dang / gang nyes pa mnam pa drug spangs te smra ba dkon pa dang / 'khrugs pa med par smra ba dkon pa dang / gzhan gyi sems bsrung zhing smra ba dkon pa dang / ting nge 'dzin rjes su bsrung zhing smra ba dkon pa dang / rgyal ba 'am pham pa'i sems med par smra ba dkon pa dang / rgyal ba'am pham yang kun nas nyon mongs pa med pa dkon pa dang / kun nas nyon mongs par gyur pa reg par gnas pa dkon pa dang / reg par mi gnas pa dge ba'i chos mams la rgyun du bsgom pa dkon pa dang / dge ba'i chos rgyun du mi mi bsgom pa sems [P 141a] mnyam par ma bzhas pa la mnyam par gzhas pa dang / sems mnyam par gzhas pa la mnam par grol ba dkon pa'o zhe'o //

[集論 §203G(1): T31.693c28-694a18]

復次若欲自求利益安樂。於諸論軌應善通達。不應與他而興爭論。[Ch 694a]

如薄伽梵於大乘阿毘達磨經中說如是言。若諸菩薩欲勤精進修諸善品。欲行真實法隨法行。欲善攝益一切有情。欲得速證阿耨多羅三藐三菩提者。當正觀察十二處法。不³⁵⁷應與他共興爭論。

何等十二。一者宣證說無上義微妙法時。其信解者甚為難得。二者作受教心而請問者甚為難得。三者時眾賢善觀察德失甚為難得。四者凡所興論能離六失甚為難得。何等為六。謂執著邪宗失。矯亂語失。所作語言不應時失。言退屈失。龐惡語失。心恚怒失。五者凡興論時不懷癡毒甚為難得。六者凡興論時善護³⁵⁸他心甚為難得。七者凡興論時善護定心甚為難得。八者凡興論時欲令己劣他得勝心甚為難得。九者己劣他勝心不煩惱甚為難得。十者心已煩惱得安隱住甚為難得。十一者既不安住常修善法甚為難得。十二者於諸善法既不恒修。心未得定能速得定。心已得定能速解脫甚為難得

³⁵⁷ 應 = 因 (明)

³⁵⁸ 他 = 地 (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203G(1)

[ASBh §203G(1): Tatia]

[ASVy(Tib) §203G(1): D 290a5-290b4; P 358a7-358b7]

yang bdag legs par 'dod par smra ba'i tshul shes par bya'i bcad cing smra bar ni mi bya ste / bcom ldan 'das kyis chos mngon pa'i mdo las ji skad gsungs pa lta bu ste / gnas bcu gnyis mthong ba'i byang chub sems dpa' dge ba'i [P 358b] phyogs la brtson pa nan tan snying por byed pa / sems can yongs su sud pa dang / myur du bla na med pa yang dag par rdzogs pa'i byang chub mngon par rdzogs par 'tshang rgya bar 'dod pas gzhan dag dang rtsod par smra bar mi bya'o // bcu gnyis gang / dam pa'i chos don gyi mchog dang ldan pa'i bshad pa kun shes pa dkon pa dang / kun shes par bya ba'i bsam pas smra ba dkon pa dang / [D 290b] tshogs pas mkhas pa dang / rtog pa dang ldan pa mams dkon pa dang / spong ba'i smra ba dang / phyogs ngan pa yongs su 'dzin cing mngon par zhen pa'i nyes pa dang / ngan g-yo smra ba'i nyes pa dang / dus ma yin par gtam la sbyor ba'i nyes pa dang / gtam khyad du gsod pa'i nyes pa dang / tshig brlang po'i nyes pa dang / yid 'khrugs pa'i nyes pa dang / gang nyes pa drug mam par spangs te smra ba dkon pa dang / 'khrug pa med par smra ba dkon pa dang / gzhan gyi sems srung zhing smra ba dkon pa dang / ting nge 'dzin rjes su bsrung zhing smra ba dkon pa dang / rgyal ba'am pham pa'i sems med par smra ba dkon pa dang / rgyal ba'am pham pa kun nas nyon mongs pa med par smra ba dkon pa dang / kun nas nyon mongs par gyur na reg par gnas pa dkon pa dang / reg par mi gnas na dge ba'i chos rnams la rgyun du bsgom pa dkon pa dang / dge ba'i chos rgyun du ma bsgoms na sems mnyam par ma bzhag pa la mnyam par gzhas pa dang / sems mnyam par bzhag pa la mnam par grol ba dkon no //

[雜集論 §203G(1): T31.772c07-26]

復次若欲自求利益安樂。於諸論軌應善通達。不應與他而興諍論。

如薄伽梵於大乘阿毘達磨經中說如是言。若諸菩薩欲勤精進修諸善品。欲行³⁵⁹真實法隨法行。欲善攝益一切有情。欲得速證阿耨多羅三藐三菩提者。當正觀察十二處法。不應與他共興諍論。

何等十二。一者宣說證無上義微妙法時。其信解者甚為難得。二者作受教心而請問者甚為難得。三者時眾賢善觀察³⁶⁰德失甚為難得。四者凡所興論能離六失甚為難得。何等為六。謂執著邪宗失。矯亂語失。所作語言不應時失。言退屈失。麤惡語失。心恚怒失。五者凡興論時不懷癩毒甚為難得。六者凡興論時善護他心甚為難得。七者凡興論時善護定心甚為難得。八者凡興論時欲令己劣他得勝心甚為難得。九者己劣他勝心不煩惱甚為難得。十者心已煩惱得安隱住甚為難得。十一者既不安住常修善法甚為難得。十二者於諸善法既不恒修。心未得定能速得定。心已得定能速解脫。甚為難得。

³⁵⁹ 貞 = 真 (明)

³⁶⁰ 德 = 得 (明)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203G(2)

[AS §203G(2): Gokhale]

[AS §203G(2): Pradhan]

[AS(Tib) §203G(2)]

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203G(2)

[ASBh §203G(2): Tatia 154,14-155,5]

- p.154,14 (§203G) kuśalapakṣaprayuktenety uktvā pratipattisārakeṇeti vacanam āśayaviśuddhijñāpanārtham
p.154,15 (§203G) na lābhasatkārādinimittam śrūtādikuśalapakṣe prayuktenety arthaḥ [Ch 773A]
p.154,16 (§203G) sattvasaṃgrāhakeṇeti śrāvakādiviśeṣanārtham parahitapratipattipradhānenety arthaḥ evaṃ
ca
p.154,17 (§203G) svahitaparahitapratipannaḥ kṣīpram anuttarāṃ samyaksambodhim abhisambudhyata ity
ayam eṣāṃ
p.154,18 (§203G) padānām anusamḍhir veditavyaḥ avigṛhyāpi tāvad vāde kriyamāṇe prakṛtigambhīratvān
mahāyānadharmasya
p.154,19 (§203G) durlabhājñā prāg eva vigṛhya yaiś ca saha vigṛhya vādaḥ kriyate te 'pi
p.154,20 (§203G) pratipattāro nājñābhīprāyāḥ pratibruvanti kiṃ tarhy upālambhābhīprāyāḥ yeṣv api
p.154,21 (§203G) prāśnīkeṣu sa vādaḥ kriyate te vāsabhyā avyutpannā vā bhavanty abhinivīṣṭā vā
p.154,22 (§203G) sarvo 'pi ca vādaḥ prāyeṇa ṣaḍbhir doṣair yukto bhavati tathāhi (i) vādam kurvāṇaḥ
p.154,23 (§203G) kadācid atirabhasenāsātpakṣam api pariḡṛhyābhīniveśena [Ms. 147A] (ii)
chalajātiniḡrahasthānāny
p.154,24 (§203G) api prayukte (iii) vacanaparyavasānam anigamayyāpy akālena vaktum
p.154,25 (§203G) ārabhate (iv) samyag apy uktāṃ prativādināḥ kathām apapātayati paṃsayatīty arthaḥ
p.154,26 (§203G) (v) paruṣam api bruvate yena prativādyādayaḥ cittam pradūṣayanti (vi) svayaṃ ca teṣu
p.154,27 (§203G) cittam pradūṣayatīty ebhiḥ ṣaḍbhir doṣair yukto [T. 141B] bhavati
p.155,1 (§203G) [Ta 155] upāśāntasya ca durlabho vādaḥ sati cānupaśame durlabham paracittānurakṣaṇam
p.155,2 (§203G) svacittānurakṣaṇam ca yena pare prasādam labheran vimuktyāyatanayogena svacittam
samādhīyate
p.155,3 (§203G) prāyeṇa vāde katham aham jayeyam pare parājīyerann ity evaṃ cittam samudācarati
p.155,4 (§203G) sati ca tasmin paridāhaduḥkhasamkleśaḥ tasmin saty asparśavihāraḥ tato
nirantarakuśalapakṣaprayogāsamārthyāt
p.155,5 (§203G) tato viśeṣādhigamaṃ praty aprāptiparihāṇir iti

[ASVy(Tib) §203G(2): D 290b4-291a5; P 358b7-359b3]

dge ba'i phyogs la rtsom zhes gsungs nas nan tan snying por byed pa zhes bka' stsal pa ni bsam pa rnam par dag par bstan pa'i
phyir te / rnyed pa dang / bkur sti la sogs pa'i rgyur thos pa la sogs pa dge ba'i phyogs la brtson pa ma yin zhes bya ba'i tha tshig
go // sems can sdud [P 359a] pa ni / nyan thos la sogs pa las bye brag tu bya ba'i phyir te / gzhan la phan pa tha sgrub pa lhur len
ces bya ba'i tha tshig go // de ltar bdag la phan pa dang / gzhan la phan par zhugs pa ni / myur du bla na med pa yang dag par
rdzogs pa'i byang chub tu mngon par rdzogs par 'tshang rgya zhes bya ba 'di ni tshig 'di dag gis mtshams sbyar bar rig par bya'o //
mi rtsod par smra bar byed du zin kyang theg pa chen po'i chos ni rang bzhin gyis zab pa'i phyir / kun shes pa dkon na rtsod pas
lta smos kyang ci dgos / gang dang lhan cig tu rtsod par smra bar bya ba'i phyir / smra ba de dag kun shes par bya ba'i bsam pas
phyir smra ba ma yin gyi / 'on kyang skyon gdags pa'i bsam pas so // gzu bo gang dag gi mdun du de smra bar bya ba'i tshogs pa
de dag kyang rung ba ma yin zhing byar ba ma yin pa'am mngon par zhen pa can dag go // [D 291a] smra bar bya ba thams cad
kyang phal cher nyes pa drug dang ldan pa yin te / 'di ltar smra bar byed pa ni res 'ga' byung rgyal du phyogs ngan pa yongs su
bzung nas mngon par zhen pa dang / tshig ngor dang lhag chod chad pa'i gnas rnams la yang sbyor ba dang / tshig mdzug tu phyin
phyin mi sdod par dus ma yin par smra bar rtsom pa dang / phyir rgol bas legs par smras kyang gnam khyad du gsod de smod ces
bya ba'i tha tshig go // tshig brlang po yang smra ste / des phyir rgol ba la sogs pa'i sems 'khrugs par byed pa dang / bdag kyang de
dag la sems 'khrugs pa zhes bya ba'i nyes pa 'di dag drug dang ldan pa yin no // nye bar zhi bas ni smra ba dkon no // nye bar ma
zhi ba la ni gang dag gis gzhan dad pa thob par 'gyur ba dang / mam par grol ba'i gnas dang ldan pas rang gi sems mnyam par 'jog
par 'gyur ba gzhan gyi sems [P 359b] bsrung ba dang / rang gi sems bsrung ba gnyi ga dkon no // smra ba phal cher ni ji ltar na
bdag rgyal bar 'gyur zhing pha rol pham par 'gyur snyam pa'i sems kun du 'byung ngo // de yod na yongs su gdung ba'i sdug
bsngal gyis kun nas nyon mongs par 'gyur ro // de yod na bde ba la gnas par mi 'gyur ro // de'i phyir rgyun mi chad par dge ba'i
phyogs la sbyor mi nus so // de'i phyir khyad par thob par bya ba la ma thob pa'i yongs su nyams par 'gyur ro //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §203G(2)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §203G(2)

[雜集論 §203G(2): T31.772c26-773a18]

於此經中已說欲勤精進修諸善品。何故復言欲行³⁶¹貞實法隨法行。為顯意樂清淨故。所以者何。不為利養恭敬等事修聞思等諸善品故。欲善[Ch 773a]攝益有情者。為別聲聞等行。由諸菩薩以利他行為³⁶²勝故。如是菩薩自利利他行具足已。速證無上正等菩提。

又此經中諸句義意。謂興論時大乘法性無上甚深。若無淨心解尚為難。況為爭競。凡興爭論雖起請問。無心求解但求過失。又傍證者心不賢直。不善宗門樂著僻執。凡所言論多具六失所以者何。凡興論時或有私心執著邪宗。或矯方便求他誤失。或不待言竟便興亂語。或敵論者言稱正理反相誹撥。或作麁言。惱敵論者及時眾心。或復於彼自懷恚怒。多具如是六種過失。

又興論時身心寂靜甚為難得。不寂靜故二事難成。謂善護他心善護自心。由此令他心得淨信。於解脫處正勤方便令自心定。又興論時多起此心。云何令我得勝。他墮負處。若不遂心。即懷熱惱。由有此故。不安樂住。由此不能無間修善。是故於彼增上證法有未得退。

³⁶¹ 貞 = 真 (元) (明)

³⁶² (最) + 勝 (三) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §204A

[AS §204A: Gokhale]

[AS §204A: Pradhan 106,19-107,2]

- p.106,19 abhisandhiviniścayaḥ katamaḥ / uktād anyo 'rthaḥ / nāmapadavyañjanakāyānām
p.106,20 channasyābhisandheḥ anyārthābhivyañjane vipariṇāmaḥ⁽¹⁹⁺⁾ // [Pr 107]
p.107,1 yathoktaṃ sūtre⁽¹⁺⁾ / mātaraṃ pitaraṃ hatvā rājānām dvau bahuśrutau⁽²⁺⁾ /
p.107,2 rāṣḍraṃ sānucaraṃ hatvā naro viśuddha ucyaṭe //

[AS(Tib) §204A: D 119b5-6; P 141a1-3]

Idem por dgongs pa rnam par nges pa gang zhe na / ming gi tshogs dang / tshig gi tshogs dang / yi ge'i tshogs mams kyi don
gzhan du brjod pa don gzhan du yongs su bsgyur ba ste / ji skad du / pha dang ma ni bsad byas shing // rgyal po gtsang sgra can
gnyis dang // yul khor 'khor dang bcas pa bcom nas // ming de dag par 'gyur zhes bya // zhes gsungs pa lta bu'o //

[集論 §204A: T31.694a19-22]

何等祕密決擇。謂說餘義名句文身。隱密轉變更顯餘義。如契經言

逆害於父母	王及二多聞
誅國及隨行	是人說清淨

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §204A

[ASBh §204A: Tatia 155,6-22]

p.155,6 (§204A) §204A. [As. P.107]mātaram pitaram hatvā ity asyām gāthāyām loke

p.155,7 (§204A) yad atyartham avadyam pātakam tad abhidhāyiny akṣarāṇy etāni viśuddhau pariṇāmitāni
kiṃ ca

p.155,8 (§204A) loke [Ms.147B] 'tyartham avadyam saṃmatam gurujanaghāto mahājanaghātaś ca sa

p.155,9 (§204A) punar guruḥ dvividhaḥ pratiniyato loka[sādhāraṇaś ca] (i) lokasādhāraṇo

p.155,10 (§204A) 'pi punar dvividhaḥ (a) paripālako (b) dakṣiṇīyaś ca tatra (ii) pratiniyato

p.155,11 (§204A) guruḥ mātā pitā ca pālako rājā dakṣiṇīyaḥ śrotriyabrāhmaṇāḥ teṣāṃ
śuddhatarasaṃmatatvāt

p.155,12 (§204A) tad eṣāṃ sarveṣāṃ ghāto gurujanaghāto ity ucyate mahājanaghāto rāṣṭrasya

p.155,13 (§204A) sānuarasya ghātaḥ anucarāḥ punaḥ gavāśvamahiṣoṣṭrādayo veditavyāḥ

p.155,14 (§204A) katham punar etāny [Ch 773B] akṣarāṇi viśuddhau pariṇāmyante mātṛādighātavacanasya

p.155,15 (§204A) tṛṣṇādiprahāṇapariṇāmanād yathākramam [T. 142A] tṛṣṇām karmabhavam

p.155,16 (§204A) sopādānam vijñānam dṛṣṭaśīlavrataparāmarśadvayam ṣaḍāyatanam ca sagocaram adhiḥkṛtya

p.155,17 (§204A) mātṛādayo draṣṭavyāḥ tatsādharmyāt tatra tṛṣṇā nirvṛtīhetuḥ karmabhava utpattīhetuḥ

p.155,18 (§204A) sa ca bhāvanābījādhānyogena pitṛbhūto draṣṭavyaḥ ābhyām hetubhyām sopādānam

p.155,19 (§204A) vijñānam [Ms.148A] pravartate tasyaivaṃ pravartamānasya saty api mokṣābhilāṣe

p.155,20 (§204A) mokṣaprāptivighnakarāv anupāyāgrasuddhipratyāyakau parāmarśau śrotriyasādharmyam
anayor

p.155,21 (§204A) etad eva veditavyam yadutāgrasuddhyabhiniveśaḥ tasyaiva punar

vijñānasyāśrayālaṃbanabhāvena

p.155,22 (§204A) ṣaḍāyatanam sagocaram veditavyam iti

[ASVy(Tib) §204A: D 291a5-291b5; P 359b3-360a5]

Idem por dgongs pa'i mnam nges gang / ming gi tshogs dang / tshig gi tshogs dang / gsal byed kyi tshogs mams kyi don gzhan du brjod pa don gzhan du yongs su bsgyur te / ji skad du / ma dad pa ni gsad bya zhing // rgyal po gtsang spra can gnyis dang // yul 'khor 'khor dang bcas bcom nas // mi de dag par 'gyur zhes gsungs // gang 'jig rten shin tu kha na ma tho bar sdir tor rtsi ba de brjod pa'i yi ge mnam mnam par dag par yongs su bsgyur ba'o // 'jig rten na shin tu kha na ma tho bar grags pa de ni skye bo bla ma bsad pa dang / skye bo chen po bsad pa'o // skye bo bla ma de la yang mnam pa gnyis te / so sor nges pa dang 'jig rten dang thun mong ba'o // 'jig rten dang thun mong ba yang mnam pa gnyis te / yongs su sbyong bar byed pa dang sbyin gnas so // de la so sor des pa'i bla ma ni pha dang ma'o // skyong bar byed pa ni rgyal ba'o // sbyin [D 291b] gnas ni bram ze gtsang spra can mnam te / de dag ni shin tu dag par grags pa'i phyir ro // de dag thams cad bsad pa de ni skye bo bla ma bsad pa zhes bya'o // skye bo chen po bsad pa ni / yul 'khor 'khor dang bcas bcom nas // zhes bya'o // 'khor ni ba lang dang rta dang rnga mo dang ma he la sogs par rig par bya'o // ji ltar yi ge 'di dag yang dag par yongs su bsgyur zhe na / ma la sogs pa gsad pa'i tshig ni [P 360a] sred pa la sogs pa spong bar yongs su bsgyur ba'i phyir te go rims bzhin du sred pa dang las kyi sred pa dang / nye bar len pa dang bcas pa'i mnam par shes pa dang / lta ba dang tshul khrims dang / brtul zhugs mchog tu 'dzin pa gnyis dang / skye mched drug spyod yul dang bcas pa'i dbang du byas nas ma la sogs par blta bar bya ste de dang 'dra ba'i phyir ro // de la sred pa ni mngon par bsgrub pa'i rgyu'o // las kyi sred pa ni skye ba'i rgyu ste / de ni sgom pa'i bag chags skyed pa'i tshul gyis pha lta bur blta bar bya'o // rgyu 'di gnyis las las kyi nye bar len pa dang bcas pa'i mnam par shes pa 'byung ngo // de de ltar byung na thar pa 'dod du zin kyang mchog dang dag par yid ches par byed pa'i mchog tu 'dzin pa gnyis thar pa thob pa la gegs byed do // 'di gnyis gtsang spra can dang 'dra ba ni 'di lta bur rig par bya ste / 'di ltar mcho ga dang dag par mngon par zhen pa'o // mnam par shes pa de'i gnas dang / dmigs pa'i dngos po skye mched drug yul dang bcas par rig par bya'o //

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §204A

[雜集論 §204A: T31.773a18-773b11]

祕密決擇者。謂說餘義名句文身。隱密轉變更顯餘義。如經言

逆害於父母 王及二多聞
誅國及隨行 是人說清淨

今此頌中詮表世間共可極重罪惡文字。轉變密顯餘清淨義。何等世間共可極重罪惡。謂逆害尊人及大眾。尊人有二。一別二共。共又二種。一護世間。二應供養。別亦二種。謂父及母。護世間者。謂王應供養者。謂多聞梵志世間共許最清淨故。若總殺害名逆尊人。若誅國人及隨行畜生名害大眾。顯此義者名詮表世間共可極重罪惡文字。

云何轉此[Ch 773b]文字密顯³⁶³淨義。謂逆害父母等言。轉變密顯永斷愛等餘義故。所以者何。若愛若業。若有取識。戒見二取。眼等六處。及所行境。如其次第名父母等。法³⁶⁴相似故。愛為發因。業為生因。由此能³⁶⁵殖習氣種子類世間³⁶⁶父。由此二因令有取識流轉不絕。於流轉時雖求解脫。然由二種非方便法障解脫得。謂妄計度清淨最勝。戒見二取猶如世間多聞梵志。恒妄計著最勝清淨。此有取識所依所緣六處境界。猶如世間國及隨行。若能永斷如是等法。當知是人最為清淨。

³⁶³ (清) + 淨 (三) (宮)

³⁶⁴ 相 = 行 (宋) (元)

³⁶⁵ 殖 = 植 (明)

³⁶⁶ 父 + (等) (三) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §204B

[AS §204B: Gokhale]

[AS §204B: Pradhan 107,3-4]

p.107,3 api cokaṃ sūtre⁽³⁺⁾ / aśraddho 'kṛtajñāś ca sandhicchedī ca yo naraḥ /

p.107,4 hatāvakāśo vāntāśaḥ sa vai uttamapuruṣaḥ //

[AS(Tib) §204B: D 119b6-7; P 141a3-3]

yang ji skad du / yid mi ches dang byas mi gzo // mi gang khyim 'bigs byed pa dang / go skabs bcom dang skyugs pa za // de ni
skyes bu mchog yin no //

[集論 §204B: T31.694a23-25]

又契經言

不信不知恩 斷³⁶⁷蜜無容處
恒食人所吐 是最上丈夫

³⁶⁷ 蜜 = 密 (宋) (元) (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §204B

[ASBh §204B: Tatia 155,23-156,5]

- p.155,23 (§204B) §204B. aśrāddhaś cākṛtajñaś cety asyāṃ gāthāyāṃ hīnārthābhīdhāyīny akṣarāṇy
uttamārthe
- p.155,24 (§204B) paridīpitāni hīno loke caturvidhaḥ manaskarmahīnaḥ kāyakarmahīno
- p.155,25 (§204B) vākkarmahīna upabhogaḥ ca (i) manaskarmahīnaḥ punar dvividhaḥ (a)
kuśalapravṛttivailomyena
- p.155,26 (§204B) cāśrāddhaḥ paralokādyasaṃpratyayena dānādiṣv aprayogāt (b) akuśalapravṛtṭyānukūlyena
- p.155,27 (§204B) cākṛtajñaḥ yatropakārānapekṣitvena mātrvadhādīduścarite nirmalyādātāt
- p.155,28 (§204B) (ii) kāyakarmahīnaś cauraḥ saṃdhicchedakaḥ atyartham garhitajīvitātāt
- p.155,29 (§204B) (iii) vākkarmahīno mṛṣāvādādīpradhānaḥ [T. 142B] tadrūpasya sabhādiṣu praveśābhāvāt
- p.155,30 (§204B) (iv) upabhogaḥ śvā kākaḥ preto vety evamādikāḥ charditabhakṣaṇād itī
- p.156,1 (§204B) [Ta 156] katham punar etāny [Ms. 148B] akṣarāṇy uttamārthe pariṇāmyante
aśrāddhādivacanānām
- p.156,2 (§204B) arhati pariṇāmanāt tatrāśrāddho vimuktijñānadarśanayogena svapratyayatāt
- p.156,3 (§204B) akṛtajño 'saṃskṛtanirvāṇajñānāt saṃdhicchettā punarbhavapratīsaṃdhihetukleśaprahāṇāt
- p.156,4 (§204B) hatāvakāśa āyatyāṃ sarvagatiṣu duḥkhānabhinirvartanāt vāntāśo drṣṭe dharme
- p.156,5 (§204B) [Ch 773C] upakaraṇabalena kāyam saṃdhārayato 'pi bhogajīvitāśābhāvād itī

[ASVy(Tib) §204B: D 291b5-292a4; P 360a5-360b6]

yang gsungs pa / yid mi ches dang byas mi gzo // mi gang khyim 'bigs byed pa dang // go skabs bcom dang skyugs za ba / de
ni skyes bu mchog yin no // tshigs su bcad pa 'di ni don ngan pa brjod pa'i yi ge nmams mchog gi don du yongs su bsgyur ro // 'jig
rten na ngan pa rnam pa bzhi ste / yid kyi las ngan pa dang / lus kyi las ngan pa dang / ngag gi las ngan pa dang / longs spyod
ngan pa'o // yid kyi las ngan pa yang mam pa gnyis te / dge ba la 'jug pa dang mi mthun pas yid mi ches pa ste / 'jig rten pha rol la
sogs pa yod par yid mi ches pas sbyin pa la sogs pa la mi sbyor ba'i phyir ro // mi dge ba la 'jug pa dang / mthun par byas pa mi
gzo ba ste / sngon phan [P 360b] btags pa la mi lta bar ma gsod pa la sogs pa nyes par spyod [D 292a] pa la yang mi 'jigs pa'i
phyir ro // lus kyi las ngan pa ni / khyim 'bigs pa'i rkun po ste 'tsho ba shin tu smad pa'i phyir ro // ngag gi las ngan pa ni / brdzun
du smra ba la sogs pa lhur len pa ste de lta bu dang ldan pa ni tshogs pa la sogs pa'i nang du 'jug tu mi rung ba'i phyir ro // longs
spyod ngan pa ni khyi dang bya rog dang yi dags la sogs pa ste / skyugs pa za ba'i phyir ro // ji lta yi ge 'di dag mchog gi ngon du
yongs su bsgyur zhe na / yid mi ches pa la sogs pa'i tshig nmams ni dgra bcom par yongs su bsgyur ba'i phyir ro // de la yid mi ches
pa ni mam par grol ba'i ye shes mthong ba dang ldan pas rang gis yid ches pa'i phyir ro // byas pa mi gzo ba ni 'dus ma byas pa'i
mya ngan las 'das pa shes pa'i phyir ro // khyim 'bigs byed pa ni / yang srid par mtshams sbyor ba'i rgyu nyon mongs pa spangs
pa'i phyir ro // go skabs bcom zhes bya ba ni / phyi ma la 'gro ba thams cad du sdug bsgal mngon par mi 'grub pa'i phyir ro //
skyugs pa za ba ni mthong ba'i chos la yo byad kyi stobs kyis lus 'dzin kyang / longs spyod dang srog la re ba med pa'i phyir ro //

[雜集論 §204B: T31.773b11-773c02]

又如經說

不信不知恩 斷密無容處

恒食人所吐 是最上丈夫

今此頌中宣說世間極下劣義。所有文字轉變密顯餘最上義。世間下劣凡有四種。謂意業下劣身業下劣語業下劣受
用下劣。

意業下劣復有二種。一者不信善生相違。不信有後世等。不行施等故。二不知恩順生不善。不顧往恩違越世理。
起害母等所有惡行故。身業下劣者。謂行竊盜攻牆密處最可輕賤。活命業故。

語業下劣者。謂妄語等最可輕賤。於善眾中所不容故。受用下劣者。謂鬼犬鳥等好食所吐故。顯此義者名說世間
極下劣義文字。

云何轉此文字顯無上義。謂不信等言轉變密顯餘勝義故。不信者。謂解脫智見。自現證故。不知恩者。謂涅槃智。
有為名恩。無為非恩。知非恩故。名不知恩。斷密者。謂永斷後有續因煩惱故。無容處者。謂於當來諸趣苦處不復
生故。食吐者。謂於現法中雖[Ch 773c]假資具力暫持身。而於命財不生欣樂故。若能如是。是最上丈夫。

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §204C-204D

[AS §204C-204D: Gokhale]

[AS §204C-204D: Pradhan 107,5-10]

- p.107,5 ⁽⁴⁺⁾punaś cokaṃ sūtre⁽⁴⁺⁾ / asāre sāramatayo viparyāse ca susthitāḥ /
p.107,6 kleśena ca susaṃkliṣṭā labhante bodhim uttamām //
p.107,7 api cokaṃ sūtre⁽⁵⁺⁾ bodhisattvo mahāsattvaḥ⁽⁶⁺⁾ pañcabhir dharmaiḥ samanvāgato dānapāramitāyāṃ
[T. 129b]
p.107,8 kṣipraṃ paripūriṃ labhate⁽⁷⁺⁾ / katame pañca / mātsaryadharmatām
p.107,9 anubr̥ṃhayati / dānena ca parikhidyate / yācanakaṃ ca dveṣṭi / na kiṃcit kadācid
p.107,10 dadāti / dūre ca bhavati dānasya //

[AS(Tib) §204C-204D: D 119b7-120a2; P 141a3-6]

snying po med la snying por shes // phyin ci log la shin tu gnas // nyon mongs kun nas rab snyon [D 120a] mongs / byang chub dam pa thob par 'gyur // zhes gsungs pa lta bu'o // yang ji skad du / byang chub sems dpa' chos lnga dang / ldan // sbyin pa'i pha rol tu phyin pa yongs su rdzogs par byed de / lnga gang zhe na / ser sna'i chos nyid 'phel bar byed pa dang / sbyin pas yongs su skyob dang / srong la tshig pa za ba dang / res 'ga' ci yang sbyin par mi byed pa dang / sbyin pa las ring du gyur pa'o // zhes gsungs pa lta bu'o //

[集論 §204C-204D: T31.694a26-694b03]

又契經言

覺不堅為堅 善住於顛倒
極煩惱所惱 得最上菩提

又契經言。菩薩摩訶薩成就五法。[Ch 694b]施波羅蜜多速得圓滿。何等為五。一者增益慳恪法性。二者於施有倦。三者憎惡乞求。四者無暫少施。五者遠離於施

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §204C-204D

[ASBh §204C-204D: Tatia 156,6-13]

- p.156,6 (§204C) §204C. yathā cōktam asāre sāramataya iti asyā gāthāyāḥ pūrvavad arthanirdeśo
p.156,7 (§204C) draṣṭavyaḥ śarīraṃ punar asyāḥ samādhiṃ niśritya bodhisattvā darśanabhāvanāmārgābhyāṃ
p.156,8 (§204C) mahābodhiṃ sprśantīti
p.156,9 (§204D) §204D. (i) mātsaryadharmatām anubṛṃhayatīti savāsanamātsaryānuśayaprahāṇena
p.156,10 (§204D) tat tathatāśrayaparivṛttisākṣātkaraṇāt (ii) dānena ca parikhidyate dīrghakālaṃ dānanimittam
p.156,11 (§204D) paramaduṣkaraśramābhyupagamāt (iii) yācanakaṃ ca dveṣṭi svayaṃgrāhābhirucitatayā
p.156,12 (§204D) yācanakaprātikūlyāt (iv) na kiṃcit kadācid dadāti sarvasya vastunaḥ sarvadā
p.156,13 (§204D) dānāt (v) dūre ca bhavati dānasya āsādyadānādīparivarjanāt [Ms. 149A]

[ASVy(Tib) §204C-204D: D 292a4-292b1; P 360b6-361a4]

gang gsungs pa / snying po med la snying por shes // phyin ci log la shin tu gnas // nyon mongs sun nas rab nyon mongs //
byang chub dam pa thob par 'gyur // tshigs su bcad pa 'di'i don ni snga ma bzhin du ba shad par blta bar bya'o // 'di'i lus ni byang
chub sems dpa'i ting nge 'dzin la brten nas // mthong ba dang bsgom pa'i lam gnyis kyis byang chub chen po la reg pa'o // gzhan
du yang gsungs pa / byang chub sems dpa' chos lnga dang ldan na sbyin pa'i pha rol tu phyin pa yongs su rdzogs par byed do //
lnga gang / [P 361a] ser sna'i chos nyid yongs su 'phel bar byed pa dang // sbyin pas yongs su skyo ba dang / slong ba la tshig pa
za ba dang / res 'ga' ci yang sbyin par mi byed pa dang sbyin pa las ring du gyur pa'o // ser sna'i chos nyid 'phel bar byed pa ni /
bag chags dang bcas pa'i ser sna'i bag la nyal spangs pas de'i de bzhin nyid gnas gyur pa mngon sum du byed pa'i phyir ro // sbyin
pas yongs su skyo ba ni / dus yun ring por sbyin pa'i rgyu mchog tu bya [D 292b] dka' bas ngal bar bya bar khas blangs pa'i phyir
ro // slong ba la tshig pa za ba ni / rang gi len par 'dod pas slong ba dang mi mthun pa'i phyir ro // res 'ga' ci yang mi byed pa ni /
dngos po thams cad rtag tu sbyin pa'i phyir ro // sbyin pa las ring du gyur pa ni / nye ba la sbyin pa la sogs pa yongs su spang ba'i
phyir ro //

[雜集論 §204C-204D: T31.773c02-15]

又如經說

覺不堅為堅 善住於顛倒
極煩惱所惱 得最上菩提

此如前說。然其體性。謂諸菩薩依三摩地。由見修二道證大菩提

又餘經說。菩薩摩訶薩成就五法施波羅蜜多速得圓滿。何等為五。一者增益慳悋法性。二者於施有倦。三者³⁶⁸憎
惡乞求。四者無暫少施。五者遠離於施。

增益慳悋法性者。謂由永斷慳悋隨眠并彼習氣。證得彼法性真如轉依故。於施有倦者。謂為修施誓受長時難行苦
行故。

* 憎惡乞求者。謂欲其自取。厭彼乞求故。無暫少施者。謂一切時一切物施故。遠離於施者。謂常遠離期報施等
故

³⁶⁸ 憎 = 增 (三) (宮) *

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §204E-205

[AS §204E-205: Gokhale]

[AS §204E-205: Pradhan 107,10-18]

- p.107,10 punaś cōktaṃ sūtre⁽⁸⁺⁾ / bodhisattvo mahāsattvaḥ⁽⁹⁺⁾
p.107,11 pañcadharmasamanvāgato brahmacārī bhavati paramēṇa viśuddhena⁽¹⁰⁺⁾ brahmacaryeṇa
samanvāgataḥ //
p.107,12 katame pañca / nānyatra maithunyanmaithunasya nihsaraṇaṃ paryeṣate / maithunaprahāṇenopekṣako
p.107,13 bhavati / utpannaṃ ca maithunarāgam adhivāsayati / maithunapratipakṣeṇa ca dharmeṇottrasyati /
p.107,14 abhikṣṇaṃ ca dvayadvayaṃ samāpadyate //
p.107,15 kim upādāyedaṃ śāstram⁽¹¹⁺⁾ abhidharmasamuccaya [Ch 29a] iti nāma labhate (11a) /
p.107,16 ⁽¹²⁺⁾samkṣepatas tribhir arthaiḥ⁽¹²⁺⁾ / sametyoccatām upādāya samantād uccayatām upādāya
samyaguccayatām
p.107,17 copādāya //
p.107,18 [iti abhidharmasamuccayo sāmkaṭhyaviniścayo nāma pañcamah samuccayaḥ //]⁽¹³⁺⁾

[AS(Tib) §204E-205: D 120a2-7; P 141a6-141b2]

yang ji³⁶⁹ skad du / byang chub sems dpa' chos lnga dang ldan na tshangs par spyod pa yin zhing / tshangs par spyod pa mchog dang ldan pa ste / 'khrig pa las gzhan du 'khrig pa las nges par 'byung ba mi tshol ba dang / 'khrig pa spong ba la g-yel ba dang / 'khrig pa'i 'dod chags skyes pa dang du len pa dang / 'khrig pa'i gnyen po'i chos kyis skrag pa dang / rgyun mi 'chad par gnyis kyis gnyis sbyor ba zhes gsungs pa lta bu'o // chos mngon pa kun las btus pa las / 'phel ba'i gnam par nges pa kun las btus pa zhes bya ba ste / kun las btus pa lnga pa'o // // bstan bcos 'di ci'i phyir chos mngon pa kun las btus pa zhes bya zhe na / rtogs [P 141b] nas bsdu pa'i phyir ro // kun nas bsdu³⁷⁰ pa'i phyir ro // yang dag par mtho ba'i gnas yin pa'i phyir ro // chos mngon pa kun las btus pa / slob dpon thogs med kyis mdzad pa rdzogs so // // rgya gar gyi mkhan po dzin mi tra dang / sh'i len dra bo dhi dang / zhu chen gyi lo ts'a ba ban de ye shes sdes bsgyur cing zhus te gtan la phab pa'o // // //

[集論 §204E-205: T31.694b04-10]

又契經言。菩薩摩訶薩成就五法名梵行者。成就第一清淨梵行。何等爲五。一者常求以欲離欲。二者捨斷欲法。三者欲貪已生即便堅執。四者怖治欲法。五者三二數³⁷¹貪
何故此論名爲大乘阿毘達磨集。略有三義。謂等所集故。遍所集故。正所集故
大乘阿毘達磨集論卷第七

³⁶⁹ P: ci.

³⁷⁰ P: bstus.

³⁷¹ 貪 = 食 (宮)

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §204E-205

[ASBh §204E-205: Tatia 156,14-29]

- p.156,14 (§204E) §204E. tatra paramēṇa brahmacaryeṇa samanvāgata iti lokottareṇa [T. 143A]
p.156,15 (§204E) mārgēṇety arthaḥ (i) nānyatra maithunān maithunasya niḥsaraṇaṃ paryeṣata iti tasyaiva yathābhūtaparijñānena
p.156,16 (§204E) tat prahāṇāt yathābhūtaparijñānaṃ punar asya tathatāprateddhād veditavyam
p.156,17 (§204E) (ii) maithunaprahāṇenopekṣako bhavati abrahmacaryaprahāṇopekṣaṇāt (iii) utpannaṃ ca
p.156,18 (§204E) maithunarāgam adhvāsayati kāmarāgasyādhyātmam utpannasya bahiḥpravāsanāt
p.156,19 (§204E) (iv) maithunapratipakṣeṇa ca dharmeṇottrasyati tatpratipakṣeṇa mārgēṇa sarvasattvottaraṇāya
p.156,20 (§204E) vyavasyatīti kṛtvā (v) abhikṣṇaṃ ca dvayadvayaṃ samāpadyate saṃkleśavyavadānadvayena
p.156,21 (§204E) phalāhetubhedena catuḥsatyātmakena [śamathavipaśyanādvayena] punaḥpunar laukikalokottaramārgadvayaṃ
p.156,22 (§204E) [Ms. 149B] samāpadyata iti kṛtvā
p.156,23 (§205) §205. kim upādāyedaṃ śāstram abhidharmasamuccaya iti nāma labhate
p.156,24 (§205) [Ch 774A] niruktinyāyena (i) sametyoccatām upādāya tattvam abhisametyādhighamya
p.156,25 (§205) bodhisattvaiḥ saṃkalanād ity arthaḥ (ii) samantād uccayatām upādāyābhidharmasūtrataḥ
p.156,26 (§205) sarvacintāsthānasamgrahād ity arthaḥ (iii) samyaguccayatvāyātanatām copādāyety aviparītena
p.156,27 (§205) upāyena yāvād buddhatvaprāpaṇād ity arthaḥ ity abhidharmasamuccaye bhāṣyataḥ
p.156,28 (§205) sāmkaṭhyavinīscayo nāma pañcamāḥ samuccayaḥ samāptaḥ
p.156,29 likhāpitam idaṃ paṇḍitavaidyaśrīamaracandreṇa jagadbuddhatvasaṃpada iti

[ASVy(Tib) §204E-205: D 292b1-293a2; P 361a4-361b8]

gzhan du yang gsungs pa / byang chub sems dpa' chos lnga dang ldan na / tshangs par spyod pa yin zhing tshangs par spyod pa mchog dang ldan pa bya ste / 'khrigs pa las gzhan du 'khrigs pa las nges par 'byung ba mi tshol ba dang / 'khrig pa spang ba la g-yel ba dang / 'khrig pa'i 'dod chags skyes pa dang du len pa dang / 'khrig pa'i gnyen po'i chos kyis skrag pa dang / yang yang gnyis gnyis snyoms par 'jug pa'o // tshangs par spyod pa mchog dang ldan pa zhes bya ba ni / 'jig rten las 'das pa'i lam dang ldan pa'i tha tshig go // 'khrig pa las gzhan du 'khrig pa las nges par 'byung ba mi tshol ba ni / de nyid yang dag pa ji lta ba bzhin du yongs su shes nas spong ba'i phyir ro // de yang dag pa ji lta ba bzhin du yongs su shes pa ni de bzhin nyid rab tu rtogs par rig par bya'o // 'khrig pa spang ba la g-yel ba ni / mi tshangs par spyod pa spong ba'i thabs la rtogs pa'i phyir ro // 'khrig pa'i 'dod chags skyes pa [P 361b] dang du len pa ni / 'dod pa la 'dod chags nang du skyes pa phyi rol du spong ba'i phyir ro // 'khrig pa'i gnyen po'i chos kyis skrag pa ni / de'i gnyen po'i chos kyis sems can thams cad bsgal ba'i don du rtsom pa'i phyir ro // yang yang gnyis kyis gnyis snyoms par 'jug pa ni / zhi gnas dang lhag mthong gnyis 'jig rten dang 'jig rten las 'das pa gnyis la snyoms par 'jug pa ste / kun nas nyon mongs pa dang mnam par byang ba gnyis 'bras bu dang rgyu'i bye brag gis bden pa bzhi'i bdag nyid du gyur ba'i don du / 'jig rten dang 'jig rten las 'das pa'i lam gnyis la snyoms par 'jug pa'i phyir ro // bstan bcos 'di ci'i phyir mngon pa chos kun nas btus pa zhes brjod do // rtogs nas bsdus pa'i phyir ro // kun nas btus pa'i phyir ro // yang dag par mthong ba'i gnas yin pa'i phyir ro // bstan bcos 'di ci'i phyir chos mngon pa kun nas btus pa zhes bya bar ming btags she na / nges pa'i tshig gi tshul gyis [D 293a] rtogs nas bsdus pa'i phyir te / byang chub sems dpa' mams kyis de kho na nyid mngon par rtogs par khong du chud nas mdor bsdus zhes bya ba'i tha tshig go // kun nas btus pa'i phyir zhes bya ba ni chos mngon pa'i mdo las te bsam pa'i gnas thams cad bsdus pa'i phyir zhes bya ba'i tha tshig go // yang dag par mthong ba'i gnas yin pa'i phyir zhes bya ba ni phyin ci ma log pa'i thabs kyis sangs rgyas nyid kyī bar du thob par byed pa'i phyir zhes bya ba'i tha tshig go // yang dag pa'i gnam mnam par nges pa zhes bya ba ste / kun nas btus pa lnga pa'o //

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §204E-205

[雜集論 §204E-205: T31.773c16-774a06]

又餘經說。菩薩摩訶薩成就五法名梵行者。成就第一清淨梵行。何等爲五。一者常求以欲離³⁷²欲。二者捨斷欲法。三者欲貪已生即便堅執。四者怖治欲法。五者二二數會。

成就第一清淨梵行者。謂出世間道。常求以欲離欲者。謂即以此如實遍智永斷彼故。此如實遍智者。謂能通達此真如智。捨斷欲法者。謂恒觀察捨斷非梵行方便。

欲貪已生。即便堅執者。謂於內欲貪已生。即便堅執³⁷³擯出於外。怖治欲法者。謂說欲過患怖諸有情。立對治道拔濟一切。二二數會者。謂於染淨因果差別四真諦中。以世出世二道及奢摩他毘鉢舍那二道。數數證會故

何故此論名爲大乘阿毘達磨集。略有三義。[Ch 774a]謂等所集故。遍所集故。正所集故。由釋詞理以顯得名故爲此問。等所集者。謂證真現觀諸大菩薩共結集故。遍所集者。謂遍攝一切大乘阿毘達磨經中諸思擇處故。正所集者。謂由無倒結集方便。乃至證得佛菩提故

大乘阿毘達磨雜集論卷第十六

³⁷² 欲 + (故) (三) (宮)

³⁷³ 擯 = (宋)

Chapter V
Abhidharmasamuccaya §205(1)

[AS §205(1): Gokhale]

[AS §205(1): Pradhan]

[AS(Tib) §205(1)]

Chapter V
Abhidharmasamuccayabhāṣya & vyākhyā §205(1)

[ASBh §205(1): Tatia]

[ASVy(Tib) §205(1): D 293a2-8; P 361b8-362a8]

chos mngon pa kun nas btus pa'i mnam par bshad pa zhes bya ba slob dpon rgyal ba'i sras kyis mdzad pa [P 362a] rdzogs so //
// rgya gar gyi mkhan po dzi na mi tra dang / zhu chen gyi lo tsā ba bande ye shes sdes bsgyur cing zhus te gtan la phab pa'o // rtsa
'grel 'di gnyis sngon gyi chos skyong ba'i mi'i dbang phyug mams kyis bka' drin las / lo pa ṅa ches cher mkhas pa mams kyis legs
par bsgyur te gtan la phab mod kyis / 'on kyang rgya gar gyi dpe la 'grel ba'i nang na rtsa ba'i tshig yongs su rdzogs par yod pa
dang / skabs la lar 'grel pa chad pa dang / de ltar dris lan dang mtshams sbyor gyi tshig chad pa dang 'grel pa'i tshig gong 'og ha
cang bsnur ces par bsgyur ba dang / 'grel ba'i tshig ji lta ba ma yin par don tsam bsdu te bsgyur ba dang / mdor bstan dang / rgyas
bshad mi mtshungs par bsgyur ba dang / rang bzor bsdu pa'i tshigs bcaḍ byas pa la sogs pa'i skyon 'ga' zhig mthong ste / slar
yang rgya gar gyi dpe dang mthun par mang du thos pa'i lo tsā ba shākya'i dge slong nyi ma rgyal mtshan dpal bzang pos gtsug
lag khang chen po dpal thar pa gling du cung zad dag par bcas pa'o // rnam dpyod blo yi bag chags mi chung zhing // tshe 'dir nan
tan snying por byas pa yis // gsung rab 'grel bshad kun la blo byang zhing // lung ston sgra yi gtsug lag rab shes nas // chos mngon
ma mo'i sde snod yang bsgyur las // skyes pa'i dge bas rgyal mtsho'i gos steng 'dir // nyi ma ltar gsal grags pa'i rgyal mtshan
mchog / blo gsal dpal ldan blo yi dbang po mams // bzang por byas nas thub dbang nyi ma yi // go 'phang mchog la skye dgu gnas
par shog ///

Chapter V
SĀMKATHYAVINIŚCAYA
決擇分 論議品

あ と が き

E-TEXT 梵蔵漢三本対照『大乘阿毘達磨集論』・『大乘阿毘達磨雜集論』の第1巻「本事分」、第2巻「決擇分 諦品」に引き続き、最終の第3巻「決擇分 法品・得品・論議品」を、思いの外早い時期に刊行するはこびとなった。これもひとえに編集の業務に専念してくれた楠本信道氏の努力のおかげである。あらためて彼に深謝の意を表する次第である。

この無著造『大乘阿毘達磨集論』は、有部の阿毘達磨に対し、瑜伽行唯識学派がまとめた、大乘にとっての阿毘達磨ともいべき性格のものである。したがってこの『大乘阿毘達磨集論』（及び『大乘阿毘達磨雜集論』）の研究は、有部の阿毘達磨思想に立脚して瑜伽行唯識思想が形成されてきた過程を示す一つの資料を提示し、同時に有部などの小乗諸部派に対抗して瑜伽行唯識学派が自らを大乘であると顕揚・宣説してきた背景とを明かす資料を提供するものとして重要である。本 E-TEXT がこれら瑜伽行唯識思想の研究、ひいては仏教学の研究に寄与するところがあれば幸いである。

付け加えるに、私事にわたり恐縮であるが、監修者早島はここしばらく同じく無著造とされる『顯揚聖教論』の解読研究に従事してきた。この『顯揚聖教論』は玄奘訳一本のみに現存し、梵本も蔵訳も失われたままである。それゆえ、『顯揚聖教論』解読の直接の手懸かりとなるのは、『顯揚聖教論』が自らを「地中要」（大正31巻480b）と記す『瑜伽師地論』、それに同じく無著の著作とされる『攝大乘論』やこの『大乘阿毘達磨集論』（及び『大乘阿毘達磨雜集論』）である。その意味で、本 E-TEXT の作成は『顯揚聖教論』の研究に必須のものであり、この E-TEXT の完成を監修者自身が喜んでいるところである。

この E-TEXT は、「まえがき」にも記したようにホームページでの公開を意図して作成されたものである。E-TEXT のデータ完成にともない、2003年7月に第1巻から第3巻まですべて順次公開されている（<http://www.shiga-med.ac.jp/public/yugagyō/>; なお諸般の理由から現在は画像データで公開しているが、いずれデータそのものの公開を計画している）。

ホームページの構築・管理は、ホームページのメインページに記したように、滋賀医科大学医学部 生命科学講座 生命情報学教室教授 小森優博士にお願いしました。煩瑣な労を厭わず、また大量のデータ公開にご尽力下さいました小森博士に心からお礼を申し上げます。

本 E-TEXT で使用した電子データはできるだけ正確であることを心がけたが、蔵訳に関してはデルゲ版と北京版との異同校正が不十分であることは否めない。より正確なデータに修訂するため、瑜伽行唯識思想研究に関わる多くの方々のご協力をお願いしたい。

さらに、ホームページでのデータ公開に平行して、研究者の便宜のためにこの E-TEXT を印刷・製本し関係者に配布している。製本は無線綴版とリング版とを作成した。無線綴製本は軽便で利用しやすいが、頻繁に開閉するとページ紙の抜け落ちる恐れがある。リング製本は持ち運びにやや難があるが頻繁に使用するのに好都合である。用途に応じて利用されたい。

なお、このリング版を製本するにあたり、滋賀医科大学医学部 基礎医学事務室の中森愛子さん、園田郁子さん、野原悦子さん、佐藤敬子さん、布施恭子さん、山下克久さん、及び同実験実習機器センター・放射性同位元素研究センター共通事務室の田中まさ子さんのお世話になりました。最後になりましたが、ここに明記して心から感謝を申し上げる次第です。

本 E-TEXT の作成・公開・刊行にご協力いただいたすべての方々に、改めて感謝の念を表して、あとがきとしたい。

2003年 秋

早島 理 記す

梵藏漢対校 E-TEXT

『大乘阿毘達磨集論』・『大乘阿毘達磨雜集論』

Volume III

2003年11月18日

監修者 早島 理

発行者 瑜伽行思想研究会（代表者 早島 理）

住所 〒520-2192 大津市瀬田月輪町
滋賀医科大学 哲学研究室気付

電話 077-548-2103

e-mail hayasima@belle.shiga-med.ac.jp

PDF公開URL <http://www.shiga-med.ac.jp/public/yugagyō/>

（非売品）

